

(افسانہ خاک)

زکبو

زکبو

گودی گوہر ملک (افسانہ خاک)

برابوئی بدل: غمخوار حیات

گودی گوہر ملک

برابوئی بدل: غمخوار حیات

گودی گوہر ملک نا افسانہ نگاری

گودی گوہر ملک باز بے تکلف لکھک۔ نوشت اٹ شیر کنی و روانی نا پمداری و تسلسل تون اور اور او نا افسانہ خاک کہہ کاری آن شپ و۔ بید ابہام آن پلاٹ، مسخت، کلہو و ایسری، کلا نکس تون بلوچی وساحت و متل تے غرز کنگ، بلوچی خلقی کرڈار تاپارہ غا اشارہ کننک، افسانہ تیٹ تاریخی تب اسے نادر شانی و تیناراج تون خروکی ٹی راجداری نارویہ، فکر و پام نادر شانی او نا افسانہ تہ خاصیت ے۔ اودے افسانہ نگاری نافن آجوانو کشاداس ارے۔ انت اس کہ افسانہ نا گرج آگو گودی او فتنے آن بلدے۔

زبان و بیان نازیبا، زندہ سلامت اگرڈاک، زبیدار اندارہ کشی و تکنیک آو نا گرفت او نا افسانہ تے ادب نابے مثل آقالب ٹی خوندی کیک۔ او نا افسانہ تیٹ راجی (معاشرتی) نا انصافی تا بر خلاف جُمداس اسے آخو ہتی کار کرڈاسے ناوڑ نظر بریک۔ او خیالی و تصوراتی سرہال تے آنوشتہ کتنے۔ بلکہ تیناراج (معاشرہ) ناساڑی راجی (معاشرتی) گندہی تے افسانوی رنگ اٹ شاعریہ مخلوق نامونادر شان کرینے۔

ڈاکٹر شاہ محمد مری

اوتان کلچر اکیڈمی نوشکی بلوچستان

(بلوچی افسانہ تا براہوئی بدل)

گودی گوہر ملک
براہوئی بدل: غمخوار حیات

اوتان کلچر اکیڈمی۔ نوشکے بلوچستان

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ
تیوی حقاک خوندی و

گودی گوہر ملک
(بلوچی افسانہ تا براہوئی بدل)

براہوئی بدل: غمخوار حیات
شینک سال 2026:
بہاء: پنج صدر و پئی
سرپنہ: رحیم زام
شینکار:

اوتان کلچر اکیڈمی۔ نوشکے بلوچستان

E_BOOK: شینکار:

talarbrahui.com

یاتی: دا کتاب ے اسیکہ بیرہ ای بک اٹ شینک کنگ اٹ مون مستی اگہ پبلشر اس رسینگاتو
پرنٹ شکل اٹ شینک کرون تہ: منتوار

1: سرلوز: ڈاکٹر شاہ محمد مری

2: گوہر ملک نمیران ءے: پروفیسر ماما عبداللہ جان جمال دینی

3: بنا خلق بنا گودی: عنخوار حیات

4: بلوچ نس کئے دھکے تس

5: نصوح

6: مسرہ

7: بلہ انتے تنیائے

8: خداخلیک یا بندغ

9: بہ خفتو

10: سنٹ

11: تاتاری

12: لمہ

13: نیاڑی

14: زندنا خریدیک

15: نیک بی بی

16: زَبُو

پنابی (انتساب)

"گودی ڈاکٹر عنبرین مینگل" ناپن اٹ

میر گل خان نصیر نے علمی و سیاسی پڑاونا بھلا پن نا سبب راجی لوز انک ٹی بھلو ہند اس دوئی منگ تون او ار اور مخلوق ٹے ہم بھلو قدر و عزت شرفندی اس دوئی ارے۔ ہر اتم آن نن شعوری وئی آر سینگان اونا تو قیرے مننگا خنان۔ ہمو تمہا ہم ہر اتم و حالیت نا گرج آتون ہمرہ مجبور آجنگی و شاعر اسے ناوڑ ٹی درستی راستی اس و ہمو تمہا ہم ہر اتم طالع آزما و پا پولسٹ آتا شیف سطحی شغان و دشنام تیٹ ڈک لگسہ اوبلو چستان نا خورک انگا سیاسی پڑ آن ار ٹی کاٹم آساڑی ہمو تمہا نا سرکار تون خورک مننگ نادوبہ تابائی بس۔ مخلوق اونا شرفندی نے کریکہ کہ داسلمیت نا گواہی ”بھلا“ بزنجو ترسہ ہنا۔ د عمل ٹی جینون دانشور و سیاسی کارندہ خان اودے شیف خلسہ گل خان آن گل خاتون نا پن تسو تو اودے تیٹ ہم سکی مننگ نا بجا و بزنجو نا ”سو برو سوگوا“ سنگت پانگا۔۔۔

بلوچی زبان نا ملک الشعرا گل خان نصیر نا بھلا مسٹر گودی گوہر ملک پٹنگور ٹی 26 اگست 1938ء دے ودی مس۔ اودا سکان ارا سال ناوئی ٹی اس کہ پولیونا موذی آمراض نا گواچی مر سہ جسمانی وڑاٹ آخوبتی کن معذور مس۔

ظاہرے اگہ دامعذوری نے اوقبول کرو سس تو اودا کتاب نے نوشت اسکان سرمتو کہ دامعذوری آن اودے کشنک اودے جیرت، عزم و عظمت تروک اونا باوہ گل خان نصیر اس کہ ہر گام آاونا راہشونی نے کرسہ دنیا کہ اسہ مثال اس کرے۔

پولیونا علاج نہہ اوتما مسکہ نہہ کہ سائنس اسہ کرن اسے آن پداینو اسکان اونا علاج نے پٹنگ ٹی سرسوب مسونے۔ ولے دا اونا باوہ نا بھلا سوچ و فکر پام اس کہ اودے تینا مسٹرے بھلو اعتمادس تننگ کریکہ، تینا تربیت ٹی شیر زال نس نامشل اٹ راہشونی کنگ کریکہ۔ گڑا میر صاحب تینا مسٹر نا معذوری نے چیلنج ناڈول قبول کرسہ اونا تعلیم و تربیت نا تیوی بندوبست نے تینا اُرائی کرے۔ اوتما نوشکے ٹے روایتی پدماندہ غا ہندا سوچ ساڑی اس کہ مسن تہ تعلیم نے عیب نس گوندارہ۔ ولے میر گل خان نصیر تینا اُرائی مسن تہ اولیکو اسکول نا بند اونے تحسہ نہ بیرہ تینا مسٹر گودی گوہر ملک نے داٹی خوانفنگ نا بنائے کرے بلکہ تینا خلق و خاہوت نا ایلو مسن تہ ہم ہندا اسکول ٹی خواننگ کہ رومانشت کرے (یاتی: میر گل خان نصیر نا بنا کروک آخلق مینگل ٹی مسن تہ ادا اسکول نوشکے ٹے اولیکو مسن تہ اسکول پاننگ، پاروک آک پارہ کہ گل خان نصیر نا مسن تہ خوانفنگ نادافصلہ نابازیکہ مخالفت ہم کنزگا ولے اوتینا عزم و ارادہ غان ٹغلنگ تنو: مٹ کار) ہر اداے تیٹ او جیل مسکہ تو ہمو کہ جیل آن چھی لکھسہ افتار راہشونی نے کریکہ و ہر اتم جیل پیشن مسکہ و سیاسی کاریم و پڑا شوب آختی تے آن ہم گودی تا خواننگ کہ وخت کاشا کہ او گیشتری گودی گوہر ملک کن ایلو بھلا شار تے آن اخبار رسالہ و کتاب ڈاک ٹی خوانفنگ ہر افتن او علمی پڑا سو برو مطالعہ نس دوئی کرسہ مون مستی گپیو نبشتہ کار؛ کہہ کار اسے نا پن ٹی مونا بس۔

چاہندار، خوانندہ غاذ ہین آباوہ ناذ ہین آسٹر باز زوت علمی لوزاکی فکری پڑا ہموغٹ گڑا تے ہیل کرسہ ہنہرا فک اونا باوہ ارمان اسور۔

اولاد اٹیٹ گل خان نصیر نابیرہ ارامسٹر مسور۔ اودے تینا اڑتو ماسن تے تون حد آن زیات مہراس۔ ولے گوہر ملک تو بھلا اس ہندارن اوباوہ تون زیات ہم خیال مس۔ اوتینا باوہ غان سیاست، تاریخ ولوزاٹک ناسر حال آمدای ہیئت وگپ، سون و تران کریکہ۔

میر گل خان نصیر ناچنکا مسٹر ”گودی گل بانو“ ناکاح آغا ظاہر تون مس و امیر خان پنی ونواسہ سے نادر وشم میر گل خان نصیر نے جیل و بدر وطنی تیٹ گل و بال کرے۔ اوہر جیل آن چھٹی تیٹ چنانار کھ و سمبال تعلیم و جان جوڑی کہ لکھا کہ۔

گودی گوہر ملک 1955-56 ٹی ادبی پڑا گام تخاب۔ کل آن مُست او’ن م۔ راشدنا کتاب ’کافرستان‘، نامضمون اس ”ظالم سردار“ نے بلوچی ٹی مٹ کرے۔ داترجمہ آزات جمال دینی نارسالہ ”بلوچی“ ٹی شینک مس۔ گوہر جان نابقول اونا باوہ وختس اونا داترجمہ نے خناتو باز خوش مس۔ اوکان پداو کرشن چند و خلیل جبران استا باز انوشٹ آتے بلوچی ٹی مٹ کرے۔ ہرا فک ہندارسالہ ٹی شینک مسور۔ دارسالہ نابند متنگ آن گڈ اونا نوشت آک شورش بابونا اخبار ”نوکین دور“ کن لکھنگ نے بنا کرے۔ ہرا بھلو وخت اسسکان چکا۔ ”نوکین دور“ بند مس تو گودی گوہر جان نادانوشہ ٹی سلسلہ ہم اسیکہ بند مس۔ دارا ٹی وجہ دا ہم اس کہ اونا باوہ گل خان نصیر سیاسی حوالہ ٹی واروار آ زندان ٹی بندی مسکہ و چنان تان مُر ملک نا چندی جیل تیٹ بندی مسکہ۔ ہندارن گوہر جان اُرائی ویل و فریشانی تا گواچی مر سہ ذہنی وڑاٹ بے جاراتی بے تہمبلی تا پلو یڑاٹ ادبی پڑا آن مُر مر سہ ہنا۔

گوہر جان بلوچی ربیدگ آچندی کاریم تے کرے۔ او بلوچ ڈیہہ اٹ سانگ، برام و ربیدگی زندو بودنا رداٹ دودور سم آتے پیدوار کنگ کہ جوانو کڑ دُس دوئی کرسہ مخلوق نے سر پد تسکہ کہ مخلوق مدای تینا جند نار ربیدگ تون ہمگر چُج مرے۔ او بلوچی متل و وساہت آتا مڈی نے چُج کر یس۔ ہندن اودے علاقائی بوج، مٹی آ دارودرمان تہ بارواٹ ہم باز چاہنداری اس دافتا پنک و خاصیت آک اوڑتو خوندی اسور۔ (بلوچی کشیدہ نا ہم تیوی کاریم تے کریکہ داکسب و ہنر ٹی سخت ماہراس و خلق خاہوت نایلو مسٹر و ذابول تے ہیل تسکہ؛ مٹ کار)

گوہر ملک نادبی کاریم تیٹ ایلو بھلا کاریم چناتے کن کسہ کاری و کسہ چُج کنگ ناس۔ دا باز خاصو کاریم نُس اسک۔ ہراڑا پول کارتاپام متوس۔ او چناتے کن باز گچینو کسہ تے چندی اخبار و تاک (رسالہ) تے ٹی شینک کرے (اونا چناتے کن چُج کروک غٹ خلقی کسہ تے ڈاکٹر شاہ محمد مری تینا کتاب ٹی اوار کرینے۔)

نثر آن گودی گوہر ملک شاعری ہم کریکہ ولے اوتینا شاعری تے چو وخت اس شینک کاری کن رسالہ تے تینے۔ گودی ناگڑا شاعری ننے رینگانو۔ ہرافتے ننے ننا اڑی ایڑ گودی گل بانو پُتنک اس پرنے تس۔ ہرافتیٹ اونا چندی افسانہ و چناتے کن خلقی کسہ غاک ہم اوارو۔

گوہر ملک نوشہ ٹی پڑا بلوچی افسانہ نگاری آتو جہ تس و باز چکنو مدت اسے ٹی دا پڑا جوانو پین و ہند دُس دوئی کرے۔

بقول گودی گوہر ملک نا اونا شانزده افسانہ بلوچی زبان ٹی شینک مسنو۔ ہرافتا غٹ داسکان

دوئی متنگ کتنو۔

اونا افسانہ تیٹ ’بلک پرچتہ انت‘، (بلہ انتے تینائے) ’سنت‘ و ’زبو‘ آفاقی و جہانی سند نا افسانہ و۔ ہندا ڈول زندنا گڈ یکو دے تیٹ راسکوہ ٹی ایٹی تراک ناسرہال آ اونا اسہ افسانہ اس ’بلوچ اس کنے دھکے تس‘ (بلوچ ے آمناتیلانک دات) باز مشہور مس۔ گودی نا ہندا افسانہ ے اونا شاہکار افسانہ تیٹ شمار کنگنگ۔ ’خداخلیک یا بندغ‘ (خدا جنت کہ بندہ) و ’مسر‘ (جنگ) ہم اونا مشہور و افسانہ و۔

ہر اتم ای اونا بلوچی زبان ٹی نوشتو کا افسانہ تے خوانا تو حیران مسوٹ۔ اسل زگرا نگا بلوچی زبان نا افسانہ غاک۔ روان و بامعانی آ افسانہ غاک ہندن کہ افسانہ نادر و شمریک۔ گودی گوہر ملک نا افسانہ تیٹ بلوچ راج ناسرجم آ عکس و درو شمر ساڑی ے۔

گودی باز بے تکلف لکھک۔ نوشت ا شیرکنی و روانی نا پامداری و تسلسل تون او راوار اونا افسانہ غاک کہہ کاری آن شپ و۔ بیدابہام آن پلاٹ، مسخت، کلہو و ایسری؛ کلائکس تون بلوچی و ساهت و متل تے غرز کنگنگ، بلوچی خلقی کڑدارتا پارہ غا اشارہ کنگنگ، افسانہ تیٹ تاریخی تب اسے نادرشانی و تینا راج تون خوکی ٹی راجداری نارویہ، فکر و پام نادرشانی اونا افسانہ تہ خاصیت ے۔ اودے افسانہ نگاری نافن آ جوانو گشاد اس ارے۔ انت اس کہ افسانہ نا گرج آ کو گودی او فتنے آن بلدے۔

زبان و بیان نازیبا، زندہ سلامت آ کڑداک، زبیدار اندازہ کشی و تکنیک آ اونا گرفت اونا افسانہ تے ادب نا بے مثل آ قالب ٹی خوندی کیک۔ اونا افسانہ تیٹ راجی (معاشرتی) نا انصافی تا برخلاف جہد اس اسے آخوبی کا رکڑداسے نا و نظر بریک۔ اوخیالی و تصوراتی

سرہال تے آ نوشتہ کتنے۔ بلکہ تینا راج (معاشرہ) ناساڑی راجی (معاشرتی) گندہ ہی تے افسانوی رنگ اٹ شاخصہ مخلوق نامونا درشان کرینے۔

گوہر جان تینا افسانہ تیٹ نیاڑی تہ پدماندگی، ذالبول تون رواتخو آ ظلم و بیدادی و پین چندی ویل آتے مونا اتیک۔ گوہر ملک بلوچ راج ٹی نیاڑی نا تباہ حال آ زندگی نا ہر اسہ پہلو ے خوٹی پٹیسہ شنیسہ نوشتہ کرینے۔ اوندہ بیرہ علم نا ایجنٹ اس بلکہ او جہالت نا دشمن ہم اس۔ اودے ضمیر فروشی آن سخت نفرت اس۔ او تینا باوہ نا وطن و باوہ نا ہم وطن تون بے پناہ محبت کریکہ۔ ہندا صفت آک اونا نوشت اٹ ہم ہمگر نچ دو بریرہ۔ او ذالبول تے داہیت اکن رومانشت کنگنگ نا کوششت کیک کہ او فک بیرہ ذالبول افس بلکہ انسان و ایلو انسان تہ ڈول او فتا ہم حقا اریر:

گوہر جان بیرہ بلوچ ناصفت و ثنائے کپک، او فتنے آجیرت اٹ تنقید ہم کیک۔ او تینا باوہ نا وڑ بلوچ آتے تینائی ہم کیک۔ ہندا ژن اونا تنقید اسل بے باک ے۔ داڈول سخت انگا تنقید دیری خواہک۔ داد لیری ہمو تم بریک ہر اتم نی تینا شخ سنا فرض آتے سرجی تون ایسری ایتس۔ دائی ھچو باک اس اف کہ دامعذورا نگا نیاڑی میرٹ نا بنیات آجیرت اس دوئی کریس۔

ایمانداری ناہیت دادے کہ داوڑ نا روانو بلوچی افسانہ بیرہ اسہ ذالبول اس لکھنگ کیک و گوہر ملک اولیکو بلوچ ذالبول افسانہ نگار تے آن اسٹ اسے۔

کنے اونا نوشت آتے بدل کنگنگ نا فیصلہ ٹی منٹ اس ہم لکتنو۔ داخدر سو برو طاقتور افسانہ نے بلوچستان نا پین ھچو زبان اسے ٹی ملپک و بلوچی زبان ٹی؟ ایڑے سندھ، ہند و پنجاب،

ایران وادغان، خلیج، نیامی ایشیانا بلوچ آھیٹ داوڑ نا نوشت آتا مٹ اف۔

ای چندی سال مُست اونا افسانہ تے اُردوئی ترجمہ کریٹ۔ کنادا ترجمہ خاک چندی وارتے
آ اخبار و رسالہ تیٹ شینک مر سہ کریر۔ داسا ترجمہ فاتن گڈ اسٹل اُسٹ جی اس مس کہ اسہ
فرض اس ایسر مس اسہ وام اس خلاص مس۔ (راج نا واک ہم آئی ایم ایف نا وام تہ ڈول
مریرہ اخس خلاص کیس تہ واک ہم وڈول سلوک مریرہ)

ولد اگل خان نصیر نا کذیت آن پدا ونا مسٹرنا ”قلم“ نا اشکباری مچ جاسلتو۔ اولکھسہ ہنا باوہ کن
باوہ نارمان تے کن وادنا فکر و نظریہ کن، داوڑ او نظریہ قلم ناسیال داری آن نندا ایڑ سیالی نس
سرھلک۔ داھرنگ نا اسٹل ضرورت تمہتو کہ او بھلن ے یا ای!! اشارہ پاو کہ ای وادنا نوشت
آتا بدل ے کریٹ اوکنا نوشت آتا اخہ۔

گودی نا ہمو چھٹیک (خط آک) ہم ادبی و راجی، سیاسی پڑا تینا جتا و ہنداس تخرہ ہرافتے او
تینا باوہ بزرگوار نا زندگی ٹی لکھاس ہرادے تیٹ اونا باوہ میرگل خان نصیر جیل آھیٹ
بندی مسکہ۔ یا باوہ کذیت آن پد ہراتم تینا عظیم انگا باوہ ناروح ے مخاطب کرسہ اسہ چھٹی
اس لکھا۔ داڑے ہمو خط ہرادے او باوہ نا کذیت نامسہ سال آن پد لکھاس نمونہ کن
استنگک:

”کنا مہر وانا باوہ“

”بہشت آتا گل تیٹ گل وگلزار میں“

”کنے پانتنگ کہ داڑے نابارواٹ گڑ اس پاو۔ ولے ای انت پاو؟ دنیا ٹی کل آن زیات
دوست انگا ہستی کتکہ نی اُس۔ پارہ کہ نی داسا دانیائی افیس۔ ولے کنا اُسٹ منپک۔ کنا

گمان ہندا پاھک کہ نی داسا ہم جیل اسے کال کوٹھڑی ٹی ننے آن مُر بندی اُس۔ ہراوڑ کہ
ہدای مسوسہ۔ ای نا گڈ یکو دیدارے بیرہ داخا تران کٹو کہ کنا اومیت و آسرہ خاک
کشکپس۔ خلی (نوٹھے ٹی خلق مینگل نا قبرستان نا پین ہراگل خانصیر اس تاخا ہوتی آ قبرستان
ے ہنداڑے گل خان نصیر و گودی گو ہرجان نا دیرہ غاکو) ٹی اسہ چنکو گنبد اسے او پارہ کہ نی
ہنداٹنی خاچوک اُس و مسہ سال مر یک نا کذیت ے۔ انت دا مخلوق راست پاھک؟

واقعی نی گواچنی کذیت کریٹس؟ کتے تو تینین بک۔ نی ہمر کنگ کیسہ!! (?) نی تا ابد زندہ
اُس۔ ہرادے اسکان بلوچ راج زندہ ے۔ نی زندہ سلیسہ و ہراتم اسکان دادنیارے
بلوچ راج ہم ارے۔ یعنی تا قیامت بلوچ راج ارے و نی ہم اریس۔ شے مرید و مست
تو کلی ناوڑاٹ نی ہم عشق وطن ٹی دیوانہ اسوس۔ ناسی نا حانی ہندا دشت و ویران آبلوچستان
اس۔ نی تینا جادوئی آشر تیٹ زندہ اُس۔ ای نامرک ے مپنرہ۔ ناستائے کروٹ تو مخلوق
پاروسٹ تینا باوہ ناصفت ے کیک۔ تینا باٹی تینا صفت زیب تفک“

گودی گو ہر ملک 28 فروری 2000 ٹی دنیاغان رخصت کرے۔ او تینا پین، کڑدو گشاد و تینا
نوشت و تخلیق ناسب تا ابد تینا باوہ نامثل اٹ زندہ سلو۔ گودی گو ہر ملک اونا اُرا، خلق
و خاہوت نا مخلوق مہر و عزت اٹ ”ملک جان“ نا پین اٹ پاریرہ۔

گودی گو ہر ملک نا دیرہ اونا باوہ میرگل خانصیر نا دیرہ ناسرون اٹے۔ گل خان نصیر نا دیرہ
غاسلام اس متنگ کہ ہنو کا تے اسیکہ گودی ملک جان نا دیرہ غان ہنوئی مر یک۔ گل خان
نصیر نا عظمت نا داکمال ے کہ اوڑ اسر متنگ کہ اسیکہ گو ہر ملک نارندائے آن ہنوئی مر یک
مون ناوار ہناٹ تو اونا دیرہ ناسرون کتاب نا اولیکو شینک ے تٹاٹ۔ ولدا معلوم مس کہ

کتاب جوانو دواسے آسرمسونه۔ داوار ہناٹ تو اونا نوشت آتا اُردو بدل نا اٹھی شینک
ئے تیشو دیوہ۔ اسہ ایلیم اسے نا پارہ غان تینا روحانی ایڑ نا دیرہ غاڈن زیات باعزت
وباوقار وگداس پین انت مرو؟

شاہ محمد مری

ماوند

6 جولائی 2023

گوہر ملک، نمیران ے

عبداللہ جان جمالدینی

بلوچی ٹی ”نمیران“ نالوز ہمو بندغ غرزاٹ ہتنگک ہرا تینا جوان انگاعمل تا سبب کستنو۔ ای
دا نوشتہ کنگک کتوٹ کہ گوہر ملک کنزیت کرینے، ہندا خاتر آن ای بلوچی لوز ”نمیران“
کارمرز کریٹ۔ گوہر ملک بلوچی نا پنی آشاعر گل خان نصیر نا بھلا مسٹر اس۔ نصیر نا ارا مسٹر سسر۔
چنکا مسٹر تہ میر و خان نالمہ (اتاں) و آغا عبدالظاہر احمد زئی نا ارا گودی۔ گل خان نصیر تینا
ہر تو ما سرتے تون بے حد مہرئس، ولے گوہر ملک اونا ہم خیال وراز دارئس، یعنی او تینا اُست
نہایت تے اوڑ تون کریکہ (داہیت کنے گوہر ملک نا زبانی معلوم مسن)۔ گوہر ملک نا کذیت
آن نن گل خان نصیر نا زند و بود، علمی و ادبی خدمت تیا کاریم کروک آاسہ اہم مستند سرچشمہ
(Source) سے آن محروم مسن۔ گل خان نصیر تون نسبت نا سوب آن کنے گوہر ملک تون
بے کچ مہرئس، خاص کر ہر اتم آن ای بیمار مسٹ۔

گوہر ملک نا تعلیم و فکری و ذہنی تربیت ے اونا باکمال آباوہ (گل خان نصیر) تہیت
کریس۔ کننا خیال اٹ چاغئے نا دامرغن آضلع ٹی گل خان نصیر او لیکو دا نشورئس (مہالو نوشکے
ہم ضلع چاغئے تون اوار اس 2004 نوشکے ے جتا ضلع نا درجہ تننگا: مٹ کار) ہرا مسرتے
اولی جار تعلیم تننگ نا بابت سوچا۔ اوداہیت کن مچ آزند نوشتہ کریکہ و شعر پارے۔ (بے علم
این جنک گل خان نصیر نا باز مشہور گچینو نظم اسے ہرا ٹی او مسن تے خواننگ نا مسخت ے بیان
کر سہ مسن تے خواننگ کن رومانشت کر سہ خواننگ نا فادہ و نا خواندئی نا سخاں تے آن آگہی
تیک: مٹ کار) گودی گوہر ملک و میر و خان نالمہ (اتاں) ے او تہیت اُرا ٹی خوانفیکہ، ہرا

کاریم نے نن کنگ کتون۔ اودے شرسہ اونا چنکا ایلیم کرنل سلطان و اونا ارا گودی ہم تینا مسن تے جوانو؛ اعلیٰ تعلیم تر۔ نہ بیرہ تینا چناتے (مار و مسن تے) بلکہ تینا خاہوت، ہڑدے وارے (بھانجے بھتیجیوں) تے ہم۔ خیر کرنل صاحب تون تو وسیلہ نس و لے گل خان نصیر تون ہیج اس الو۔

گل خان نصیر تینا مسن اردو و بلوچی جوان وڑاٹ خوا نغیسس و نوشتہ کرفیسس، و او فنتے اسہ فکر اس تس۔ گل خان نصیر تینا ترقی پسند فکر نا خواجہ نس، او بے کچ پراخ اُست (وسیع القلب) علم دوست مفکر، قوم پرست ولس دوست و انسان اس نس۔ ہندا سوب آن اونا مسن تے ٹی ہم دا خوبیک و دی مسر۔ گوہر ملک تون ہیٹ و گپ کنگ نا وخت آ اونا تعلیمی لائٹی ٹی ہیج عکمی اس محسوس مفک۔

غٹ آن مسن دہرا ارا ایڑا بلوچی نوشتہ آتے ای آزات جمالدینی نا پنی آ ماتاک ”بلوچی“ کراچی ٹی خواناٹ، ہر اشاید 1957ء نا سال نس۔ بلوچی نا ہمودور نا فائل آتے اگر ہورک اس مرے تو تخلیق کروک آتے ٹی گوہر ملک و اونا چنکا ایلیم رشیدہ نا پن تیٹ نوشتہ کریرہ۔

گل خان نصیر نا کذیت آن پد ہر اتم نن بلوچی اکیڈمی تون وابستہ نس، تو ای و بشیر بلوچ صاحب (ہرا اکیڈمی نا چیئرمین نس) آغا نصیر خان احمد زئی نا کمک اٹ گوہر ملک تون اوڑدہی کن وخت بلگن و آغا نصیر خان احمد زئی تون او ارا اونا ارا غا ہنان تا نکہ گل خان نصیر نا ہموعلی مڈی (غیر مطبوعہ) تے چُج کین اوقتا جاج ہلین۔ وولدا اکیڈمی نا وسیلہ غا تا کچ اٹ اوقتا شینک کنگ نا بند و بست عکین۔

ای دا ہیٹ نے گیرام دریٹ کہ گوہر ملک چنکی آن پولیو نا نا جوڑی نا گواچی مسس۔ کنا خیال اٹ او و دشت دے چرینگ کتو کہ۔ اونا بے وسیلہ انگا باوہ تون ہمو وخت آ ہندا خس وسیلہ لوکہ اونا علاج کرفوس۔ نہ ہمو وخت آ سانس دا حد اسکان شوندا ری کریس کہ ملک اٹ دا وڑاٹ نا نا جوڑی تا علاج مرے۔

گوہر ملک تون اوڑدہی کرسا ای باز متاثر مسٹ۔ اونا رنگ و درو شم اونا باوہ ہمبار مومن روشن و سو بر پر وقار نس۔ اونا توار ہم باوہ غا مبارک شکن اس۔ اویش متنگ کتو کہ، ہراڑے تو لوک اس شاید او جاگہ اوڑکن مخصوص نس۔ ہموڑے تو لوک کاریم کریکہ۔ ہموڑے او بے کچ سنجیدہ و باوقار (Graceful) نظر بسکہ۔ او مسٹ آن غٹ فائل، مسودہ و مواد آتے نن نشان متنگ کن تینا خوک گورا تنحاس۔ داغٹ مواد آتے او مقدس و متبرک گمان کرسہ قیمتی آچ آتا پوش تی ڈھکاس۔ ہندن لگا کہ او تینا باوہ نا داغٹ میراٹ (مڈی) تینا ساہ آن ہم زیادہ قیمتی نکا کہ و او فنتے اُست آ تنحاس۔ داغٹ باز اگڑاک او ارسر، ہرافتے گل خان نصیر صاف نوشتہ (پاک نویسی) کرسا تیار کریس۔ او فنتی غٹ آن حیران کروک آ مسودہ اونا ہمو شاعری نا نس ہرا دے او چُج آزند نوشتہ کریس۔ دا کاریم اونا کذیت آن گڑا اس وخت مسٹ ایسر مسوس۔ مسودہ ٹی جاگہ جاگہ وضاحتی نوٹ نبشتہ اس۔ اودے او ”گل خان نصیر نا بلوچی شاعری نا کلیات“ نا پن تسس۔ داغٹ نا جاج ہلنگ آن پدا اسہ چنکو مسودہ سے بشیر بلوچ صاحب گچین کرسہ گودی گوہر ملک نا موکل تون دوئی کرے تاکہ اودے بلوچی اکیڈمی آن شینک کے۔ گوہر ملک خوشی اٹ موکل تس۔

دا کنرا رابطہ نا بنائس ہرا محترمہ گوہر ملک تون مس۔ اوکان پدا اونا کذیت اسکان دار رابطہ برجا

سلیس ودارابطہ اسہ وڑاٹ کنا کذیت اسکان برقرار سلیک۔

اوکنے کا پاریکہ، ہر اے ای تین کن اسہ بھلو اعزاز اس گمان کریٹھ۔ دا اوڑ دہی آن پندنا دا وڑاٹ ولدا پچر اوڑ دہی متو۔ ای ہم پدا ہندن ء نا جوڑی سے نا گواچی مسٹ کہ اوقتا اُراغا ہنگ کتوٹ۔ اوقتا اُست خواہی نُس کہ کس اوفتے ننا اُراغا تے، ولے اوقتا دا اُست خواہی ایسر متو۔

نا جوڑی نا دے تیٹ بنائی کنا کذیت اٹ دا ارمان و دی مس کہ کس وڑنا وڑاٹ اسے ٹی گودی گوہر ملک آن گل خان نصیر نا کلیات نامسودہ (ہر ارا بھلو رجسٹراٹ نوشتہ نُس) دوئی کرسہ دانا شینکاری نابند و بست ء کے۔

چھپائی آن مست ای تمیٹ دا غٹ کلیات ء خواننگ خواہی سوٹ۔ اگر چہ گل خان نصیر تون زندگی نا گیشتری دے تیٹ اداری نا سوب ای غٹ ء خوانا سوٹ۔ اوہرا کتاب ء چھاپ کر فیکہ کنے ضرور تسکہ۔ اونا تینا دواٹ نوشتہ کروک آا بے مٹ آگچین آشاعری تا کا پیک کنا کتاب جائی خوندی و۔ ہر اے اوفتے اوکنے ٹیکی تسوس۔ ای ٹیلی فون آگوہر ملک تون، (اودے اونا اُرا والاک و پروفیسر میر عاقل خان وای تمیٹ احترام و مہراٹ ”ملک جان“ نا پن اٹ یات کرینے)، خواست کریٹ کہ ای کلیات نا کاپی آتے خواننگ خواہ، انت اوکنے تننگ کیک تہ؟ کنا خوشی نا حدالو ہر اتم اوفون آورندی تس: ”ہو، کا! بیرہ نے تننگ کینے تہ۔ نے آپورو بھروسہ ء، نہ تہ تو اینو اسکان ای داسودہ آتے اُست آتخاٹ کہ باوہ جان نا دا مڈیک گم وگار مفس۔“

ولدا ای اوفتے پاریت کہ ای تینا بھلا مار جید خان ء داسودہ آتے ہلنگ کن راہی کیوہ۔

انت او اونا دواٹ تننگ کیک؟ اوورندی تس: ”ہو کا! نا مار ء۔ ہر اتم ای نے آ بھروسہ کنگ کیوہ تو یقیناً جید خان آہم بھروسہ ء۔“

گڑا جید خان ہنا ہمو ارا بھلا رجسٹر تے اوڑا ان ارفے اُراغا ایس کنے تس۔ ولے او ملک جان آن بے کچ متاثر مر سادی بس۔ پارے کہ او کنتون باز مہراٹ ملانے وڈکھا دہیت نا ء کہ او وکیل چیئر (ویل چیئر) آتو لک اس۔ ولے اوکنے کاریم کرسا نظر بس۔ اوسلائی مشین آ کاریم کنگ اٹی نُس۔

میر گل خان نصیر نا کذیت آن پدا آغا عبد الظاہر و اونا اُرا گودی وچناک، ملک جان و لمہ ناتینا بے کچ خیال داری کریرہ و۔ اوقتا ضرورت نا غٹ آسراتی تے ملک جان کن ایسورہ و ہراڑے اسکان کنے معلوم ء، اوفتے ہروڑاٹ خوش تننگ نا کوشت کریرہ۔

کلیات نامسودہ آتے ہلنگ آن پدا ای اوفتے بے کچ توجہ و غوراٹ خواناٹ۔ اوقتی باز آ پوسکن آ و مرغن آنظم آک نسر، ہر اے گل خان نصیر بندی مننگ نا دے تیٹ (پنج سال نا سزا نا وخت آ) سینٹرل جیل مجھ و سینٹرل جیل حیدر آباد اٹی نوشتہ کریس، کنکن داہیت آک بے کچ متاثر کروک، بے حد پُر دڑو و پُر فکر نسر۔

دا غٹ بے حد صاف و دیدہ زیب آنوشت اٹ نسر و کمال داہیت نا ء کہ کلیات نا غٹ نظم آک نوٹ آتوں اوار، ہراڑے و ہرا جیل اٹی گل خان نصیر بندی نُس، اوقتا پن و تاریخ تون اوار نوشتہ نسر۔ کلیات نامسودہ آتے خواننگ آن پدا ای اوفتے گوہر ملک آپدی گد ریفیٹ تانکہ اوپین فریشان مف۔ داکان گڈ ای دافتے شینک کنگ (چھاپ کنگ) نا بارہ ٹی مدامی سوچ کریتھ۔ و ملک جان ء پاریت کہ ای دافتے چھاپ کنگ نا بارہ ٹی سوچنگ اٹی

اُٹ۔

اُسٹ خوانی دا اس کہ دابلوچی زبان ناغٹ آن بھلا شاعرنا کلام، ہر ادے بلوچ ”ملک الشعراء“ نا لقب تسوس، ودا اسہ بے بہا و بے مٹ و راجی مڈی اس پانگترہ، گودی ئے تسلی تسوٹ کہ دافنے جوان انگا وڑاٹ، زیبائی تون شینک کنگو۔ جوان آ کاغذ، ڈولدار آ جلد بندی و جوان ءٹائل اس تو مرے۔ داغٹ ہیئت آتا بارہ ٹی ای سوچسا کریٹ۔ تینا داسوچ اٹی فون نا ملک اٹ گوہر ملک تون فکری و تصوراتی وڑاٹ اور کسٹ۔ او خوش مس، ولے ہندن لگکا کہ اودے دا ہیئت ممکن نظر بسکہ۔ نن ہر توم آک مفلوج کسن۔ ہنداژن دا کاریم نا خاتردانگ اینگنت دوخلنگ کتو نہ۔

ای تینا داخیال نادرشانی، میراکرم دشتی تون کریٹ، ہراہمو وخت آوزیر کسن۔ اوکنا ہم خیال و شاگرد ہم اسک۔

میراکرم دہستی کئے ہمت تس و پارے کہ داسودہ آتے کئے ایٹے، ای اوقفا چھاپ کنگ نا بندوبست کیوہ۔ ہنداوڑ حبیب خان ولد داسودہ آتے ار فے و اوقفا کاپی جوڑ کر فے ایس۔

میراکرم دشتی تینا و زارتی فنڈ آن اسہ لاکھ روپئی داسخت کن خاص کنگ نا بندوبست کرے۔ مسودہ، میراکرم کراچی آدرے خواجہ غلام فاروق و کامریڈ واحد بلوچ نادوٹی تس تا نکہ دافتا زبیدار و کتابت اسے نابنا کنگ مرے۔ کتابت نابناء مس کہ اوقفا حکومت واکرم دشتی نا اختیار ایسر مس۔ ولدا اونا اسہ ایلو دوست اس وزیر جوڑ مس۔ یار جان بادینی داسخت کن اودے درخواست کرے۔ واداسہ لاکھ روپئی تننگ نا پڑو کرے۔ بد قسمتی آن اونا حکومت ہم ختم مس و دازر (رقم) داسخت کن یار جان بادینی نادے ون نا کوششت آتیاں پدہم دوئی

متو۔

گوہر ملک داحسرت و ارمان ء است اٹی تخسہ دادنیا آن ہنا۔ داسمعلوم اف کہ ای گل خان نصیر نا بلوچی شاعری نا کلیات ء شینک مروک آدروشم اٹی ہنگ کن زندہ سلوا کہ نہ۔ واللہ اعلم۔ (عبداللہ جان زندہ سلیس، و کتاب اودے پیش ہم کنگا، ولے داسہ اونا داغی حالیت انداخہ نزور مس کہ اوندہ تو گل خان ء چاہیسکہ ونہ اونا شاعری نابارہ ٹی گڑاس پانگ کریکہ اودے ہیج یات کس ہلو۔۔۔ شاہ محمد)۔

کنے دا ہیئت نابے کچ ارمان ء کہ گودی گوہر ملک نازندا ٹی دا کاریم پور و مسکہ و او خوش مرساتینا باوہ ناخوک آہنا کا۔ افسوس کہ زرو مال نادا حد اسکان فراوانی و بے مسخت آزیان مننگ نا باوجود داسلی، ادبی و راجی کاریم بروخت ایسری خنتو۔ دافیتی آ مسودہ و مڈی نا حال ہم ہنداوڑ مننگ اٹی ء ہراوڑ بلوچی ناسہ پین بھلوپن اس

”سید ظہور شاہ ہاشمی نا ”سید گنج“ نامسنے۔ بلوچی ٹی داوڑ نا لغت اینو اسکان تیار مننگ کتنے۔ کاش کہ اودا ہر توماڈی تے تینا زندا ٹی شینک مننگ آخنارہ۔ اونا باوہ ہم باز آ ارمان آتے ہنداوڑ تینا کذیت تون اواردریس۔

گوہر ملک نثر آن بلوچی ادب اٹی گام تننگ نابناء کریس۔ 1957ء ٹی کراچی نا ماہنامہ ”بلوچی“ نا نیاڑی تابش اٹی ہراوڑ لیکو نوشت کنا نظر آن گدرنگاس، ہر تسکان کئے یات بریک، او جہانی شہرت نا خواجہ لائح آادیب

خلیل جبران نا ترجمہ اس کس۔ شاہ محمد ء ہراٹم ای پاریت کہ اونا افسانہ غاتا مجموعہ چھاپ کنگ مرے، تو او پارے کہ ”مچ آہشت دہ افسانہ دوسنو، داسہ بے کچ چنکو کتاب اس

مریک"۔ اودا نوشت آتے کتابی دروشم اٹی چھاپ کنگ نا کاریم نا بناء کرینے (داسا ڈاکٹر شاہ محمد مری گودی گوہر ملک نا افسانہ و ایلو نوشت و شاعری تے کچ کر سہ کتابی دروشم ٹی شینک کرے؛ دا کتاب ٹی گیشیری ہمو کتاب آن موادارفنگا نے: مٹ کار)۔

گوہر ملک ناہرا افسانہ غاتے ای خوانا سوٹ، اوفتیٹی داسہ کنے اراٹ یات ع۔ اسہ" بلک پرچی آتہنا انت" (بلہ انت تینا ئے) وارٹ میکو" و بلوچ ئے مناتیلانک ئے دات" (بلوچ ئس کنے دھکے تس)۔ کنے داہر تو ما افسانہ غاک بے کچ دوست بئر۔ زبان رخشانی و مکرانی اوار سوارو۔ بنا رخشانی نا بے کچ گچین وزیہدار آ بلوچی متل و وساحت آتیت سواروک۔ سرہال بلوچ راج و داراجداری ٹی نیازی تازند و بوداڑ جنجال آک تسر۔

ای داہر تو کا افسانہ غاتن پد ملک جانء اونا سر سہب آ تخلیق کاری آمبار کباتی تسٹ و اوباز خوش مس کہ ای اونا است بڈیء کریٹ۔

گوہر ملک نا افسانہ تے باز مست ای کراچی ٹی پانزدہ دے ئی "زمانہ" بلوچی ٹی، ہر اتم دا تاک پنی آ بلوچ شاعر و ادیب صدیق آزاد صاحب ناشونکاری (ادارت) اٹی کراچی آن شینک مسکہ، بائل دشتیاری نا افسانہ غاتے خوانا سوٹ ہراک "بالی کپوت" نا سرہال اٹ تخلیق مسر۔ اوہم بے کچ زیہدار آ وڑ و زبان اٹی نوشتہ مسر و ہندا وڑ بلوچ نیازی تا دے پے دے نا جنجال تا بارہ ٹی لکھوک ائر۔ پداٹ معلوم مس کہ بائل دشتیاری بے کچ باکمال و بلوچ شیر زاول ادیبہ و شاعرہ اسے۔ اوڑتون اوڑدہی نا بند و بستء باز سال آتے آن پد پروفیسر صبا دشتیاری کرفے و کنا دوست گلاب جان کنے اونا ارا سیفی لائن آ درے۔ اوڑتون ہموڑے اوڑدہی مس۔ ای بائل دشتیاری آن بے کچ متاثر مسوٹ و دا

اوڑدہی نا اثر باز وخت اسکان کننا ذہن اٹی سلیس۔

گوہر ملک و اونا پنی آباوہ گل خان نصیر نیازی و مسن تا تعلیم کن بھلو جہد اس کرینو۔ گل خان نصیر بلوچ نیازی تا پد ماندی، ناخواندہی و ارمانی و بزرگ آزند نا بارہ ٹی تینا شاعری ٹی جاگہ جاگہ داسرہال آ نوشتہ کرینے و اوفتے شوننداری و عزت نا کسر نشان تسنے۔ گل خان نصیر تینا خاہوتء سیاسی شعور، علمی و ادبی شوننداری نا ہند و چیدہ اسے وڑ درشان کرے، ہراڑان بلوچی و براہوئی نا پنی آ ادیب، شاعر و پول کار (محقق) آک و دی مسر۔

گل خان نصیر و گوہر ملک نا کوشت آتیاں اینو اوقتا ہسکین اٹی "گرلز ہائی سکول" جوڑے و اونا استانی (ٹیچر) آک غٹ نا غٹ اوقتا تینا قبیلہ و خاہوت آنو۔ میر گل خان نصیر نا ابدی ہند ہرا انا م بوستان روڈ نا خوک قند ہار نا کسر آ واقع، تینا موروثی قبرستان اٹی ئے۔ داسا اونا سرونا گل خان نصیر نا ایلیم نامار پروفیسر عاقل خان و اونا بھلا مسٹر

گوہر ملک تنگانو۔ گل خان نا ابدی ہند نامون آپکا انگا سڑک نا ایلو پارکوہ کوٹی نادے ٹکی کنڈ آ دامن اٹی نوشکے نا گورنمنٹ گرلز کالج نا پوسکن آماڑی شون و شان تون سلوک ئے، نوشکے نا مروحوک نا غٹ خلق آتے آن گودیک ہندا کالج آ خواننگ کہ بریرہ۔ داوڑاٹ گل خان نصیر، اونا مسٹر گوہر ملک و ننا غٹ نا اسہ است خواہی اس سرجم مر سہ نظر بریک۔

عبداللہ جان جمال دینی

”گودی گوہر ملک‘ ننا راج نا پنی آ دانشور و سیاسی‘ ادبی سرخیل ”میر گل نصیر“ نا مسٹرے کہ او پیدائش آن پولیونا مرض نا گواچی مر سہ اڑ تو مانت تے آن شل اس۔ ولے او ذہنی وڑاٹ شل الو بلکہ باز گچینو تخلیقی گشاداس تنحا کہ۔ اونا باوہ گل خان نصیر، اودے علمی، ادبی، شعوری، فکری بودو گشاد متنگ نا خاطر گودی نے کتاب و نوشت آتا پارہ نا چنک سنی آن رومانشت کرے۔ اودے اراٹی ہندا خہ در خوا فے کہ گودی گوہر ملک ہندا خس لائخ مس کہ تعینٹ لکھنگ نے بناء کرے۔۔ او ہندن لکھا کہ بلوچی ادب ٹی ذالبول نوشتہ کارتا اولیکوٹ ٹی پنی مس و اونا ادبی کار کڑ دا پولکارک ایم فل سند نامکالہ لکھار۔ اوفتا ہندا کڑ دو گشاد، تخلیقی عمل نے خنسہ ای تینے آگمر محسوس کیوہ کہ ای میر گل خان نصیر و گودی گوہر ملک نا خلق نا باقی سے اُٹ۔ ہرا کہ ننا خلق نا گودی اس۔

گودی زیات تر بلوچی و اُردو ٹی لکھانے دا وخت اسکان ننے اونا چند نا براہوئی نوشت دوینتے ولے او فک بلوچی ٹی باز گچینو افسانہ لکھانو۔ ہرا فک گیشتری بلوچ راج و خاص کر بلوچ ذالبول نا خواری کشی، بزگی و بلوچ ذالبول نفسیات نا بیانیہ و سرہال تون ساڑی و۔ براہوئی زبان نا خوانندہ تے گوہر ملک نا تخلیقی و نوشت ٹی کار کڑ آں و اخب کاری کن ای اونا نوشت آتا براہوئی مٹ و بدلے کر یٹ، دُن تو گودی ملک جان نا پین چندی نوشت آک اریر و لے داڑے ای بیرہ اونا افسانہ تے مٹ کر یٹ۔

یات مرے کہ دا تیوی افسانہ تیان گیشتری نے ای کماش ڈاکٹر شاہ محمد مری نا موکل و منتواری

تون گودی گوہر ملک نارداٹ نوشتو ک و شینک مروک کتاب آن ارفیٹ۔ ہندا سبب ہمو کتاب ٹی ساڑی پنی آ دانشور پروفیسر ماما عبداللہ جان جمالدینی و ڈاکٹر شاہ محمد مری نا سرلوز اتا براہوئی بدلے ہم داڑے تسوٹ تاکہ گودی گوہر ملک نا کڑ دو گشاد زندو بود نا بارواٹ خوانندہ تے سرجم چا ہنداری مرے۔

انت کمال نا نوشتہ کار اس گودی گوہر ملک مسونے۔ انتہائی آسان لوزا تیٹ دونو کسہ کاری اس کرینے کہ اونا ہچو افسانہ اس دُن لکپک کہ افسانہ نا سرہال بیرہ افسانوی، تصویری یعنی تخلیقی حلو کے بلکہ اونا ہرا افسانہ گواچنی واقعہ سے آن ارفوک نظر بریک۔

اونا افسانہ نا روتہ خاک تینا راج، راجداری، ڈھیہ وڈ غارتون سوگو تفوکو۔ اخدر کہ کڑ دار افسانہ غاتے ٹی اوار کرینے ہندن لگک کہ دا کڑ دا ک اونا چند نا دا ایپار اونا خلق و راج نا کڑ دا کو۔ گودی نا افسانہ تیٹ چیدہ نگاری، ندرہ کشی ہم گواچنی گڑا تے آن ارفنگانے مطلب چندی افسانہ تیٹ نوشکے نا بازاجا گہ مش و خلق یا گڑا بلوچستانی و علاقہ سے نا پین نظر بریک۔

کل آن بھلا جوانی دا کہ اونا افسانہ غاتے ٹی بھلو کلہو اس ساڑی نے اونا چند ذالبول اس مسونے تو گیشتری اونا افسانہ تہ سرہال بلوچ ذالبول نے۔ ننا ڈھیہ وڈ غار، راج ذالبول اخہ درخوارے، ذالبول آہمر و تشدد مریک ذالبول نا امر استحصال مریک ننا ذالبول تینا حق و ارمان تا بیان آن اخہ درنگ و گٹو کننگانے یا ننا ذالبول ہمر و نفسیات اس تنک دا غٹ گڑاک اونا افسانہ تیٹ ساڑی و۔

زالبول تون مروکا ظلم تادی تہ حقیقی واقعہ تے ارفسہ گودی گوہر ملک ہندن افسانوی رنگ اٹ

شون تسونے کہ باز افسانہ خاک ہند افسانہ غا اثر کیرہ کہ بندغ ناخنک خڑیک آن پُر
مریرہ کہ ہندو جذباتی و بیان اس مونا تیک ہر احساس انگا بندغ ے مجبور کیرہ کہ اوارمانی
مریک دُنکہ اونا افسانہ ”زَبُو“ نیک بی بی“ پین چندی افسانہ خاک حدآن زیات دُدی و
افسانہ و۔۔۔۔

فنی رداٹ اوافسانہ ناٹیکنیک آن حد درجہ وახب ے اونا افسانہ تے ٹی تجسس ہند افسانہ ساڑی
ے کہ اونا ہر افسانہ ے افس نے مجبور کیک کہ ایسری اسکان اسہ نشست آخوان تہ یعنی تینا
خوانندہ ے تورک بورکپک۔

گو ہر ملک نا افسانہ نگاری نا فنی کمال دادے کہ اونا افسانہ ے نی خوان تو یکدم نامونا افسانہ نا
کڑداک ہموندارہ (منظر) سرھلیک دُنکہ نی ڈرامہ اس یا فلم اس ٹھرنک آمریس۔ ہنداڑن
ای پاوہ کہ گودی نا دا کل افسانہ تے باندے نا ڈرامہ نگار سنگت آک ڈرامائی دروشم ترسہ
ڈرامہ نا شکل اٹ خوندی کرسہ شینک کیر۔

منتوار

نما دعاتا طلب گار

غنخوار حیات

۲۶ جنوری ۲۰۲۶

خلق مینگل، نوشکی

بلوچ نس کئے دھکے تس

ننا گاڑی خرون، وسم انگا باغ و ملگوار تانیا مٹ شیشہ امبار گرو شک تروکا شابیت آ
سڑک اٹ دودینگ اس۔

ای ڈریور آن سوچ کریٹ: ”داہر علاقہ اے؟“

”دا چاغئے اے!“ اورندی تس

”انت دا ہموننا و نما خشک آبہ غا“ ریک وپٹ اتا چاغئے اے؟ و لے چاغئے ناسند
وسیم اے گلگور آن الیس تہ اوغانستان و ایران نا دنگ اسکان تالانے۔

داہر اجاگہ اے؟“ ای اسیکہ واسوچ کریٹ:

”تیوی چاغئے ہنداوڑ اسہ ڈول آخرون و آباتے“ ڈریور پارے

”خدا جان نا دونو مہر ابانی نس داڑے ہر اتم و ہمرس؟“

ڈریور خنسہ پارے ”لمہ نی ہراڑے مسونس داخہ وخت؟ ہندن معلوم مریک نی
حضرت نوح نابلدہ نا ڈول بھلو تغ اسے ٹی مسونس کہ نے دنیا ٹی مروکا بدلی تاہچو چاہنداری نس
اف۔

داغٹ ایٹم نا کرامات اے ایٹم بمب نا!“

اوناداہیت آن ای پین ہبکہ و حیران مسٹ ”نن بکونن و خوانانن کہ ایٹم بمب
بھاز گنداؤ گڑاسے ہر ایبرہ بیرانی و تبا ئی اتیک۔ دُنکہ ایٹم بمب جاپان اٹ ناگاساکی

وہیر و شیمائے اسہ ساہت اٹ تباہ و برباد کرے“

ڈیور پانچ پاتھو..... اوگا ڈی مون مستی روان اس۔ ڈالبدن، کوٹڈی تیوی چاغئے
ریک اتاحراٹس مسکہ۔ کٹنگ نادیر نوشکے احمد وال آن ریل گاڈی ناٹینکی تیٹ ایلوشار تے
آسر مسکہ۔ مخلوق بھلو بہا سے ٹی تینکے دیر قیمت اٹ ہلکا کہ۔ غریب و بزرگ آتا چناتا دوٹی
ڈبوک مسورا ہراٹ کہ بہاٹی دیر ہلنگ کتورہ گڑا اوٹک ہندائینکی تیر زنداٹ دودینگارہ وٹینکی
آن چٹوکا دیر تے ڈبو تیٹ مچ کریرہ۔

کوٹڈی ناٹوفانی آتہو تیٹ ٹل و تہوناغل کاری بندغ ناخن مون اے ٹی کریکہ۔ دامثال
مشہورے کہ کوٹڈی ناٹہوک ہلی سوار تا شلوار تے ہر یسہ اوٹے لمبی تے آن شیف بٹینو.....
ہندا کوٹڈی و چاغئے نابارونا ریک وپٹ اتا بارواٹ چاہندارک پارہ کہ دافتا
شیف بھلو قدرتی و مدڈی ٹس ساڑی اے ہندا سوب داڈ غار آن چھو بوج ٹس ترک کپک۔
ای پار یٹ

”و لے داسا ہر ریک و سحر اے“ ڈیور پارے

ای ہبکہ اسٹ۔ واقعی ہرانگ نگاہ شاغوس خرونیک تالان اُسر ہر کٹڈ قدرت نا
ندارہ ہیٹ چغین اس ہستین پھل و بوج آمیت بیرفوک اس۔ شاییت آصافنگ آسڑک
ہندن جوڑ اس کہ نی پاسہ گاڈی ہنگ اف سلوک اے و لے گاڈی باز تیزی ٹی دودینگ
اس۔ ہر پارہ غامیوہ دارآ درخت اتا باغ آک اُسر۔ سوف، اگور آن ہلیس تہ امب وکیلا،
لیمو، بادام، پستہ، انار، جوزا تا باغ آک اُسر۔

ای سوج کریت

”ہر ملک و ہر علاقہ نامیوہ غاک اسہ جاگہ اسہ مڈاٹ داہمر؟“

”داہم ایٹم بمب نا کر ماتے“! ڈیور زوز وورندی تس

پارک آتیٹ چناک گوازی کریرہ۔ اوفتا پہندا کماش و پیرانگا
تولوک خوش مجلس اُسر۔ پھل اتا زباد ہر کٹڈ تالان اس۔ سڑک نا دا پارا پار اسکول، کالج،
ہسپتال و کارخانہ تا بھلا بھلا ماڈیک جک آسمان اے دُروت ہلنگ اُسر۔ ہندا کارخانہ تیٹ
داڈ غار آن پیشن مروک مدڈی، خینسن، چاندی، سنگ مرمر و ایلوخل تا صفائی و دافتے
آہر زیل نا کاریم و چغین کاری مسکہ۔ اسکول تیٹ ساڑی ماروسٹر خواندہ غاک تینا خوانگ
ٹی مشغول اُسر۔

ڈیور پارے آسراتی و جواننگا کن خورتا سوب داڑے داساکس بیمار مفک ہندا ٹن ہسپتال
آک خورک!

”ای نے آن انت ٹس کہ سوج کیوہ نی پاسہ دا ایٹم بمب نا کر ماتے..... مدو

تہوتے زبیدار کروک ہم ایٹم بمب اے مگہ؟

دا بھلا بھلا ماڈیک دانش زوت ہمر جوڑ مسر بیرفنگار؟ ایہن تو داڑے سرکار نا
کاریمک باز کٹڈ و نزور مریرہ؟“

ڈیور ٹاکوٹس خلک پارے: ”نی عقل آن پیادہ اُس..... ناگت وگمان ٹی ہم
مفر و کہ داکل ننا قوم پرست و وطن دوست انگا وزیر و اسمبلی تا ممبر تا کارکڑ دے! اوٹک دا
غٹ ماڈی تے ہمیرے اسلام آباد نا گچین آ، پدین آمد و جواننگا خیال اتا فیکٹری تیٹ
تولوک دافتے جوڑ کریر و داڑے ایٹمی پہلوان، بھلا بھلا کرین و گاڈی تیٹ ایسور سوگو و مینخ

کریرتا!“

”وَلے داخس زوت؟“ ای گوڑینگسہ پاریٹ

”گنو کا بندرغ اَتے کن انت نُس مشکل اے۔ نی اخس بھازکنیس ہموخس زیات زور آورمریہ وجوان کاریم کنگ کیسہ۔ دُن کہ مہالونا بندرغ آک متل کشانو پارینو۔ کنوکانا چُغ پزورمریک“

”داکل کنگ ناطاغت اے۔ خنسیہ کہ داسا نہہ سڑدار نہہ نواب نہہ وزیر نہہ خان بلکہ ہراسٹ ہنداگوٹی اختہ اے کہ ای اخس زیات کنیو زور آورمریو کہ بلوچستان نامخلوق کہ جوانیکہ کاریم کیو“۔ ڈیور پانگ اس

گاڈی شاییت آسڑک اٹ اسہ وڈو دینگ اس

دیرتا جوک وبارہ۔ ہراتسکان نگاشاغوس ہرکنڈگل وگلزار نُس کشت وکشارتالان اُس۔ خولم، زُرت، کڑب، ماش، ریزہ، سا، برج آن الیس تہ کٹغ وگلو اسکان اوہرا فصل نُس کہ داڑے خننگتو کا.....

داکل ہمر.....؟

”ہمرو انت اسے.....؟ ڈیور کنے خاراٹ پارے نی کور اُس خنپیہ؟ کہ داخس

بازگوڑینگلوک وسوج کیسہ۔ ہڑدے اخبار خواپیہ انت کہ ضلع چاگئے لے کشت وکشاری آ انقلاب بسونے۔ ہندادے تو پارہ زرعی انقلاب!“

”خدا کنے کورکپ۔ کورمریرکنا ملک نادشمن و بدخواک“

ای اُرے اسکان ڈیورتون ہیبت کتوٹ اوہم غیرنگوک اس ای ہم زرس پرفیٹ

تینے..... ولے کنے چپی ساچتو کا۔ اسیکہ واسوج کریٹ

”داخس باز دیر ہرا کہ بریک؟“

ڈیورتینا خننے کنے آکشہ ترند ترند پارے ”راسکوه آن!“

”راسکوه تون ہُشنکا بُن ہلک ہس مس“ ای پاریٹ

ڈیور زرس تینے بریر کرسہ پارے ”انت راسکوه مکہ کوہ طور اے کہ ہُشنکا ہس مس۔ راسکوه دے تو بے امبار داسا تیوئی جہان اٹ روشن مسونے۔ داسا راسکوه آن ہنین آدیرتا چشمہ غاک و ہنگو۔ داسا تو راسکوه ٹی کارخانہ جوڑ مسونے اوڑے داہنین آدیرتے بوتل تھیٹ پُر کرسہ ایلوشار و ملک اَتے آسڑکار بہا کنگ اے۔ ہرکس کہ دانا دیرتے کنیک اوچو ناجوڑی سے ناگواچی مفک۔ داملک نا وزیر اعظم صاحب ہندا دیرتے آن امریکہ نا صدر کہ ٹیکی ہم درے۔ داٹیکی آن پارہ کہ صدر کلنٹن بھاز خوش مس نئے آبیٹ انگا تینا کل وام تے بشنا“

”ہج خراف کہ راسکوه نادامان اٹ آبادخاران وڈالبند نا خلق اَتے اوقتا کشت

وکشارتا انت حالیتاے اوڑے دیرارے یا اف؟“

”ہج سوج کہہ۔ اوجاگہ نا انگور، انار، ماش، پیما زغٹ دنیاٹی بہا منتگو۔ اسہ

دریاب اس راسکوه آن سرہلیک و تیوئی خاران اے آباد کیک۔ خاران داسا اول نا خاران اف اوقتا دوک داسا ڈغارٹی وخنک تا استاتے ٹی و۔ داسا خاران واجہ نا ملک ہم گل وگلزارے۔ اوڑے محل و ماڈی تے خنوس توہبکہ مروس!

”جان دوم ٹی کائے راسکوه اگہ اوہُشنکا تو ایلوگڑاک بھاز جوان مسر داسا“

داہیت نابنگ تون ڈیور کنے زیٹ ہر ایلے پچ پاتو
گاڈی ٹی پین بندغ ہم سوار اُس۔ ولے کنے آن بید پین کس سوج کتو کا کل چُپ
ہڑوپ تولوک اُس۔

”نی خُرکپس تو اسہ پین ہیٹ نُس سوج کیونے آن؟“

ڈیور ناخرینامون آبختندہ نُس تالان مس

”دافلک غوری پنی ومیزائل نُس مکران ناسمندرنی چغل تسوئرونا بھرم ہمرس؟“

کنادا سوج آن ڈیور بھاز خوش مرسہ پارے

”اڑے ہاں! اونا تو اسل سوج اے کہ۔ مکران خوشی وشاد کامی نادول

دامہ تیٹ چاپ وناچ کنگ اے۔ اوڑے داسا گوادرناسمندرنامچیک تیٹ دیر آن بڑز
بریرہ پارہ بونے ہلیو۔ جہی آچی ہلک آمیداک داسا مچی ہلنگ آن دم درینگانو۔

داسا ولف امریکئی وایلوڈنی ملک اتا باقی تے پانگو کہ نم بھوتینکہ مچی ہلیو۔ انتے کہ ایڑے
مچی اف۔

”میرانی ڈیم اے خنس تو اونا مون اٹ تریلڈیم چس اف۔ نی گڑتی کہہ لمہ

مکران داکان زیات خرون، پُر بھرم و آبادے۔ دے نُس نے مکران ناسیل آہم دیوہ“

”کننا اُسٹ کچ وشارک نادیار کہ بازخلیک کہ دافٹے اسیکہ واخنیو انتے کہ اوکنا

لمہ نادیارے۔ ولے داپیری ٹی داسا ای ہرا کہ بس آتیٹ دھکہ کنگ کیوہ“

ڈیور کننا بیوسی آنگا نُس شانغیہ پارے ”اوبیوس داسا مکران کہ بلٹ ٹرین کاتک“

”ہو“ ای واهبکہ مسٹ و خوشی آن چیرٹاٹ۔ غٹ سوار یک کاٹم اے جک کرسہ

کننا پارہ غان ہرنگ اُس کہ دادے انت مس دیچا کہ گنوک مس؟

”کنے یات اے اسہ وخت نُس چتکی ٹی ای تینا لمہ باوہ تون اوار مکران کہ ہنگ

اسٹ تو اوڑے مش تے آپہینو چش کشوک خناٹ گڑا باوہ اے سوج کریٹ کہ دافٹے اٹکن

چیدہ کرینو۔ باوہ پارے کہ فرہنگلیک ہندا کان ریل ناکسے مکران کن دیرہ۔ گڑا کنالہ

بھاز خوش مس کہ بروکا دے تیٹ دابس اتا خواری آن بچنہ وریل اٹ کانہ برینہ۔ ولے

فرہنگلیک ہنارو پاکستان جوڑ مس۔ ریل مکران کہ ہستو۔ داسانن تیٹ واک داران“

نن کس نااحتاجی اے کپہ تیٹ کالحو اُن داکہ ”ڈیور شر نُس من مننگ اس

اختیار داری ہندا دے پارہ کہ نارا ہشونک ہراوڑاٹ اولس نا آسراتی و شنداری

کن کاریم کنتو۔ ہمر ہمر وگاڈی تیٹ سوارو۔ ہمر و ماڈی تیٹ رہنگرہ۔ ڈیور خوشی و گمر اٹ

پارے

”اینو اگہ ہمو متکنا راہشونک زندہ مروئرو داپوسکنا راہشون تار کار کڑدے خنوسر

تو خوشی آن بال کریرہ کہ بلوچستان ہمر آبادے“

”ہوای تو پاوہ جوان مس ہمو مہالونارا ہشونک کسکر۔ بیدجیل وزندان ٹی تولنگ و

سرکار ناڈال تے چٹنگ آن اوفٹے انت مش لیڈری نُس بسکہ۔ مخلوق اے تو یلک کرا وفتا جند

نناچناک بینگنی آن کہنگ اُس۔ اوفٹے آن تو اسٹ اے ای جوان چاوہ۔ برک نے اونا

ارائے ہم ایٹان ایتو“

ڈن پاریرہ اوگاڈی اے خرسی تے آن ہڑسا۔ اوگاڈی اے دڑو کوار سینا کچی تہ

گوراسلیفے۔ ہرامش تے آن جوڑ مروک کچہ وارس اسک داسا دڑاسس.....

”دائراے خفسہ داہم اسہ متکلو لیڈراس نس ہرا کہ شاعری ہم کریکہ داہمونا اُراے“

اُرا انت داسا تو کپی نس اسک ہرا کہ بھازیگا پھر وادی تے آن شیف ڈغارٹی ہناس۔ کھڑکی درگہ خاک پنوک خورا خلوک اُسر۔ برانڈہ ٹی تہ چلغتو ونگی تہ کتام آک اُسر۔ ہرافتا سوب اوکان تدنگ ناکس اے حاجت ہم الو۔ او اُرا نا دا پارا پاپار پین اُرا اُسر ہرا فک داژن زرس جوان اُسر۔

”دشاعر ولیڈرنا کس اولادیا وارث نس ارے؟“ ای سوچ کریٹ

اوپیشانی اے تینا کرچ کرسہ پارے ”کنے انت خبر؟ داہندغ پاریکہ“ کل بلوچ آک کنا چنا کو، بلوچ راج کنا وارث اے، ای انتکن دانا وارث مریو کنا دماغ خراب اے مگہ؟ دانیکہ ہرا آسمان آن استار شیف کریس انت جک خلکوس۔ بلکہ ہنداہندغ ننے ننا راج اے پورا جہان اٹ ٹک ورسوا کریس دا پاریکہ ”بلوچ تیرا سے، بلوچ زارا سے، بلوچ گروک سے، بلوچ شمبلاخ سے، تیرونک سے، لمبہ سے، بلوچ طوفان سے، ہرکس ننا سندوسیم تا پارہ غاہر اوناخن تے کشنہ۔ اودونو پچو شعر پاتنو کہ بلوچ بلبل سے، بلوچ سنگ مرمر ناماڈی سے۔ بلوچ فائیو اسٹار ہوٹل سے، بلوچ خیس ناتاج سے یا بے بہا وخل سے“

”نی بلوچ اسے اُس؟“

”ہاں ای بلوچ اسے اُٹ“ اومون اے تینا مٹ کرسہ خریو ورندي نس تس

ای کراکرا گاڈی نادرگہ اے ملاٹ وپاریٹ ”کنے ہنداڑے دژلیف

”لمہ فی گنوک اُس انت کہ داڑے داویرانہ ٹی دژینگسہ ہرا نگ کاسہ؟“

”ای ہندا تموک آراو کپی نا گودی اُٹ، دا کنا بادہ نا اُرا اے.....“

ای ہندا خس پاریسٹ کہ ہموڈیور کنے ہڑتو مادو حیٹ دودست کرسہ ہندن زور آن دھکے تس کہ ای بسٹو ہلکٹ کنا بوز مش حیٹ ہنا.....

ای ترند آن چرکاؤ کریٹ

ابوئے کسکٹ

کنا داچرکاؤ آن کنا ایڑنا مسٹر حوراں تغ آن سما کرے ولس کنے سوچ کرے ”تا تو نے انت مس؟“

ای پاریت خاچ کنے ہچ متنے ”ای اسہ ہنین وخرینو تغ نس خناٹ.....“

☆☆

نصوح

”کنے توبہ نصوح ہے“

داہیت اے نن باز وخت بکلوئن۔ باز وخت مینٹ ہم پارینن۔ ولے داہیت نابارواٹ
باز کم بندغ اے سریدی مروکہ داہمروتوبہ سے ہر اے توبہ اے نصوح پارہ داانت اسے
آن داخس مشہورے؟

دانا بارواٹ مولانا رومی تینا مثنوی ٹی لکھانے اونا نوشت نارداٹ ”نصوح“ پنی واسہ زینہ
اس مسونے۔ ہرانا دروشم دواور ذالہولی ڈول مسونے۔ اوچچ ہم ذالہولی وینا کہ۔ ہر اتم
اُراغن پیشن مروں تو نیازی تاوڑ تینے بوک ہم کریکہ۔ اوبادشاہ نامحل ٹی جوڑ وکانیازی تا
شہابی حمام ٹی غسل تنگ، موٹنگ و مالش نا کاریم اے کریکہ۔ ہراحمام ٹی ہمو ملک نا
شہزادیک وایلو شہابی خاہوت ناذالہولی آک بے شولارہ۔

داکاریم کہ اودے اونا ضمیر اسل متوکا اویقا دارداٹ تینے تہٹی ملامت کریکہ۔ اودامی توبہ
کریکہ کہ اینوآن پد داکاریم اے کپہرہ ولے پدی پشتوان مسکہ اوتینے حمام آرسیمیکہ
واہندا کاریم ٹی اختہ مسکہ۔ اودے خبر اس کہ داجوانو کاریم اس اف کہ ای پین تے
لغزخنیو اوفتے غسل ایتو۔ داہیت اے اُستاختہ ”نصوح“ اسدے درویش اسے آہنا۔
اودرویش نامون آدولفوک خواست کرے کہ ”حضورای شوم اسے اُٹ کنکہ خیر نادعا اس کر“
اودرویش خدا رسیدہ و بزرگ اس اسک دانا حالیت آن خبر اس تااسیکہ چُپ کرے بچ پاتو۔
نیک انگا بندغ آک کس اے بے پردہ کپسہ اوبنشدہ سے تون پارے، ”ہن خدا نے

اُستان توبہ کنگ نا توفیق ایت ہے۔ ولی تا دعازوئس قبول مریک۔ نصوح دا بزرگ نادر بار
آن سدھا حمام آہنا اوڑے بادشاہ نامسٹر بے شولنگ کہ بسوس۔ اوبے شولنگ اے شروع
کرے۔ تو قدرت اے خدا نا اعل آن جوڑ وکانی گم مس۔ دانگ اینگ پٹا تہ گئی نادرک
منتو۔ بیوس مرسہ پڑ وکرے چو کری تے حکم تس کہ گاٹ آتے پاوجمام نا غٹ درگہ تے بند کبو
داڑے کاری بی آکل ذالہولی تے پٹو کنا گئی اے کس دُزانے۔ داہنگ تون ہڑ و بھیم آن
نصوح اے لڑہ لُس ارفے مون تا پوشکن ہڑ سینگ۔ اوپوس کہ اینوآگہ دافک کے لغز کریرتا
کنا تہہ نا اصلیت دافقامون آپاش مریک کہ ای زینہ سے اُٹ داڑے ذالہولی لویس ٹی
بریوہ و نیازی تا حمام ٹی اوفتے ہڑ دے لغزخنیو، غسل ایتوہ۔ موٹکیوہ، مالش کیوہ۔
دا حقیقت نا پاشی آن پد لازم اے بادشاہ کنے ٹنگ۔ داسوچنگ تون اوبارونا پن امبار لڑہ
ٹی بس۔ داسا خدائے زاری منت ٹی تما کہ ”اے خدا جان کنے بچف ای باز بھلو گنہگار اسے
اُٹ۔ اینوآن پدای دونو جک خلیہ۔ ارمان کہ کنا لمہ کنے ودی کپہرہ۔ کنے جنگل نا
نہار وروبہ آک پھڈ ہر کروٹر کنوٹر ولے ای داوڑ مفروسٹ۔ اے خدائے پاک کنے آن
انت خطا کاری وسیاہ کاری اس مس اونا ہندا سانی تینا بھلا شان اے ایشان ایت۔ ای منیوہ
کہ ہروارای توبہ کریٹ وپگہ کہ تا توبہ پھر غاٹ۔ اینوکنے رسوائی آن امان ایت۔ اینوآن
پد احمام آنت تخرہ“

اوهندا آہ زاری ٹی اختہ اس کہ کوکاراس خفا تا تما ”نصوح“ جک مہ تینا پچا تے کش داسانا
پُنگ ناواری اے“

دا تو ارنابنگ تون اونا دماغ کاریم اے ہلا اوٹپ ڈغار ٹی لگا بہوش مس۔

اوناداحالیت آخدا جان اے رحم بس اونا دعائے قبول کرے۔

ہندارتون پد آن اسہ چوکری اس توار کرے کہ شہزادی ناگٹی ناپنگ اے بس کبگٹی اے نن
خنائن دادے۔ دابنگ تون حمام ٹی ساڑی آ ذبول آک خوشی آن چرکا وکری۔ اوقتا
چرکا و آن نصوح سما کرے۔ کل نیاڑیک رم کرسہ اونا گورا بسور۔ اوڑن بشخنداری خواہیہر کہ
معاف کیس نن نے آناحق شک کرین گٹی عوض ٹی تماس اودے داسا خنان۔

اصل ٹی شہزادی اے ہروخت بے شولنگ، سلنگ و مویشنگ نا کاریم نصوح نا اس۔ پین چو
ذبول اس شہزادی آن داخس خوک الواخس کہ نصوح اس۔ ہندارتون دافیتی آگٹی ناؤزی نا
زیات تر شک نصوح آہنا کہ۔ اوفک نصوح اے مہالودا خاتر پٹنور کہ اگہ واقعی اوگٹی اے
دُزانے تو اودے وارنس رسینگ اے اوگٹی اے جاگہس بٹے۔

داسا کہ نیاڑیک اوڑن معافی ہلنگ اسورتو او اُست اٹ پارے معافی کئے نئے آن ہلوی
اے کہ نم تون بھلو دھوکہ اس کرینوٹ۔ ای نما گنہگار اٹ۔ کنا دابھلا گناہ نا کئے و خدا جان
اے سمائے۔ کنا دونو بھلو خرابو گناہ سے کہ ابلیس ہم داخس گنہگار مفر و اودے ہم داخس سوج
پر و ہراوڑای نم تون کرینوٹ۔ ولے قربان خدا نا بھلا پن کن کہ اینو کنا کل عیب و سیاہ کاری
تے ڈکھیسہ کئے بدنامی آن رکھ آ، کئے بے پردہ کتنو۔ ای گنا تیٹ مین ہلکوسٹ۔ ولے اینو
کنا توبہ اے قبول کرے۔ ای تینا پاک انگا پروردگار نا اخہ درشکرے کیو کم اے۔

داوڑ نصوح عزت و پردہ ٹی حمام آن سر ہلک۔ بس تینا اُراغا او پین دے اس اُسل حمام
آہنو۔

شہزادی اونا اُراغا بندغ راہی کرے کہ نصوح بر بید نے آن کئے پین کس سلے بے شلف

اے کئے اُسل وڑپک۔ نصوح ورنندی تس کہ بی بی اے پابوای باز نا جوڑ اٹ۔ کنا نت
ودوک کاریم کپسہ۔ اُست اٹ پارے خدا کئے مرک آن امان تس ای ہمودے اُستان توبہ
کریٹ داسا ہمارا توبہ اے پھر غیو۔ داسا کئے کسفر ہم نیاڑی تا حمام ٹی نت تنچرہ۔

داوڑ نصوح اُستان توبہ کرے و خدا و دے عزت و پردہ تس۔ اونا توبہ اسہ مثال اس جوڑ مس
۔ اینو اسکان مخلوق پاہک کئے توبہ اے نصوح اے

مولانا روم نادا نصوح ناقصہ اے نوشتہ کنگ نامخت دادے کہ ہر کس اُستان سچائی ٹی قبول
کے تو خدا جان اودے ذلت و بدنامی آن بچفک اودے موقع ایتک:

☆☆

مَسْرُو

زربی بی ترندو اسہ اے تینا رنے اوکودک اے یکدم ڈغارٹی خلسہ غصہ ٹی پارے..... ”ہمہ دروغ تڑوسٹراسے اُس..... نی پاتوس دا مارا سے؟ دادروغ آن مُست کہوس جوان اس..... پیرانگا نیازی نے شرم تو پاروس داوڑودروغ نُس تڑینگا۔ ای داسا ناملندی مسوٹ کہ نی کنے ریفسہ؟“

”دامسٹراسے..... اسیکہ وامسٹراس..... دالشی می مسٹرے تا“

”بیدمار آن نیازی ہندن اے دُکھ بیدکھر آن شوان“

”بیوسانا زو آخدائے رحم بروس۔ خدا اودے تینے آن ایلم اس ایٹوس۔ بے ایلم وایڑاسے“
 اخس کہ با، ہموخس ہیئت۔ ہراسٹ تینے آن تسلی ہتنگ اس۔ ولے گج آتوں ناتا تہ زربی بی ناس چلنکوس تو تینا نشارے بمعہ پوسکن ووی مروک آسٹرتون زندہ کیدوس۔ اواسیکہ وائکا کرے۔ شر آتوں اے ہر بودا بھلا پھین آدروغ تون۔ ای دا پھینا خشک آتوں اونا مسخرائی مسوٹ۔ مرک پڑدہ کروس نے۔ چانپٹ“

”بی بی کنے معاف کہ۔ ای پوت اے تڑینگ اسوٹ کہ نی ناگمان کنے ہلکوس۔ ای اشتانی اسوٹ۔ خدا نخواستہ اگہ پوت تڑینگ پروس گڑانت نُس مسکہ۔ ڈاکسرو ہسپتال داڑے اف۔ گج آتوں گڑاس مسکہ تون انت نُس داڑے کنگ کرینہ؟“

”گنجو اے ہچ مفک۔ اودے مسٹر ہتنگ ناعادت اے۔ اودے انت مریک کنا

مون اے منون کنگ اے۔ کنا مارے گڈو بے وارث کیک“:

بھلا دُکھ تاحسہ مسخرہ نُس خلسہ پارے۔ جوان اے نمارتے داغری بی ٹی اُراتا تہی مفت نا دشتار رسینگ اے۔ کس نُس اونا ہیئت اے تول کنتو۔ اوڑے تولوک اسہ نیازی اس پارے۔ ”باز ہیئت کہہ۔ اُت کنے ایت تا۔ انشا اللہ ایلو وار مارا اس اتیک۔“

”اونیازی۔ ای داڑتوں ہروڑنا منون مونی کریٹ ہراٹ۔ ای دادے انت انت تنوٹ۔ دااولی وارتاف۔ سبزک ولا تروکو خواہی تسوٹ تا۔ خامہ وخواہی ای کنفیٹ۔ دوناسی ہم تسوٹ تا۔ پین انت بلا ہر کس کہ رغاما ای تسوٹ تا۔ ولے اوتمینٹ شوم اسے۔ شوم تون و انت اس مرو۔ دادے دونو بخت اف کہ ادا مارا اس اتے وادے لولی ایت اے۔ کنے تو مہالو آن سما اس کہ گجودا جار پدی مسٹراس اتیک۔ مارہو کا لمدنا مون چانڑدہ ناتو بے نا وڈرگروٹک ایٹک۔ ولے گجونا مون ہندن ہسی ہسی اس“

اوکودک اے ڈغارٹ خلسہ۔ بش مس۔ اڑتو مادوتے کاٹم ٹی خلسہ پدی توس۔ تولوکا نیازی تے آن اسٹ اس ارفے پوسکن ووی مروکا چنائے تینا گٹ اٹ تٹھا۔ گجوداڑ کہ چچ و تفوک کرینس یا نہ؟

ریل ناڈبہ تاوڑ رداٹ تھو کا صندوق آپارہ غاسٹ اسے آدومر یفسہ گنجو پارے داٹی وچچ و تفوک آک۔

”نیازی موٹو تو مفت اٹ دو بہ تابائی اے۔ ہمر تمخ اس دسنگ کشارتا ہمووڑ دو بریک۔ انت دسیسہ ہمووڑول رتیسہ۔ پت دسینس تو پت ارفسہ خولم تو دوبفک نے“

”نہ۔ نہ۔ ایڑداٹی کنا مارا چو قصور اس اف۔ گجوا آن ارفیو کہ اوتمینٹ اخہ ایلم نایڑے، ہیئت

کہ گنجو،

”توبہ کہ، زربلی بی۔ شید و نالمہ ہم ہند اوڑ پارلس۔ گڑا انت مس شید و ناہرا نگ
ہناہرا مسورا و ناہرا نگا مسنگ؟ دا تو نا و کناخن تا مون ناہیت اسے۔ مسنگ بھلن مسور۔ برام
کریر اراتے ٹی جہی مسور۔ پدا اسٹ اسٹ ہندن کسکر کہ اسہ کورو مسٹر اس ہم اوقتا پن کہ
بختو۔ اوقتا لمہ رازی بی زندہ اس تیناخن تیٹ خنا۔ بیدار مان آن بچس کنگ کہ تو کہ خدا تون
دیرے وس ارے؟“

”اخہ زربلی بی۔ داڑے نی رداس۔ ناز و نالمہ گنج آتون نادائی و انت وس اسے
۔ ماروسٹر تو خدا نادوٹی و۔ اونا مہالونا کل چناک کسکر اخہ دم و دوت، تعویز و ملا سیدائے ہنا
بیرہ ہند اسہ مسٹر تا ناز و بچا۔ خدا نا شکرے کش کہ ہند اسٹ تو اوقتا پن کہ بچانے۔“
”گنج آتون ناخنک پُرسور۔ پارے:

”بس خدا کنے ہندادے تے کہ زندتخانے۔ ارمان کہ ای ہم ہمو فتون
اور کہو سٹ۔ دادے تے تو خشتو؟“

”بس بس تینے فریشان کہے، گڑتی تے ٹی کہیہ۔ انت اس کہ خدا نا مرضی، داٹی
و انت وس۔ مگہ نی خواہیوسہ کہ نے ماراس مف۔ گڑتی کہے۔ پگہ نیکہ ہندامسنگ
ندر و صدخہ مرسہ نامکہ کارمرور۔ دُری ہندن کرے مسٹر نا و دی مننگا تینے چانپٹ کاری وسینہ
کوبی کرسہ وہمی کرے تینے تَخ انگا ہٹ نا گواچی مرسہ ہفتی دے لجاٹ بندی مس۔
ولدانت اس مس؟ اونا تو چناتے ایلیم نا تا زانیفہ خوندی کرے۔ نے وادیراس ارے۔
بیوس؟“

دائی وایلو نیٹریک۔ چنا و لمہ اے تا نپا دا جہی کریر۔ تا تہ تا داسکان غیر نیلک اس پشن اے
مٹوخ کریس تو سوس بچ دوہم خلوتو تا۔ درگہ اے ترند آن خلسہ پیش تما۔
”اومائی دینس حوصلہ کر۔ درگہ اے دُن توپ ناوڑ خلیہ چنا نا کاٹم اے پھر غیسہ
۔“ دائی ہکل تس تا:

پنے کاٹم تا دے اس مُست، جہندم اے سر:“ تا تہ ہے کہ ترند اھورہ ناوڑ
توار کرے

جان محمد درگہ ناتوارے بنگ توارٹی کوٹی آن رُم کرسہ بس۔

”ہاں لمہ انت اس مس؟“

”مسٹر اس پین و انت“.....

”لالو..... اولالو..... برک ہن دکان آن دینس گڑھل بر.....“

”گڑ و انت اکہ لمہ“

لمہ تا غصہ ٹی اوڑاخن تے کشہ پارے: ”ہلہ انت اوڑ کہ خنی شکر و مٹھائی بختیو
کہ جائل نا اُرائی ماراس مسونے؟“

جان محمد، پُہہ مس کہ اینو لمہ ہیتی اف۔ اوپدی ہموڈول ترندی ٹی تینا کوٹی ٹی ہنا۔

لمہ تالا لوالے دکان آگڑ کہ راہی کر تینٹ بس جان محمد راہی آچپ چپ تو س۔

جوان ساہت اس گدریگا۔ دانیامٹ نہہ لمہ ہیٹ کرے نہہ مار.....

ہند اڑتو چنکا مسٹر تا رُم کرسہ بس باوہ نا ختی دوتے شاغسہ پارے:

”باوہ..... چو چونا پن اے دیر تخسا؟“

بلہ تاہم کہ توار کرے: ”دانا پن اے بی بس، داسا مسٹر آن بس اے۔ بی بس، مسٹر آن بس:“

”دانا پن زربخت اے۔ داوڑ لمہ ناتخو کا پن ہم داڑتون اوار مریک“

جان محمدناہیت آن کس پائے لمہ ناتا پچا بیٹ خاخراس لگا۔ اوگنوکا تاوڑ بش مس ومارنا باسک اٹ ہلک:

”جائل خدا نا پن اے۔ داسا بس کہ۔ بخت اس نے توں اف۔ پن تحنگ آن بختو مفیہ۔ داجان بخت، ناز بخت، نور بخت، شاد بخت، داوڑ و پن اخس بد بخت و پن مرور؟“

”گنج اسے ولمہ نی گڑتی کہ“

لمہ تا پردے شروع کرے۔ جان محمد مخاکہ:

”لمہ خیر توارے آخر کنادوٹی مروس تو داسش مسٹرے کل اے مارکیٹ۔ نی تو داوڑ سوچہ نی ہم تو نیازی سے اُس ودی آن مسٹر اس مسوئس مار اس تو متاؤس!“

”ای گنجو ناوڑ و نیازی اس متاؤس۔ کنے خدا جان آباد و خرون کر یس۔ ای مڑ دا نگا ماتا لمہ اُٹ۔ کنے تو نیکہ عذاب بنگ نئے“

”مسٹر خدا نا پارہ غان رحمت اسے“

”ای خدا کہ خیرات مریو۔ رحمت ناسا تو کہ اودے بیرہ نا اُرار سینگا نے انت“

”توبہ کہ لمہ خدا غان امان خوا۔ کنا اسہ سنگت اسے باز اگاز و دولت، عزت و صحت نا خواجہ نئے۔ ہر گڑا ارے تا۔ ولے اولیاد اف تا۔ اوپاھک خدا کنا داخل دولت

اے دے اسہ چنا اس ایت اے کنے۔ چائے مسٹر اس مرے بس اولاد اس مرے۔ داسا تو پاھک یتیم خانہ غان چنا اس اتیوہ بھلن کیوہ“

”گڑانی تینا مسن تے آن اسٹ اودے انتے تفسیہ۔ نازا بیفہ تو مسن تا انبار اس خنانے۔ سال اسے آن گڈ نیکہ پن مسٹر اس اتیک“

لمہ ناداہیت آن جان محمد اے سخت بد بس۔ اوغصہ غان بُن ہلسہ بیرہ کاٹم اے تینا سرفے۔

”کاٹم نے انتے سرفنگ اُس۔ مگہ ای رد اٹ۔؟ پچ تیرہ گنجو نے آ انت جادواس کرینے۔ رد پہ رد نیکہ شش مسٹر ایسوںے واہم داسکان او نا اُستان اینک مفک۔ خن تیان ناخری سونے۔ تینا پیغلہ غادابالا دکشو کامسن تیکہ زینہ ہرا کا تو س؟“

جان محمد ناسگھ چُھا جوزہ غان ٹکا کرے۔ ”نی پاہم کیو دافتے؟ کل اے اسہ رندا تڑیو یا سُم اسے نا شخ کیوتا؟“

نی پاسہ، مار، مار، انت اس کیک مار؟ بادشاہی وتاج اس خلیک کاٹم آ کنا۔ یا پیری ٹی مارونشار کنادوٹی ہلسہ اُراغن مڑرہ کنے۔ نی نا چند ناہلم نور محمد یادے؟ او ناسا ہنداڑے نا اُرائی ہنا۔ حالانکہ اودے تو چار مار اس۔ گڑا!“

”ای بے بخت ولمہ سے اُٹ نا بے ورائی کنکھ دڑا سے“

”لمہ نی کنکھ گڑتی کہ۔ کنا ہندا مسک کنا وارثا کو۔ ہندا فک کنا ما کو۔ منہ دے آن گنج آتون اے بلا ہسپتال آ دیوہ۔ چناغن بند کر فیوہ۔ نی کنا مسن تاہرام ناہم فکرے کہ۔ خلیپہ نا نواسہ غاتون زور اٹ براہم تفرہ تا۔ کنا واہرا داڑے محل و ماڈی کو۔ کروڑا تا کارو بارے کہ کسکٹ تو مخلوق لُک دیک تا۔

کناواہراجوک وہنگو کشارونلک آک کئے باوہ ناپارہ غان میراث ٹی ملانو۔ رستنگو کا میراث ہم ناہمو ارامارنا دوٹی و۔

ہرافتن اوفتا چند ناگذران مفک۔ ای تینا سفید پوشی نا نوکری اے کیوہ۔ چار پیسہ بچفیوہ۔ تینا مسن تے جوانو تعلیم اس ایتوہ۔ اوک کنگہ مار جوڑ مریرہ۔ نی ہن تینا ہمو ارامار تون اوفتا اُراٹی سال وشش تُو اس گدریف ہرتا۔ ہمو نثارک نانے گنج آتون ناوڑ توریر۔ انتے اوفتا رہی آڈ کپیسہ ہلہ؟ نہہ داڑے دا خاطر آن افیس کہ ای نامار اُٹ نی دا خاطر ان کنا اُراٹی اُس کہ گنج آتون نا ایڑ نامسٹرے۔ نامسٹرے۔ اونے تینا لمہ پاھک۔ ناہر ہیٹ اے برداشت کیک؟

جان محمد نا دا گوا چنی آہیت اتے آن لمہ تاہم سارا بس۔

جان محمد چادرے تینا ارفے کوپہ غاشاغسہ غصہ ٹی سرہلک۔ چوٹ آتے ہم خار آن چپی بیناس۔

لمہ تاکوک کرے: ”جائل، ای نیکہ ندر مریرہ۔ نی چوٹ اتے چپی بیناس“

بلہ انتے تیناے؟

بلہ ناہڑ دے ہندا اسہ رٹ کٹ و غاوا اس کہ او ”سُہب آن تا شام اسکان اسہ کوٹی ٹی جاتو اسے ناوڑ تینا تموک اے.....“

مجال اے کس او نا پارہ غارو بینک آن کوکڑ وٹس کے ہرے کہ بلہ کسکئے یا زندہ ہے.....
او پاریکہ دُنگہ کس تینا کچک اے اِرغ نا باخوٹس خسک نم ہم ہندن کئے آکچک نا وڑ باخوٹس، بیڑے..... کنا قدر نمتون کچک خاس ہم مفروا!“

اسہ دے ٹس بلہ نامارے اوڑ کن عذاب بس پارے لمہ نی داڑے یک تنا تو لوک اُس ارف دار یڈیوے داڑن نی بلوچی شعر و باگل تے بن، بلوچی آخبر کے بن وخت نا جوان تہر میک۔

بلہ پارے: ”ریڈیو نا شعر و باگل تے آن نئے ساہت ٹس خنگ ہم کنگہ لکھ اسے.....“

بلہ دونو ہیٹ ٹس کرے کہ کئے ہم اوڑ کہ عذاب بس۔ ای پاریت تا ”جوان بلہ اینو آن پدا ی اُرا نا کاریم تے آن دوکشاٹ تو ضرور بریوہ نا حدے تو لیوہ سیلہ نا کاریم کیوہ“
ارٹی دے ای تینا اقرار نا رکھ آکن بسوٹ بلہ نا رہی آتو سٹ۔ بلہ نثار صد گنج کئے خنا تو اوہم بس ننا رہی آتو س۔

بلہ پارے: ”اینو ہرا پا لو آخا چاٹس نثارایت حوال اے ہمر رد کر یٹس؟“

ولد اکنا پارہ غاہر سہ پارے: ”دانے خنانے بسونے“

صد گنج ہیئت کنتو بیرہ بشخندہ کس کرے

ساہت اسے آن گڈ چنکا ماہ گل رُم کرسہ بس پارے: ”لمہ کنا بوٹ آک

ہر ادو؟ لالا کنتے تیغون دیک“

لمہ تا پارے: ”بوٹ آک نامیز ناشیف اٹی وہن ارف تا“

ماہ گل پارے: ”لمہ ای کل جاگہ تے آپٹاٹ نہہ کنا مون انکا بوٹ آک خندگرہ

نہہ پھین انکاگ۔ کنا تو چلیک ہم خندکپسہ!“

لمہ تا پارے ”جوان گڑا ہن کٹ ناشیف اٹ نا پوسکن انکا بوٹ آک ڈبہ اسے

ٹی تخوک ہن ہمو فتنے بین ولے خراب کپس تا“

ماہ گل پدی ہڑسینگا و دووینگا سا کوٹی ٹی بیہا

بلہ پارے ”ہان، ہان، ہان..... ہن..... بین پوسکنا بوٹا کے۔ نالہ نا صندوق

والماریک بوٹ و جراب اتے آن پُرو۔ خلق نا غٹ غریب و بیوس آتے نما متکن آ بوٹ

و گڑاک بشخنگارہ و نما بیننگ وخت آ او خندکپسہ گم مریرہ۔ نابا وہ داکہ دفتر آن بریک تو کسری

اوڑے پیسہ تا نوٹ آتا پر یک۔ پنچ صد و ہزاری تا شترہ مریک اونا زی آ۔ ہمو فتنے چُچ

کیک اتیک۔ بلہ پیسہ نم تون بھازے ہندراٹن تو لمہ نا نما بوٹ، جراب، پنچ، جری، گداتے

بشک ایلو فتنے داکہ پن کٹک سخی لکھ بشخ اے!

صد گنج نامون نارنگ بلہ نا ہیئت اتے آن ہڑسینگا و او تیغون رٹیسہ پارے ”توبہ

خدا توبہ، بید شغان و دووہ غان دانا با آن اسہ ہیئت کس ہم پین بفک“ اویش مس ہنا.....

صد گنج آن پد براہیم بس کوٹی ٹی بیہا۔ براہیم سلام شا غالمہ تون تینا حال حوالی مس

سوج کرے تا ”لمہ ہمر اُس؟“ لمہ تا سلام نا ورنندی اے ترسہ پارے ”جوان اٹ چنا، فی

بلہ اینو دفترے ہنتا کس انت؟“

”داسا ہفتہ ٹی ارا چھٹی و جمعہ و ہفتہ۔ نن اینو سنگت آتون اور شکار کہ ہنگ اُن“

براہیم ورنندی کس:

”اللہ غاسپاروک اُس۔ داڑے تو کس تینا با نا ہیئت اے کئے آپیر زواف۔ نہہ کہ

ای نے ہفتہ و جمعہ نادے تیٹ اُرا ٹی خناٹ!“

براہیم ہموکان کوک کرے: ”صد گنج ہمو کنا شکار نا گڑا تے بغل جھولا ٹی تخس“

صد گنج ورنندی کس ”دایگ تو کاریم اسے نامنتو دانا زپ پنانے“

”ہا..... گڑا اہل تا ای کا وہ پین پوسکنوس بلیوہ“

بلہ اے وا اُسٹ آرام تیو پارے ”او مار ہندا دے جوڑ کر داسا اٹکن کا سہ صد

و پنچاس پوک کیسہ؟“

”صد و پنجا و اہرا کہ سہ صد یا چار صد اے بیگ کس بریک۔ ولے دانا جوڑ کنگ

اٹ بھلو وخت کس لگک کنا کلان سنگت آک تیار کنگ انتظارا ٹی و: براہیم ورنندی کس

”گڑا مہا لوانتے ہر تانس تا۔ دانی لاڈی انکا بی بی کہ اُرا ٹی تو لو کے داہر وں تا۔

ای ہم نے کہ پاوہ مگہ نا پیسہ تے ای عینکہ خواہی سوٹ یا نہہ آن جارجٹ و بناری آپوشاک

تے خواہی سوٹ یا وختس پاریٹ کہ کئے سو، برنج، سچی و کباب ہتو ایتو۔ بس نا سچا رکھوک

مرے کنگ بھلو ہیئت اسے۔ ای تو اسہ باخو سے نا گودی اٹ داسا۔ ای بیرہ ہندا خس پاوہ کہ

گڑا ناگڑا اس تھیکہ بچت کہ سختی سوری سے آکاریم ایتک نے۔ داڑے خوشی و شادی ناوخت نا ہراسٹ بریک اوارتمک ولے سختی آکس کس کہ بفق بیرہ تینا مال ومدی کاریم ٹی بریک۔ ناداز ایفہ دے نادے اس نے نابدن ناچچاتے آن ہم شاعک“
 ”دائی زایفہ نانت قصور! ولے نی اودے ضرور نیامٹ شاعس“ دُن پارسہ براہیم غصہ ٹی لمہ نا کوئی آن پیشن مس:

بلہ کننا پارہ غامون اے ہڑسہ پارے: ”خناس تا کننا ہرہیت دافتنیکن کرینگ اسے۔ زایفہ ناپن آتو اوناچچ آتئی دُنکہ چاچلوک کس پترینگا“
 ای ہیچ پاٹوٹ۔ ہنداڑتو ن حورجان بس۔ بلہ اوڑان سوچ کرے ”نی گڑاس کنگس وانت اٹ کنگس؟“

’ای اَرغ کنگوٹ۔ برج و قیما کنگٹ“

”کنے ناداہیت اتے تنخین بفق داسا اسکول آن بسوس۔ ہندن زوچ بدل کریس و اَرغ ہم کنگس۔ نا اَرغ نا کنگ اس متو کنگز نادانہ کنگ کس مس۔ ای ایلو تاچناتے اَرغ کنگ آخنیوہ تو حیران مریوہ۔ اوک ہندا سوب تو اوک زوت کس بھلن مریوہ۔ نی تینے ہر وتینا ہم سن تے ہر اوفتامون آنی بھاز چنگ خنگسہ“

”بس بھلامہ ہرکین ناخنک یقا ایلو تاچناتے آسخت اے۔ اخس پھڈاٹ جاگہ کیک بندغ ہوخس کنیک۔ ایہن ہم ڈاکسک پارہ کہ زیات کنگ صحت کہ جوان اف“
 ”جک خلیوہ ڈاکسک۔ نما پھڈے نما لمہ چنگی آن بارفینے۔ اونے چیس تینے۔ اوتیٹ نما تینیک تے بارفینے“

اوزرس چپ کرے پدا شروع مس ”نی اخہ دے اے اسکول آن بریسہ پدی ہندا پچا کے بینسہ؟ نی لمہ نیکہ اخس جوڑا مَغینے؟ ولے نی ہومکن و خازگ اتون اُس“
 ”ہان ناچچاتے خدا نا نصیب اٹ کتنے۔ دیچا ہرا صندوخ یا الماری ٹی تمکو۔ ہراوخت کہ اونے آن چنگ مسر۔ گڑالمہ ہرک تینے سیال و قریبا تے بھگ تا“

حورجان اسیکہ کاٹم اے سرے ولد اخوا رفینگ اٹ تا لگا
 ”مطلب نی اسکول ٹی ہم ہندا اوڑتینا کاٹم اے خوا ریفسہ۔ داڑے دے درست نادوک کاٹم ٹی سختو۔ کنے تو نی تینا کاٹم اے دوخلنگ کہ ہم ہلپیسہ۔ ایگن نالمہ اے دردر کنگ و مرک وزند آن وارف دا کہ۔ سہب کہ مرک ولوڑی تے وڈ دا اراو ایلو ارا کیک“
 حورجان داوخت آتینا ہڑتو مادو تے خف تے آدرے و خف تیٹ ہلک۔ پڑدہ مس کہ اودے بلہ داوڑتو بہ کشنگا خنتو۔ پدا بلہ حورجان آاسہ خوڑتو نگاہ کس شاعیسہ پارے“
 داشومنگا پیسٹ برش آک ہزارا بندغاتا دنتان تے پاچیسہ سو یفینو۔ نناوخت آتو پیسٹ و برش ہلون تاغز نا پاٹ نا کولا تے خوڑت کرینہ اوفتے ٹی زرس بے ناشا غاندنتان تے تینا ہڑدے صاف کرینہ ناندنتانک کچک امبارگرو شک تسورہ۔ نی پاسہ کہ ای ہڑدے برش خلیوہ دنتان تے صاف کیوہ ولے نوبخت ناندنتان تا خازگ آک تو مر آن ہندا پارہ کہ دادنتانک چو صفائی کس خنتانو!“

”کپرہ تا صاف انت کیسہ؟“ نیتون اواردم کس تولنگ آہم بندغ بیزار مرک تینے آن“ حورجان، غصہ لے بش مس:

”کش دنتان تے تینا ماس آن کننا بلا ورنج آن ایگ۔ نادنتانک سڑیرہ“ بلہ

تیغومُن مُنیسہ پارے:

ہندارتون محمد بس و بلہ نالِخ ٹی تینا دو تے شاغسہ پارے ”کنا مہر وانا لمہ انت

ہیت اسے؟“

”انت ہیت نُس مرو۔ دا حوری جوانگا ہیت آن گنوک مریک“

بلہ محمدنا کاٹم اے تینا بغل ٹی کرسہ اونا پیشانی آن پڑہ تے مُر کر یسہ پارے:

”تینا مون اے ہرُ اُخس دانہ کشانے۔ دا کل نا خور یفنگان پشمن مسنو۔ دے

مچا دے نادوک ہنداد نہ تے آستھو۔ تینا زیبا انگا مون اے چڑا کھرنگ آن ہندن کر یس

دُنکھ پُٹہ ٹی مونک مریرہ“

محمد تینا کاٹم اے بلہ نا بغل آن ارفے و بالشت نازی آتوس۔ بلہ ہندا وخت تینا

دوئے اونا لُخ آشاغا تو دوک تا کالر ٹی تہ لگار۔ وختس اوکا لرے چپی کرے تو اسوار تون

پارے:

”ابوئے دانا کالر ہمر خازگ آن ڈڈوری تقینے۔ داٹن سہاتمک کہ فی تینا چغاے

ہچ سلپیسہ“

”ای ہڑدے بے شولیوہ تو چخ اے تینا ہمر سلپرہ بلہ“ محمد مخسہ پارے ”بلہ ای

کاٹم اے تیان چرپ کیوہ دا ہمو چرپی کو“

بلہ کالر تے زرس پین شیف چکسہ ہرا، او پارے ”دانگ ہرُ نادا بہمین انگالُخ اہ

مَنون ہڑیگانے۔ اگہ فی دادے سلسہ تو جوان خوشکیسہ تا خازگ آک تہ ہندو سلوکو“

فی انت بلا سہ اُس۔ محمد ہم غصہ ٹی خفے تینا بلہ غاکشہ پارے۔

”انت ای تینا لُخ ناسل اے خلیو؟ ہان ای خازگی سہ اُٹ سلپرہ تینے ہمر کیسہ پا

تزیسہ کنے“

اوبلہ نادو آن تینا لُخ اے خلاس کرسہ بش مس وروڑیسہ ہنا۔ ”اُسُل بیزار کیرے

بند غے“

ہو، ہوا، ای وانے امر کر یٹ کہ کنا دوئے تینا لُخ دُن خسہ ہناس۔

کنا ماردا سکان کنا نک و دوک سلامتو کہ نم کفتون داوڑ کیرے۔ اگہ پگہ نادے

ای انت و دو تے آن شل مسوٹ تو کنا احتاجی نما لُخ ٹی تمونم اولیکو دے کنے گریسہ درورے

سڑک آخسورے۔

بلہ فریاد اسے تون پارے:

احمد اونا توارے بنگ و درگہ ملسہ ہندا کو ٹی ٹی کو کڑو نُس کرے کنے خنا تو ٹا کو

نُس خلک۔ تہی بس، اومتکن وخت نا کوس نُس پیناس۔ بلوچی وچوٹ آک نِت تے ٹی

اُس۔ اولسوک سلوک تینا پچا تا پارہ غا اشارہ کرسہ کنے ایشان تس۔ ای کاٹم نا اشارہ تون

اودے ہندا پار یٹ کہ باز زیبا ختنگسہ دالویس تون۔ پدا اوبلہ غان سوچ کرے:

”بلالہ انتے کہ چُپ اُس؟“

”انت پاو؟“

”کنا پچا تے امر خنیسہ؟“

”کنے دافتون چھو اُسٹ خوائی اس اف۔ نم چارے نما پشمن (فیشن) وکاریمک

چار۔ ای کہ ہیئت نس کیونہم کل کنا با آلچیرے۔ ہے افیرے کہ گٹو کیرے کنے۔
 داسا دا گڑا پچو نی پینا نس تا؟ دتکہ جمعہ خان ناشوان نا پچا کو۔ داڑن تون نے تو
 سُبک رنگ نا پچاک جوان پارہ۔“
 ”بلہ اینو پگہ نا پیشن ہندادے کنا بیچ آک تو انگہ چنک و۔ مخلوق دہ دہ گز ناشلوار
 بینک اینو پگہ“
 ”ہان.....! ہرکس جک نس خلتے تو او پیشن (فیشن) نس مریک۔“ سی بازے گڑا لاغ نائے
 چرپ کیرے انت؟“ او اسہ گندہ و متل نس پارے۔“
 ”او بلہ نی اسہ ہندو گڑا سہ نا پاہرا کہ نے دوست برے؟“
 ”ای نمے ٹی جوانی نس خنیو کہ صفت کیوتہ۔ داسا دا بھلا کوس وشلوار نا ہڑدے نا
 سلنگ و استری آن نی تینا لمہ ناغا و چرکا و تے ہر ہیس۔ دادے دیر سلک دیر استری کیک۔
 ”نی گڑتی کہہ دادے ای عینٹ سلیو و عینٹ استری ہم کیوہ۔ احمد سینہ غا تینا
 دو خلسہ پارے“
 بلہ مسخرئی وڑاٹ مخسہ پارے ”ہوہونی و استری؟ ای درو غنسل خانہ لے پچس
 تموک خنٹ ارفیٹ ہراٹ تا۔ نا بنین نس اسک۔ داخس خازگ کہ درست ہم متوکا۔ نی تینا
 اسہ بنین نس سلنگ کپیسہ و ہیئت کیسہ دا بلا شلوار و کوس نا سلنگ و استری نا“
 ”بس بلا لمہ نیون ہیئت کنگ ہم شراف“
 ”کہہ بوکفتون ہیئت ای راست پاوہ و راست انگا ہیئت ایہن خرین مریک“
 ہنداڑتون احمد نا لمہ بس احمدے پارے۔ احمد ہن باوہ نا توارے نے۔

احمد کاٹم اے تینا کاٹم اے غصہ ٹی سرفیسہ تہی جوش کرسہ سرہلک۔ بلہ نا مجلس آن:
 ”اینو اُرانا روزگار و روننگ آن چٹ باز دم دریگٹ۔ دا ارادے تہوک
 اُرائے اسل دَم تسنو“
 ”نن نادم دری تون چو غرض نس اف نن تینا غا وے تہ“ بلہ واٹکا کرے۔
 ای کہ ہیئت کیوہ تونی پاسہ کہ کتکہ چوکری تے نی ہلپیسہ یقا نرہفیسہ تا۔ نہ اگہ دہ چوکری
 مریر ہم نا کایمک نا کاٹما بڈو، بیچ کپیسہ۔ داسا کہ نارے چوکری اے اوڑ کہ تونی مہرنا
 ڈگی اُس جمعہ نانن کہ چھٹی ایتسہ پاسہ تا ہن پگہ جمعہ چھٹی کہ:
 او بیچ چھٹی خواپک نی عینٹ اودے چھٹی ایتسہ! او تینے آن اسٹ اے نہہ لمہ
 ارے تا نہہ باوہ وایڑ..... اسہ ایلم اسے تہ ہرا کہ مدرسہ ٹی خوانک طالب اسے۔
 نی اودے تینا جی وجان تے کاٹم اے تخانس۔ چوکری وے واداخہ ناز دیرایتک۔ دانا نوکر
 واہرا بھلا غزہ کے کیک۔ ای نا لمہ اٹ کتہ اسہ دے جی کرینس اودے چڑا جی وجان کیسہ۔
 دیچا نننے نوکر تا مون آنی ہش اُس۔
 نن ہم تینا زمانہ لے بی بی مسون۔ نن کہ نوکر چا کرتے آختے بڑا کرینہ اوفقا چروک
 یلہ مسورہ۔“
 احمد ہکل کرے ”لمہ داسا اوزمانہ ہنا۔ وخت بدل مسونے۔ داسا نوکرک خفتے
 بڑا کیر تو اُرانا خواجہ ناک یلہ مریرہ“
 ”ای ایلو تے ہم جوان خنٹ کس تہ نوکرے تے دُن ٹلس کپک۔ دانی اُس کہ
 نوکرے کاٹما لکفسہ ٹلسی ولاڈلائی ٹی۔ اصل اٹ نے نوکر تا تنگ ہم ہٹک“

”ای تمیٹ دا اُرائی اول دے آن چوکری سے اُٹ۔ ای انت چاوٹ چوکری
وَنو کرتا وڑے“ احمد نالمہ ہم خاراٹ بس:

”داسا داهم غصہ ناہیت لُس مس۔ نم کل گنوک تو متورے کہ کنا جوانگا پیتاک نما
تیجا لگرہ“

”ای تو داڑے بسوٹ نئے آسلام لُس شاعنگ و حال حوال کہ۔ ولے نی
بندغاے ہرا کہ جارات کہ ہلسہ؟ نی بائی بیدشغان آن وختس جوانو ہم ہیٹ لُس کریس؟
ہرکس اے تینے آن گری آسہدار ناوڑ مڑیہ۔ مرنزیفسہ“:

او تینا دو تے ڈغارے لُس و جک سلیس۔

”ہلہ بش مسوس کاسہ“ ای سوچ کریٹ

”کاوہ دتخس نت تے تینا راست کاو۔ زرس بیو تینے“ اورندی لُس:

ای وبلہ تنیا سلیسن۔ ای ہم بیزار مسوٹ۔ ای پاریٹ ”بلا لمہ ناراض مفیس تو

ای ہیٹ لُس کیو“:

”کنے خبرے کہ خرابو ہیٹ لُس کپسہ“ بلہ پارے

ای بلہ اے منت کرسہ پاریٹ ”ناچناک داسا خدا ناضل و کرم ٹی بھلن مسنو۔

داسانی اوفا ہر کاریم ٹی اوار تمپ۔ نما زمانہ پین اس اوفا پین۔ اوفا سرسوی کہ نی باندے

ہڑدے دعا کہ۔ داهم دعائے کر کہ خدا او فتنے گندا نگا کاریم تے آن بچفے او فتنے خوش نامی

ونیک نامی ایتے۔ ہرا وخت اسکان چنا چنک مریک تو تینے آن بلاتا احتاج مریک بلانا ہر

ہیٹ اے ارفک ہرا تم کہ چنا بھلن مس تو تینا کنگ بینگ چرینگ ہر گڑانا

خود مختیار مریک۔ نی اوفا رضاغان راضی مر۔ او فتنے آہر ہیٹ آدودوپہ۔ اوفا داسانا پنت
اتے ہنپسہ۔ بیرہ نانیک دعائے خوارہ۔ او داسانا ہنپسہ سال مہالو ناہیتا تے ہر کہ مٹرہ۔ نی
پاسہ تاشلو ارے دُن کبو کو سے داوڑ بینو“

بلہ لے کناہیتاک وڑتوس۔ او بالشت اے چکا تینا کاٹم نا کیرہ غان کرے، رلی
لُس، بجاتینا شاغا خاچا:

ای ہم تینا کاریم، سیلہ و دسکاتے مچ کرسہ لوت اٹ شاغاٹ سر ہلکٹ و اُست
اٹ پاریٹ داسا کنے سہما تما کہ

”بلہ انتے تنیائے“

☆☆

خداخلیک یا بندغ

ڈکال ناسوب آن وھونگا جو باریس۔ سڑدارنا اُراٹے دون کس اسک۔
ولے مخلوق اے دادون آن دیرکننگ کہ اجازت هلو۔ خلق ناچنا نیٹ یک خلق آن مرخواجہ محمد
آن دیرپرکننگ کہ سہب ختی بیش تے آہنارہ وشام تارمی ٹی پدی خلق آرسنگارہ۔

تیوی خلق اٹ قبرستان ناوڑ ناچئی کس تالان اس۔ کڑی ناھمودرخت ہرانا شیف
اٹ خلقی آکماش وورناک دے دیگر پاس آتو سورا کچاری کریرہ۔ داسا بیران اس۔ ہموکڑی
نادرخت نالڑتے آداسا گورچنگ تک وتینا سروزوٹی مودہ ٹی ولیلڑ وھلکا کہ.....

چاڑدہی نن تیٹ داسا نہہ مسن تاشیل وزیبا انگا پُرسوزا باگل آتا تو اراس۔ نہہ ورنانا تادھول
وچاپ ودرورکڑاک اُسر۔ کماش آک بیکار دیوال تا پہناد آتو سورہ اُرے اسکان تُندان
جکا رہ ودرتری وبلغم ٹف کرسہ بارونا جوڑتے تینا دستارنا پلہوٹی پاک کریرا وک گوتی آخفون
اسہ ارمان اسے تون آسمان ناکند اُہرہ۔ آسمان پوځ امبارخیسن اس وڈغار ملاسی آن موٹی
کریکہ۔ اوقتا بیتاک ہم ہندا وڑا اُسر.....

”اینو جان محمد نال اغرا انگا بیش تماخو آئے ہر“ جان محمد تینا بیش ے تمنگا خنا تو مخسہ پارے۔
بیش بیوس نادائی ناچو ملا متی کس اف۔ ملا کہ اوڑتون اواراس پارے گڑادنا قصورے؟

جان محمد پارے وخت و حالیت نا۔ ملا غصہ ٹی پارے وخت و حالیت تو خدا نا اتو کو
نی مطلب خدا ے قصور وار پانگ اُس داتو کفرکننگ اُس۔ ناتو اِرخ و دیر بند مرے۔
”جان محمد بشخندہ ٹی پارے اِرخ و دیر مروس تو دا بیش ہرا کہ اسہ خو آ نہ ارفنگ آن تما کہ۔ نن

خداغان گلہ کپن گڑا دیر آن گلہ کپن۔ بھلو زاری منت اسے آن ملا اودے بشا۔ اودے
پارے ہم پین دے کس داوڑ و ہیت کیس۔ داسا جان محمد مسیت اٹ تو لوک توبہ کننگ اے
۔ او منشت ہلانے کہ پھر کرے تو مسیت ناد یوال تے لپپائی کس یک:

اسٹ کس پارے ”خدا نیدا مرگ نا نپا داتمانے۔ اونا اُرا گودی، سڑدارنا رہی
آہنارے پارینے تہ خواجہ نن کمک کہ دیتخہ پیسہ وام ایت۔ سڑدار پارینے تہ زمہ اے نما
ارفینٹ یا پیرہ نا نما وام دار اُٹ؟ ہنیو پور یا کس کب“:

اسہ ورنائس تینے دیوال آجو کہ کرسہ پارے ”راست پاسہ خواجہ۔ کان شیرخان
، شارے پور یا کس کینہ“ شیرخان ہرا کہ ڈغارے کھریسہ چش کشنگ اس کاٹے بڑز کرسہ
پارے ”ہمرو ہیت کیسہ حیات خان! شارٹی تو مہالو آن“ ”کھر آن کچک اک بازو“ اوڑے
پور یا گرتا لشکر کس تمانے۔ اوڑے نن کس

”مولی نازخ“ اے ہم سوچ کپرو۔ سڑدار و ہرا کہ پوسکتو ہیت کس کرینے۔ ہرا میرا انگا
بندغ غریب اتے محنت و خواری کہ پنت ایتک“:

حیات خان و شیرخان مجلس آن بش مَسر۔ مون مستی ہنسہ حیات خان پارے ”کنا
خیال پانک نن کان مش اسے نالوپ اے بلین ہرا وخت اوکان سودا گرتا قافلہ کس تدے
لُٹن تا۔ تینا حق اے پُٹن!“

شیرخان دابنگ تون ہبکہ مرسہ پارے: ”ناباز گندا و خیال اسے۔ نن امر پین تا
پھڈے ہر نن تینا پھڈے پُرکین“

”ڈنکے سڑدارک ننا پھڈاتے ہریرہ تینا پھڈاتے پُرکیرہ۔ کلان بلا دزو وڑیل

آک تو ہنداسڑداکو‘

چُپ کہ یار کس اس ناداہیتا تے بنگ تو زندہ پلیر ونے:

اڑتو ماک پدی بُسر پیرانگا تا مجلس ٹی تو سُر۔ مجلس ٹی تو لوک اسہ کماش نُس پارے:

”خلق ناکل باتیک صاحب ناجاگہ غاہنہو اوڑ آن داڈ کال اٹ بزگی، بیوی ونگٹری نا پریات اے کبو۔ ای ہنکوٹ کہ بلا صاحب ہنداملک نابندغ اسے بلکہ تینا اسلم تا پریات اے بنے پڑا کے گڑ اس کمک ایت نے“

حیات خان تینے مون مستی کرسہ پارے ”ہان پارہ کہ اوڑتون لکھ روپئی ناموئل کارنس ارے۔ بلکہ گاڈی اے تینا بہا کے اونا پیسہ تے نئے آبتھے“

شیرخان اونا باسک اٹ ہلسہ پارے ”ہمرو چنائی وہیت کیسہ یار، صاحب تینا گاڈی اے تنکہ بہا کیلک۔ عجبوتغ اسے نا!“

نناوڑ ناس اوڑے کائے تو چڑا اسی مرآن بے عزت کرسہ زریفک تا۔ یا پاہک داگنوک اسے۔ دَبو جیل ٹی بٹو تہ۔

حیات خان پارے ”مرے جیل جوانے دازند آن، پین اخہ اوڑے مفت ناڈال وارغ نُس تور سینلک“

ہان جوان پاسہ۔ نئے آن پد نالمد وایڑک داڑے درد رکیہ کار سڑدار نادرگہ غاپنڈر“

بس بس ہکل آک اسہ وارتون شیرخان نا پارہ غاخصتہ کشسہ ہرار:

اسہ کماش نُس پارے ”ہنگٹنی تو غمے گنوک کرینے“

ہیت انت نُس اسک ہراڑے دریرے شت کریرے تا۔ نم تینا ننگ وغیرت

آن ہم دوتے سلاڑے کہ داسا کچاری تے ٹی ایڑولمہ تے یات کیرے۔ نہایتا تے آن تون نن فجل مسن:

داڈول آکچاری ٹڈا وکل اسٹ اسٹ مرسہ تینا اراتے کن سرہلکڑ۔

ہراتم ڈکال نا نہارک پین زیات خلق آتے پلو یڑ کریر تو ہندا کان اسہ خوانوک اس اخبار اسے ٹی بیان نُس تس۔ گڑاسر کارنا خف آدا پریات سر مس او حکم تس۔ شار آن خلق اسکان اسہ پکا و سڑک نُس کبو۔ او سڑک نا جوڑ کنگ کہ ہندا خلق آتے آن بیگنا مخلوق اے مزوری کن خلیو۔ او فتنے دے ندادہ روپئی ایتو۔

داسا غٹ علاقہ ہنداسڑک آجھہ کرے کل آک منشی آچ مسر۔ ہرافنے ٹی حیات خان و شیرخان ہم اوارا سُر۔ داسکان خنک تا بیگنی آکوڈاٹ اُس کہ سڑک تیار مس۔ تینا کاریم نا عیوض کل آتے پانزدہ پانزدہ روپئی رسیگا۔ حیات خان جیرت کرسہ پارے ”بابو صاحب۔ نناحق مزوری تو بیست روپئی مریک“

غٹ مزوک اسہ ہندا تو ار کریر۔ ہان نناحق بیست روپئی جوڑ مریک۔ شیرخان، حیات خان اے اونڈوک نُس ترسہ پارے چپ کہ دا انت پسات نُس بش کنگ اُس۔ ولے ننادا پنچ روپئی آخر ہرانگ ہنار؟ بابو ہم تو تینا ونڈے ہلیک! ہمار؟ او مینٹ تھہ ہلیک انت؟ حیات خان سوچ کرے۔ ہلیک ولے داڑے ہم او تینا دوئے خلیک زرس۔ گڑا اونا گزران مریک۔ مینٹ اخس تھہ ہلیک۔ حیات خان سوچ کرے۔ ہشت صدر روپئی!

کنے اگہ توننا ہشت صدر روپئی رسیگے تو سال نا اسہ موئل نُس ہلٹوٹ تو کناپن اے بدل کبو“ مزوک تینا اراتے کہ سرہلکڑ تو شیرجان و حیات خان ہم تینا خیری تے چند یسہ مون خلق آ کہ

سرہلکر۔

شار آن خوک او فک خنار بھلو مچی اسے۔ اسہ بڑ زوتلہ سے آگڑ اس طرہ ئی و بندغ تولوک
سگریت کشنگ اسور او فتنے آن شیف گڑ اس بزغ و پور یا گر، خواری کش تولوک اسور۔
او فتنے آن اسٹ بش مس و ترند آن تران ئے شروع کرے:

حیات خان پارے ”دانا حالیت اے خنانے بلکہ نکلہ سرکار آن گڑ اس کرنے“:
شیر جان ورن دی تس: ”داڑے ہر کس اے تینا غم اے کس اے نالنگڑی آپز ایفر“:
تران کار پانگ اس آزاتی ناحق اے، آزاتی ننا گڈ یکومزل اے.....

آزاتی ننا پیدائشی حق اے نن الم آزات مروں..... نن اسٹ ایلو نازچک چکنگ و غلامی ٹی
اسٹ ایلو ئے چونڈنگ آن آزات مروں۔ نن داحکومی بزگی ئے نسل اے ئی ٹسون۔ نم کل
پا بوانقلاب زندہ باد.....“

لاغر آگٹ آتے آن کہو کو تو اور اس بس ”انقلاب زندہ باد“ بھلا طرہ یک کرار اکرسی تے آن
بش مسور و مومن مستی کہ سرہلکر۔ او فک شیر خان و حیات خان نارہی آن گدریتلگسہ پاریر۔
”سرکار نادمٹنک اُرے یاگی اُرے
نم توں بھلو دھوکہ اس مسونے۔

داسا نما عبرت ناک و انجام اس مرو

سرکاری کارندہ غاک ننا پورٹ ئے نفس ای تو درواسہ ٹھیکہ سے کہ درخواست تسوٹ۔
صاحب ئے گہ ساتما کہ ای ہم دا جلسہ ئی او اور مسوٹ تو کئے آ بس خار درو“

حیات خان حیران مس کہ داہمرو ہیئت تس کرینے کہ بھلا بھلا بندغ آک اوڑ آن خار درور:

’شیر خان یار دانا ہیئت ہیٹ ہمرو ہیننی تس اسک کہ ہیئت ہیٹ کئے بہائی ہلک ای ہم داسا گلی کلی
ٹی انقلاب زندہ باد نالعرہ خلوٹ“:

ولے ای تو تینا اسہ ہیئت تس ہم سر پدموٹ۔ دا ہیئت کئے دوست بس کہ واجہ غاک خلیس
آن نرا گرم مسور:

سر پدموٹ ای ہم متوٹ۔

پانزدہ روپئی ئے جیب اٹ کرسہ چپل تے گریسہ وختس کہ او فک خلق آرسینگار تو خنار کہ
سڑ دارنا و تاخ نامون آ بھلو مچی سے۔ او فک گام تے زرس ترندار فیروڈن مف جیڑہ و فسات
تس مرو۔ خوک آرسینگار تو سڑ دارنا نو کرس او فتنے کہ زم کرسہ پارے:

”حیات خان نئے خبرے کہ پگہ صاحب ننا خلق ننا ہرنگ کہ بریک۔ اونا بخیر کہ نن کسر آ اسہ
بھلو درگہ تس جوڑ کینہ اور گہ غان ہلیس تا سڑ دارنا و تاخ اسکان پھلی و بیرک خلیس۔ کل آتے
آن چندہ ہلکون دہ روپئی نما بچا سڑ داسا ہمت کہ بوتینا دہ روپئی ئے کشبو ایتو“!

حیات خان ہبکہ مرسہ پارے ”ارادے آن نن لنگڑا پھدا توں خل گٹاٹن دوک ننا پوڑو کرینو
داسا دا وھو کا حید و دتر تا عیوض ئی رسینگو کا دہ روپئی ئے ہم نم پلنگورے۔ داہمرو ظلم اسے؟“
سڑ دار صاحب دا ہیئت تا بتنگ توں دولی امبارٹنگا کرے: ”کشبو پیسہ تے نہ تو سسل تے نما
کشفیوہ“!

شیر خان پارے: ”کش ایلم دا تیل آتے جیب آن داک نئے ڈنگ خلیسہ نئے واہرا کہ
پیسہ ساچک“

پوڑو آدم درادوک جیب آتے آ ہنار دہ روپئی نانوٹ آک سڑ دارنا پاشی آ بوٹ آتے آ

تمار.....

”دافتے آن رنگی وجھنڈا ہلیوہ..... سڑدار صاحب پارے اڑے حیات خان نم تینا گڑا تے
داڑے تخبو۔ کاریم ٹیٹ لگیو۔ دابا نزا تے ارفبو۔ بخیری آدرگہ اے جک کبوز کبو۔ کاریمک
اسل بازو نم کہ.....

☆☆☆

بہ خفتو

”دادا سا سو کہ نی ایسوس تا؟ دافتے کہ بندرغ آک پیسہ ایترہ! کنا پیسہ تے خدا داقصاب
کہ ہو کم ناسو کہ۔ نے تو خدا خن تسوس۔ دتخس ہروس تا۔ نے انتس کہ ہڈو جب آتے
شاغرہ ایترہ ارفسہ بریسہ تا۔ مگہ داسوتے نے خیرات ٹی تسونو؟ پنجائی اس تسونٹ داڑ کہ نے
۔ یانیکہ پنجا روپی کم اے۔ نازمانہ لے تو یک نیم صدی تیوی خاہوت ارغ کنگو کہ۔ داسانی
پنچ صدی ٹی خراس نا جب آتے اسمیہ اُش تا خاخرٹی“..... چڑاپ ناتوار اس بریک
اوسوتے خسک.....

پشی اے کس پائے مہالو پاریسر کہ اینو گودی سوتے نیکہ ہلکنے۔ اواسہ جپ اسے
تون سونا بھلو کٹرکس باٹی ہلسہ پیشن سڑا.....

شاری داتما شہ اے خنسہ ٹاکو خلنگ اس۔ اوسونا ٹکر اس ارفسہ رزان اسے ٹی تنخا
وبلہ کہ تینا ٹریفے تابلہ تادوے شامات کہ بڑز کرے ورزان اے بمعہ اے سوتون چغل تس
ٹونگارہ اس مس.....

”اُش تا خاخرٹی، بٹ تادوزخ ٹی ہل دافتے پشی سنے تا۔ اوتینا بدعاتے آزوس
پشوان ہم مسکہ۔ کرار پارے خدا مان ایت اے“
”اینو کہ سوک ہندا دو بید سو آن نائیل ہم چپ مفک“
”اتنے مکہ نم سو کنپیرے بیرہ ای کنیوہ؟“
”ای دن پا پرہ۔ نن سی وپال، ڈال، ساگ، سوزی تون ہم بیل اے جپ کیہ“

”راست انگاہیت دادے کہ سُخوراسے اُٹ۔ کنے داسوزی و بے ئی گُن
خوراک دتخس ہم دوست بفسہ۔ انت مگہ ڈال وسوز یک ہڑزان و؟ دافتارخ ہم توداسا سُو
تون اسٹ ے“

”داکینی بیرہ نیکہ وکنکہ اف غٹ جہان کن ے۔ نن آشیرہ کنگ کپہ، مخلوق توکنیک۔ نن
داجھڈا کہ تینے کسفنگ افن“ نشارتا چنایے بغل ئی کرسہ روڈیہ تینا کوئی کہ ہنا۔

تاتہ تیتو مَن مُنگ اس ”داکراماتو دتاتو۔ بچس کنگ مفک دافتیٹ۔ اینگن
دافتا خل آن کنے خبرے کہ ہمرگیوہ تا۔ کتخ وارغ تو پنڈہ ناوڑا تیرہ کنے۔ سُوکپیر پین انت
مَش کنیو ہس کنیو؟“ شاری اسیکہ وانا کو اس خلک۔

”بلہ لمہ داسا تو مَش و ہس ہم اف ہر جا گے گیس و سلنڈر کو۔ ہس و پوغ ہرا کہ برو؟“
”دامش تے خنیمہ دافتے باوہ چینی ئی شاعنگ کہ ایسوںے۔ ہشتادرو پئی مسنوں۔
کرتی نادرخت آتا کولا، ہس تا زمانہ ہنا نہ کہ لڈا اس پیدا امریک۔ داسا تو اراتے ئی ہیزک
جوڑ کنگ و ہیٹ ناسل تے صاف کنگ کہ ہم نہ ہس اس ارے نہ پوغ۔ داسا ہر کس بجلی
والا مشین مدانی اکنے پاٹ پورنگ کہ“

بلہ لمہ پین خارا ئی بس ”نی تو داسا چُخ آن خن کنگ اُس مسٹر۔ ای نے تو باخلنگ
کپرہ کہ تعلیم نے بھلو دوئی اس تسونے۔ الہ خنڈی داسانی بسوس کنے پوکیسہ نیام سر آن مرغ
کرینس“

”شاری چُپ کیسہ اگہ آخہ، شرم بفک نے بلہ لمہ تون تینا باخلیمہ:“ لمہ تاہے کہ
ہکل تس تا

”لمہ ای انت اس کریٹ بلہ لمہ تینے آن جیٹ غصہ ے، سوتے ہم جیٹ خستا
پشی درے گنگ تا“

”بس داسا داہیت ے یکک کر، اخدر سُو بچا نو ہمو فتنے اُت بیٹ کیوتا۔ او سوتے
دا پارا پیر کر سہ پارے۔ لمہ داخس خرا بو سوتو افس کہ حسن تا“

”بلہ جوانگا سوتا ہمو اس کہ پشی درے تا“ شاری داشرا رتی اس کرے

”آ بس جوان ے اُش تا خاخر ئی نے سماف کہ اخس کہینی ے“

”لمہ بختونی ہم داسکان ہسے زمانہ ے یات کیسہ کہ اسہ رو پئی کس تسوسہ دوا زندہ
آنہ سیر کس سُو دار آنہ ناٹما ٹر ہلکونہ۔ ولے ہمودے تیٹ ہم تونی پارسیہ ابوے داخس کہینی۔
داسا تو ٹما ٹر بیست آ ہم وختس ملپک“

”کنے تو ارمان بریک کہ ے وخت آخہ ہڑزانی اس۔ پنچ روپی غلہ ناگوئی اس
ہشت روپی آصاف انگا سی ناٹین اس بسکہ۔ بورہ دہ روپی نا ارامن۔ اُف ہمہ جوانو برنج
اُسر چار آنہ سیرے تا بلکونہ دافتا گند خلق ے بش کر یکہ۔ ای جیٹ ہیٹ اس بمہ دغرتون
ہنداکوٹے ناشار ئی پنچ روپی آ ہلکونٹ کس تخین کے؟“

”نی اخس ارمان کیس داسا ہڑزانی بفک دے پدے آن پین کہینی بریک۔ پین کس دا کہینی
آغاوی اف بس اسٹ نی اُس کہ ہڑدے کہینی نالیلو دے خلیسہ“

”اینو پگہ حرام نا کمائی داخس باز مسونے تو مخلوق ایتکہ کہینی ناغاوے کے“ حرام

بریک حرام تون کاک۔ ہر کس ے ہر کس پائے ہو پک ہلکونے تا۔

کس ار فے دافتے کہ نما نا جوڑی انتے؟ پارہ بلک پریشن (بلڈ پریشن) داغٹ ے حرام نا

پیشن (فیشن) ے بس“

شاری، کٹ آتو لوک نت تے شیف لڑونج کریس کتاب اس خوانگ اس
کتابے تخسہ پارے ”بلہ لمہ داگروا انت اسے؟“

”ہو پک بیماری سے بچا تے ہلیک، ہراڑن سہدار نامون پرک:“

ایکہ نوری تینا دُتک ے تخسہ بش مس پارے ”بلہ لمہ کنے ہر ای اخس ہوُن
مسوٹ او تینا پاچہ تے بڑ کر سہ ایشان تس کنے ہم حرام پیشن ے“

”نا اراٹنی حرام بٹک، موٹو نے ہرا کہ حرام پیشن مس؟“ بلہ داوڑ پار سہ بش مس
دوسلا چنکا دَری اے ار فے زرس چنڈا ابرا ندہ ٹی شاغاتا توس ای آتا۔ تینا پچی آلوت ے
ملا، چٹمک تے خن تے آتخا زَن آتچ اسے تخسہ کشیدہ کنگ ے شروع کرے:

چنکا نوری اونا خوک آ بس توس واریفے۔ ”بلہ لمہ دانا پچا کو؟“

”دابی بی شاری نا پچا کوئے کہ کنے باز عزت ایتک (اوطنراٹ پارے)

شاری ہمے کہ رم کر سہ بس، بلہ لمہ ناخ ٹی دوتے شاغسہ پارے ”بلہ لمہ بش کنے“

”مُرمہ کنے آن۔ کنے داوڑا نگا چچلی بچ وڑ پک“

”دا ائیداسکان تیار مرک یا نہ؟“

نوری تینا کاٹم ے بلہ لمہ نازان آ تخسہ پارے ”بلہ لمہ! کنا ہم ائید کہ کوس اس

موغ.....“

”چنای مشن اس توافٹ خنیسہ کنے پیرو بلہ سے اُٹ۔ اسواراڈ کہ بی بی شاری نا

مون آ خوشنام مر یو“

”بس ہل تہ، کنگہ کنا لمہ موغک۔ ہر لمہ؟“

لمہ تادالان ٹی اس بچ پاتھو

”نالہ ے چو پڑ کشنگ، رزان سنگ، گڑو کنگ وچو کری گری آن وار س مرے

کہ اونیکہ بچ مُموغے“

نشار دالان آن ارٹنی وار کوک کرے ”جندنا چو کری تس اسک کنے ہم چو کری گری

ہیل تس، ہنداڑن کنے یقا چو کری تاکار یکم وڑیرہ۔ نی ہندنو ہیبت کیسہ کہ کنا کاٹم آن موٹ

اس بش مرک۔ ای تو باز کوشت کیوہ کہ نابیتا توندی اے دن تفرو لے نی اندنو ہیبت کیسہ کہ

بچ برداشت مفسہ۔ مارے تینا پا اُرا کہ چو کری اس تخے گڑای کشیدہ کنگ کیوہ۔ تیار کنگ

جارات اٹ تولنگ دیرے وڑ پک“

”کنا مارتون داخس پیسہ اف کہ جتا داڑے اُرا کہ ہم نو کر تس تخے“

”انتنے طاقت اف تا، ہرا سٹ نا اُراٹے ارا ارامسہ مُسہ نو کرو، نی تینا ایڑا وایلم تا

اُراتے ٹی ہر“

”اوقتا وڑ کنا مار کنگ کپک ایفک حرام کٹرہ“

”ہان ہان کل دنیا داڑے حرام خورے، پاک وپگار بیرہ نی ونا مار مسورے

! انتنے دُن پاپیسہ کہ نانا مار نا بود کم گشادا سے۔ اونا دو آن چس مقک۔ اگہ کنا جاگہ غانا جندنا

ایڑا ایلم اسے نامسٹر ناشار مروس گڑا اس سوچ کر یٹھ نے کہ حرام و حلال انتس مریرہ“

”ای تینا مارے حرام نا پال اوڑیفٹاٹ۔ نہہ اونا جند حرام ے دوست تھک۔ نی

اودے بود پاس نا بود کم گشاد، لغور پاس انت کہ پاس نامرضی“:

”نا ایلو ایڑک تینا ماتے حرام نا پال تسونوانت؟ اگہ اوفا مسن تے آن اسٹ نا
نشار مروس تو شاید نارنا کاٹم آ تاج اس لگوس“

”نی مگہ کئے آن مر اُس نی ہم کنا اُس۔ نی باوہ کنا ایلیم اف مگہ؟“
”نہ“

شاری نئے داسا فریشانی ار فے او بیسرک مر سہ پارے ”لمہ خدائے منیو بس کبوداسا“
”خدا اسوار نے خلع شاری داکل فساد نا دو آن بش مس۔ ہیج ساتمپک نے
دیرا ہنٹس بے مہارو بایلہ اُس“

”انت آ کہ بدوا ایسہ تا خدا خلع اونا دشمن و بدخواہ تے ای تینا نواسہ تے آ
بدواتے بنگ کپرہ۔ کنا چناتے بدواتفہ۔ ہل تا شارو داڑے برک۔ اودے کاریک دم
دریغیو“ بلا اماں نادوئی ہنین مس۔

”کئے کاریک اخندا پتی آپیتاک غصہ تے اتیرہ“
”بس داسا بس کہ، کس اس درگہ خلعک نے، نور جان رُم اٹ ہن ہر درگہ غا
دیرے؟“

شکر کہ بلا لمہ نا غصہ پدین مس۔ نشار ہمیرے تیغٹو من منیسہ پارے۔
ناز بخت بلا لمہ نا چنگی نایڑ کو سے۔ اونا مار ہنداڑے کاریک کیک۔ سالم نا تا
نو کری ہم ہنداڑا کہ۔ او وخت وخت مارو سٹرا خنگ کہ کوئی غا بس تو بی بی نا حوال آ ہم
بریک۔ بی بی اسہ اران ضرور اودے تینا اراٹی ہڑسک۔

بلا لمہ وختس کہ ناز بخت نا پنے بنگ تو گلان بال مس۔ ناز بخت حسینیو لینن نا کوس

اس پینانے۔ پہینو گدا س پینانے۔ او کرار انوری نارنداٹ بس۔ بلا اماں اونا بخترا بش مس:
”برک ناز جان ایڑ نے خدا اے، استخوتو نی نئے اسٹل اُستان دریس، ای نیکہ
بازز ہیری مسوٹ“

بخترا آن گڈ بی بی اوڑاں سوچ کرے ”ہمرو کریم دادا چنک جانو؟“

”شکرے اللہ جان نامہربانی و نما دعا کو“ ناز بخت ورنندی تس

بی بی واسوچ کرے ”شانو و چنک تا زبرو؟“

شانو ناپن نے بنگ تون ناز بخت آہ سڑداس کشا

”خیر کے اللہ جان؟“ بی بی و نشار تا فریشان مسر انت مس خیر توارے؟“

”ہان، خیرے خدانا، انت پاو؟ شانو نانت واکبین مسونے“

اوخدا، مون پہین ننا تو اسٹل اُست نے شلفیس۔ کئے تو داکمان ار فے کہ

خدا کپ شانو و چناتو تاک کسکنو۔ نی بختو اسے اُس! چنا اللہ نانت اسے ہر اے خدا

بخت والا تے نصیب کیک۔ غریب نا تو ہستی ہم اونا نیک انکا اولیاداک مریرہ۔ اگہ اولاد

بہائی مروس تو انت غریب آک تینکے ہلنگ کریرہ تا۔

دونو ہیٹ کہ گنہگار مریرہ۔ اللہ جان نا چناتے سلامت کے فی تیٹ ہم تودہ چنانا

لمہ اُس۔ نو مار واسہ شانو۔ شانو موٹو نابیرہ ارامسٹروا واسہ ماراسے۔ اونا چنک تو کمو:

”نی راست پاسہ گودی و لے ای شانو ناوڑ الوٹ کہ ٹانڈ ہمار باریسے۔ منغو غریبی

ناپن اس و لے داوڑ ہم الوڈ نکہ شانو استا غریبی نے۔ خدا نا گنج آک اٹر۔ گن خور باز اس۔

خولم نارغ اس۔ پال اس، زک سی آن پراس۔ بندرغ پین انت خواہک؟ ہان دا ہیٹ نے

منیوہ کہ ننا پیٹی تے ٹی نغد و پیسہ الو۔ ایلو داپلا شکلی آچھ آک الوس۔ پین تو اللہ ناتروک بازاس۔ ای کہ چنا خناٹہ کنا چنا تا باوہ اللہ جہہ تا بہشت کے، کنگہ دغرئس تڑیکہ۔ ہرن تریت کریتھ سیرا کنگٹھ۔ سہب تون نہاری وخت آ طاقی و پکی کنگٹھ۔ دے آن دوناسی تون ارغ کنگٹھ گڑا مسٹیکو دے ای خرم آ تا وڑ دینگٹھ۔ کس پانگ کتو کہ ای چلہ ٹی اٹ۔ ہان داسا ہوشا کنا بس نن کان خاچنگ آن مہٹ اراخواہ ہم خامہ کنگٹھ۔ ہڑدے ننا کنگٹھ اک درزن اس خواہ بٹیرہ۔ نے تو مینٹ سمائے ای داسانت صفت کیو۔ داسا شانوانت خنک۔ اگہ اونا ارغ چار ہزار روپی تنخواہلیک۔ ہزار انت اسے مش و ہس مریرہ۔ ہزار ناپن ے ایکہ گودی شانواول دے آن ناجوڑ ولاغرے“:

”او کہ ناگڈ کیو چنائے ہنداڑن لاغرونزورے“

”ہان اولیکو چنانا وخت آ ڈاکسر اودے پارے کہ ہُرس چار سال اسکان پین چنا اتپیس“۔ وے ہرا کہ چلہ تا پوروس کہ ارٹی چنا پھٹاٹ تا تما۔ ای اُسٹ اٹ پارے داجار مارئس مرو۔ ای خلیس آن ڈاکسر اہٹوٹ کہ اوغرائٹک کنے۔ وے چنا وامسٹرئس مس۔ واهموڈول مس چل می دے چنا پھٹاٹ تا تما۔ توتو شانو موٹو بیماری آن بدو حالئس تدفے۔ ای بیوس مسوٹ نیاز محمدے پاریت اودے ہسپتال آدرین، ڈاکسر پارے تا پلال ہماراُس کنے آ مون ہڑسسہ پارے نامسٹر داجار تو کہک۔ مون نامون مریک۔ نامسٹر نامٹ تور سینگیپک نے ارمان کروس داڑکے“:

داسانی پا، ارغ وزایفہ نانیامٹ ای انت کنگ کیوہ۔ واکنگہ ہمومون مونی ے اوانانت واکبین ے۔ ہر کس کہ شانو ناسوج کیک کنا خویک آک ریڑ کیوہ اُسٹ کناشیف تمک“:

”نی داخس اُسٹ آتون ہلپہ تمپہ، داجنا ہم انشاء اللہ خیر و خوشی ٹی ودی مریک۔ داڑ ولاغرونزور نیازی نن باز خنائن۔ چنائے ودی کروک کسفوک ولفوک خدا جان ے۔ ڈاکسرک ایہن بکواس کیرہ“ بی بی اودے اُسٹ ترسہ پارے:

نشار تا چاہ ناپالہ ے ناز بخت نادوٹی ترسہ پارے ”پیشک اولاد خدا ناعت اسے نیازی ے اگہ اولاد منتو دن سمجھ کہ اوکک۔ وے جوانگا لمہ ہوموریک کہ ہروخت تینا چنائے مہراٹ ہرے بغل ٹی کے۔ دُن نہ لمہ تینا جان آن بیزار مرے۔ دُن ہم اخہ کہ چناک ہروخت خازگ وچٹ آتیتھ اسٹ مریر۔ شانو باندے دُن کپ۔ مگہ گنوک اسے کہ دُن کیک اوسماجی بہبود، منصوبہ بندی والا تے آکے۔ اودے سرپد کیوہ رغامرہ تا کہ اخہ وخت نازی آچنا توئی ے اخس وقفہ کروئی ے۔

بی بی مسخرہ خلسہ پارے ”داگڑا تے خوانو کانیاز یک پُہ مریرہ شانو ے داوڑ نامشفرہ تھہ“ تا تہ تابدورے:

”اخہ بی بی، نشار سہی پاہک کنا چندا نشار مسہ سال ناوقفہ ٹی چنا اتیک۔ بس دا شانو نارغ ے کہ خدا کور کرینے تاکہ مدامی اوخواہک اسے چنائس نیازی تا تا گھٹ اٹ مریک ایلو پھٹاٹ! ای دعا کیوہ کہ کنا سالم نیاز محمد نابدی مرگودار کونو علاقہ سے آمرے کہ اومسہ سال اراونیازی ے خنپ.....“:

شاری دانیامٹ چپ تولوک لمہ وایلو بلہ غایتا تے بنگک اس۔ اوپارے ”اماں ناز بخت! گودار واہرا کہ مرے اونا زمانہ ٹی گودار مر اس داسا جہاز ٹی سوارمہ گھنٹہ ٹی کویتہ غا رسینگسہ!“

”بس بس شاربو! تولوک آسنک داوڑ ناگڑ اتون کاریم توپسہ۔ دادے اینو نا تعلیم
 ہر بوسن تے اخہ پھین خنی بے حیا جوڑ کرینے۔ ہراہیت اٹ گون مریرہ:“
 ”تا تو نا تو تعلیم و خوانگ تون دشمنی ے۔ شارو ے ہل کئے ہم ہروخت تعلیم
 و خوانگ نا شغان ایتک۔ کنا ہشت جماعت نا خوانگ اوڑ کہ بھلو تعلیم اسے۔ اینو پگہ دہ
 جماعت خوانوک تے ہم مخلوق خواندہ تیٹ حساب کپک:“

”گڑ نماوڑ نا تے نیم ملا پارہ ہرا فک زیات خطرناک مریرہ“ بی بی دا مسخرہ اس خلک:

”ای ہمر کہ اریٹ ہندا اٹ۔ داسا بدل مفرہ، فی ہمت ہر وس کنا لمہ باوہ نے
 سا نگ بندی کہ منت تو کتور۔ داسانی خوش مرلیں یا ناراض ای زند مسوٹ تینا چنا تے تعلیم
 و خوانگ نا بلا درجہ اسکان سرکیوہ۔ کئے تینا نیم ملائی ارمان ے۔ ای تینا دارمان ے تینا
 چنا تے آپور وکیوہ۔ نے پانگ اٹ“ نثار خر کرے:

”فی ہراہیت ے کنا مومن ٹی خلیسہ ہراہیت ناک پھ نک جواب تیسہ۔ ولے ای بیوس
 اٹ۔ کنا داونیا ٹی بید خدا و ہندا اسٹنگ مار آن پین کس اف۔ دا ارغن بید ہم کئے جاگہ اف
 کہ کاو۔ شوم اس مسوٹ کہ اسہ مارنس کنا مس باز متور۔ باز مسورا تو اسٹ نا ارا ٹی داوڑ خوارو
 ذلیل متوڑ:“

ناز بخت خالی آپیا لہ تے تشت اٹ تحسہ پارے ”بی بی نثار نا مطلب دا الو.....“
 نثار رزان تے ار فے و فریشانی ٹی سرہلسہ پارے ”بلہ لمہ ہروخت ہیتا تے چپو
 معانی ایتک“

”ہاں جاہل اسے اٹ، خوانوک اس افٹ ہندا اٹ نا لمہ ناہیتا تے پھہ مفرہ معانہ

تینگ کپہ“

”بی بی فی ہر نمازاٹ دعا کہ خدا نا شکرے کش کہ اللہ جان نے دُنو جوانو نیکو
 نثار نیکو مارنس و نواسہ تسونے۔ ای بد بخت اسے اٹ کہ نو مار نا لمہ اٹ ولے کس کئے آن خوش
 اف، کئے ہشبو انت زندا سے کنا۔ زندا فٹائے کہ ہر گڑا تا پاک صاف ے چناک تا
 آجو گوازی کپہ۔ چو سختی اس اف دافٹے۔

شاری نا اُسٹ واسلٹو پارے ”لمہ ناز بخت باوہ تا ہم ذمہ واریک مریرہ گڑ اس.....“ ولے
 بی بی نا خلیس آن اوڑ وچپ کرے۔

ناز بخت و بی بی شاری ناہیت آخف تھور۔ ناز بخت تیناہیت ے مومن مستی
 دنگ اس ”اینو پگہ بس مخلوق ے فیشنی آچ آک گنوک کرینو۔ دا گڑا پچو بڑو۔ دیچا انت
 بلاو۔ داغٹ بیماریک ہندا پچا تن لگرہ۔ نن مہالو ہرا دسکی آچا تے پینانہ ہیچ نا جوڑ متنو۔
 داسا ویشی آچا ک دیچا ہرا نگ مسور۔ بی بی ای تو اُسٹ اٹ شکر کشیوہ کہ کفن تے دا پچا تا
 کپس۔ اگہ دا پلاشکی آچا تے آن کفن جوڑ کریر تون خدا نا مومن آانت جواب ترون۔ بس
 خدا نے معاف کئے“

شاری تینا پچا تا دامن ے او فٹے شان ترسہ پارے ”دسکی آچا ک تو ہرا جاگہ
 رسینگرہ کنا پچا ک ریشمی و ہر بودا فک افس خلکٹو.....“

”کئے انت خبر پارہ کہ ریشمی آچ داسا رسینگیک۔ بی بی مگہ نا پچا ک ریشمی و؟“
 بی بی ہیت ے چپ ترسہ پارے ”ناز جان ایمنہ نا حال حوال کس ارے اف؟ او نا
 اراغبنگ آتینا نت تے مشی کپک“ (ایمینی ناز بخت نا لہ نامسٹرے)

ناز بخت پارے: ”راستنگا ہیئت بے بی بی کئے ایمنہ نانشا رونواسہ تاوڑوتب
وڑپک ارا باخوتو ہر کس تینا بشینک آن خنک دیر دنا محتاج بے بس بندغ بندغ گری نامحتاج
مریک۔ منہ وخت مُست اوقتا ارا غا ہناٹ چوچ تاوڑتو کئے بندغ اخس ہر گار مرے ولے
تینا زبان دود و مہیارے اُشان دپ۔ کئے آ حرام مرے کہ او ناہیتا تے پُہ مسوٹ۔ بچ
دُست مفک کہ او برا ہوئی کیک بلوچی یا انگریز و اُردو.....! ایمنہ بے نواسہ غاک تا گرائی
پارہ پاتمہ بے کانٹی لمہ باوہ بے ماماڈیڈی کئے آن برداشت متو ای پاتمہ بے پاریت پاتمہ
موٹھونے واکاٹھ انت خواہک کہ داچناک نے کانٹی پارہ۔ کنا خیال پاہک ایمنہ ناپن بے
داخدر گرائی پارہ کہ او نادوا نیک باز کینو۔ دا جوناگامہ باوہ انت آکن ماماڈیڈی و بندغ تینا
بلا تے ہمدونو بے شرف و پن ایٹک۔ دانا اوقتا چنا عزت و شرف مندی بے داسا؟ پاتمہ بیوس بچ
پاتو بس کناہیتا تے خف تورے!“

نوری و شاری تا تو ناز بخت داہیتا تے آن اسل لیٹ کنگورا مخارہ۔ نوری محسہ پارے ”تا تو
ناز بخت لمہ بے انگریزی ٹی ماما باوہ بے ڈیڈی پارہ، تا تو بے آٹنی بلہ لمہ بے گرینڈ مدر اگہ
دادے گونڈ کیس پاس تو گرینی پارہ تا۔ ڈیڈی گرائی و کانٹی اخہ“

داسا تا تو ناز بخت ہم تیناہیتا تے محسہ پارے ”او کنا مسٹرن ڈیڈی بلا پھڈ والا بے پانہ ماما
جنگلی و نہارا سے“

”دیچا اتنے کئے اینو پگہ نا تعلیم یافتہ غاک خراب لگرہ۔ لمہ غان ہننیو لوز اس ارے کہ او بدل
کیرہ تالمہ پارہ اماں پارہ بلہ بے بلا لمہ پار بی بی پاسہ تو بلہ پار باجی نا جاگہ غا گودی ہمدھنیو
ہیئت اسے“

”اوتا تو نے اگہ اسہ خواندہ اس خراب لگک توکل بے خراب پاپے“ شاری پارے
”کل خواندہ غاک تو اسہ ڈول مفہ۔ اچھو ہمو بندغ آک ہرا فک تینا جندنا
جوناگامہ زیبا انگار سم و رواج آتے ہلرہ و تینا جندنا بولی نا پانگا شرمندہ مریرہ۔ خواندہ غاک
دُن مفہ دامنہ بندغس بس بے عقل و.....“
”نوری نا بائی شکر و گلقتنداک مریر۔ دودا خنکپک نہ کہ جاگہس ہنارے
؟“ ناز بخت سوچ کرے

”ہان او تینا سنگلتا توں زیارت آسیل کہ ہنارے لمہ باوہ بے تو بچ گرتی
اف ای اوڑ کہ گرتی کیوہ۔ راست انگا ہیئت دادے کہ داسا زمانہ بے داخس بندغ مسن
تے کہ خلپک مارتے کہ خلپک۔ مسٹر تو اُرائی قیدی ہر ساہت لمہ باوہ نامون اُٹے لمہ باوہ
اودے تورنگ کیرہ۔ مہالو ماک ہنارہ دھول و چاپ لُس یا شکار لُس کیرہ تینا وخت تہری
و مشغولی کن داسا بلا لُس داہیر وکن و چرس ایلو بھلا بلا کلا شکوف مس۔ داسا ہر لولو پچو بے ہر
کلاشن بھڈا لے تا۔ مون منون آک ہمیر بے ہم نشانہ بازی کیرہ۔ باوہ غاتون لٹ لُس الو
کہ کچک لُس خچ کیر مار کلاشن ٹی نشانہ خلپک۔ دا بد بخت آخاری آسمک چندی ورناتا بلہ
تے ارفینو“

شاری نا باوا اڈکتو پارے ”بلہ لمہ نے اٹکن ہر کس آن بد بریک خدا ہر کس بے
ایت بے“

”دانشہ ہیر وکن و چرس ہندا کمینہ تا روزگارے ہرا فک پیسہ کہ دافنے بہا کیرہ۔ نہ
پین عزت ارے تانہ تینا۔ داڑے ہرا فک مخلوق نا مون آ بھلو بھلو خواجہ میر وکری

سڑدارو ہموک ہندادھندہ تے کیرہ۔ اگہ دافتا پن تے ہلیو تو نی ہبکہ مروس۔ خانوادہ غاک
دا کاریم تے کنتکو مے ولوڑ یک اخہ“

نشار دالان آن تو ار کرے:

”جوان ئے خانوادہ تا سوتے کنپہ بو پچارے بس کبو۔ بہودو سلیو ارغ کنبو۔“

”لمہ سوتے تو پشی درے نی انت بسیئس؟“

”تینا سوتے!.....!“

بی بی ناز بخت ناؤوے ہلسہ دالان نا پارہ غا اشارہ کرسہ پارے:

”باختو“

☆☆☆

سَدٹ

”ہن غیب مہ کنا اراغن کنا زندے نادوزخ نا کرئس۔ ہچ تیرہ ہمرو شو مودے نس اسک کہ
ای نے تون برام کرئٹ۔ دادہ سال ٹی نی کنے ہرا خوشی تے تسوس پا؟“:

اوکف گج کرئسہ اودے لغت کاری کرے۔ ہنداژ تون تما گندا نگا کرئنگ آک
اوناباغان اوگجاٹیٹ چٹ ہلنگ اسر۔ وہ مژدہ غاجون امبار آہ نس ہموکتو اونا لٹ ولغت آتا
کیرغان بے سدموک اس۔ تواسے آن زیات نس دانا گن خور ہندا لغت وکرئنگ آک
اسر۔ ولے اینودا ٹی لٹ ہم اوار اس:

اودے سما اس کہ اگہ ورندي نس تسوٹ گڑا دن چا خاخر آ پٹرول شاغاٹ۔ دوارہ
دابدتر گنوک مرئک۔ اودے جوان خلنگ آن گڈا خردم دریگا تو تمینٹ لٹ ئے چغل تس و
اراغن پیشن ہنا:

اوڈ غارا مژدہ غاجون تا ڈول ن تموک اس اونا ہر بندخل آن پنگ کہ بسکہ
دڑد آن تینے خن تے مچ کرے.....

”حمزہ پانک نے کنے خوشی تانس! پین انت کیو اونا خوشی کہ تینا کاٹم آچاڑا تے
شاغیو، خاہوت ئے اونا اسٹ کرئٹ، دیر ارغ کت، چٹ و کشیدہ کل گڑا ای کیوہ۔ مہمان
وسیال و قریب تے تا شرف کیوہ، بیدا ونا موکل آن تینا لمہ باوہ نا اراغا ہم اپرہ۔ ہچ تیرہ حمزہ نا
خو کا خوشی انت اسے؟ اینگن خدا تون ای جنگ تو کنگ کپرہ؟“

ہندا ساہت اودے اونا چنگی یاد بس کہ اونا ایلیم ولی ہرا تم اودے خا کا کہ گڑا لمہ تا

اودے بغل کرسہ پاریکہ ”ولی ایڑ نے اُست مریک کہ دُن خلیسہ تانے سما ف کہ ایڑ
تینا اُرا ناملک بدرنا مریک ایڑک منہ وخت اسے کہ تینا اُرا ٹی مہمان و بس.....“
اوگڑالمہ ناگدنا پلوٹے تینا خوینکاتے پاک کریسہ پاریکہ ”اخمہ لمہ ای نے باوہ
وولی نے ہلپرہ پین کس نا اُرا غا پھرہ۔ لمہ اودے اُستا خلسہ اونا پیشانی اے دُروت تسکے۔
وخت گدرینگ آ اُرے کپک۔ مسٹر سانا کشار ہمبار زور دُک۔ وخت ساہت تو وسال آتے
سوار بال کریسہ ہنا.....“

ایلو مسن تاوڑ اونا دماغ ٹی ہم ہندا ہیست نے پیوند کننگا کس کہ مسنک بد اُرا نا
مریرہ۔ اونا اصل اُرا اونا اُرخ نا اُرا مریک۔ او تینا گمان اٹ تینا اُرا نا بیرنگ نے بناء
کریس۔ تینا خیالاتا خواجہ نا چاری اس کہ او ہرا تم بریک اودے اونا لمہ باوہ نا اُرا غن اونا
اصل اُرا غا دیک۔

نیٹ آہمودے بس ہرا زدے اوصد اُمیدتون بدر زینہ سے تون تینا لمہ باوہ نا
اُراے ہلسہ تینا اصل اُرا کہ ہنا..... سرگوپ اودے بیرنے سینگار کرے دُنکے پارہ پر یک
برامی نے مُسہ دے اسکان تینا رنگ نے ایترہ۔ اینو تو بروکا دے تاروشانی آن اونا دروشم
چاڑدہ نا تو بے ناوڑ گروشک تسکے۔ ایڑ کوک پاریرتاخن تے مملپس نہ تو ایخو نا سال ڈکال
مریک۔ تینا پُرجہرم آتغ تارکھ آکن اوختے تر کرے ملتو تا دُن مف کہ تغک اونا خن تیان
ریڑ کرورو ہو رتالان مرور۔ پداونا ایڑ کوک قرآن شریف تون اور زرس خرونوپن، تاس نس
دیرتون اور ایسُر پاریر داسا بسم اللہ کرسہ خن تے مل۔ او بسم اللہ کرسہ قرآن شریف نا
تلاوت تون اللہ جان آن نیکو دعا خواہس۔ دیر تیٹ ہر سہ پارے ”اے خدا جان کنا و حمزہ نا

اُستاتے ہندا یرتاوڑ ایلو فتنے کہ صاف کیس“:

خرونا پین تے ہر سہ تینا بغل نا پُرجہرمی و پُرسوچی کہ دعا کرے۔ پدا تینا لمہ باوہ
ایڑ ایلم خاہوت نا مہروما بت نے اُست نا اسہ کنج اسے ٹی بند کریسہ۔ اسہ خوشحالو زند نس
تد فنگ کہ آخوبتی کن حمزہ نا اُرا غا بس۔ ہرا کہ اونا لمہ باوہ نا ہیست نا ڈول اونا اصل اُرا و ہنکین
اس:

اودے لٹ ولغت آن تینا ٹکرا نگا بدن نے زرس مُرفے تو دڑ دآن اُست اٹ دا
بس کہ کاوہ تینا لمہ نا زنجک ٹی ہلیو پاوتے ”نم انتے بیوس انگامسن تون دروغ تڑسہ اوفتے
تینا اُرا غن کشسہ پارے کہ مسٹر نا اُرا تون اونا اُرخ نا اُراے۔ ایکہ دا اُرخ تا پانک ”پیشن
مہ کنا اُرا غن دا کنا اُراے داڑے نا حاکمیت اف داڑے کنا بادشائی نے“ انت مگہ نیازی
سہدار اسے؟ بہائی ملک کہ ہرا وخت اُست نا پنا در پڑی آسودا کہ تا یا ایت تا قصاب نادوٹی
تڑے تا۔ نیازی مگہ میراث اسے یا اُرا ٹی تموکو گڑ اس کہ فی ہمرکیس کرتا کاریم ٹی ات تا
اُست نا پنخس تا یا کباڑی آہا کرتا؟“:

اودے ہرا تم شاہ گل وزینت نا خیال بس تو ہندا چا کہ اوڑا گروک نس تما۔ او ہچسہ
بش مس توس۔ شاہ گل ہر سال اسہ چناس ایسکہ پھڈ پُرسکے ولے بغل تا خالی اس۔ اونا
چناک سلتورہ۔ ڈاکٹرک پاریرہ تا اُرخ وز ایفہ نا تر اوار تمپک۔ اُرخ تا علاج کرنو کا تینے
۔ او پاریکہ علاج آداحس پیسہ خوچ کننگان انتے ای پین برام نس کپر۔ او شاہ گل نے
اُرا غن مڑا۔ شاہ گل گنوک مس۔ زینت دا خاطر گنہ گاراسک کہ اودے چڑا مسٹر مسکہ۔ اُرخ
تامسٹ کرے تا۔ ولے کنا انت گناہ؟“

درگہ نادریمبرہ مس ہراڑن اونا خیالاک پٹار۔ حمزہ اسکہ واوڑا جلو کرے۔ ”نی
داسکان انداڑے تولوک اُس سنٹ“
اونا اُسٹ موٹ کرے۔

”نی خدا ناخدائی تون جنگ کہ۔ ہراکہ نے عیب دار کرینے۔ کنے انتے ناحق
خلیہ۔ نی کنا پھٹاٹ چنانس شاغ ہر گڑا ای ہرودی کپرہ تا۔ نم زینہ غان ہر بہتان ے
نیاڑی آخلیرے۔ نم ہم آخر انسان اُرے نم ہم نا جوڑ مریرے؟ انت خدا نغے سنٹ کپک
بیرہ نیاڑی تے سنٹ کیک؟ نم خدائی آکاریم تے آن انتے شرمندہ مریرے؟ ڈاکٹر نے
انت پارے؟ انت نی ہنداسر پدمر یسہ کہ ای چس پومفرہ؟ نی کنے ہلسہ پین کس بہائی کیسہ
پداوڑے ہم سنٹ مننگ نابوتان خلسہ اودے ہم ہڑدے ہنداوڑ لٹ ایتہ؟“:

حمزہ ے پین خارلس اودے زور آن دھکے کس تس نیاڑی مڑتا۔

پارے ”ڈاکٹر کبکواس کیرہ۔ دروغ تڑیرہ۔ نی ڈاکٹر ناہیتا تے دروغ ثابت کرفنگ کتوسہ
انت؟ باز حیاء دارو پارسا کرینوس تینے۔ ای تینا سگلتا تون نی انتے واجب کرفیٹ اوفتے
اُراغا ایسوٹھ نے پاریٹہ بردافتے بخیر کہ زرس تول دافتون اتکن پاریٹہ؟ نی اوفتن کنکہ
داخدر و خوشی کس ہلنگ کتوسہ۔ ای پھر رضانی اوفتون تینا ہلاٹھ ولے نی.....!!“

داهیت بلور کہ حمزہ نا باء آن پیشن مسورہ بلکہ دافک باسونو سرف اُس ہرا فک
ہرافتے حمزہ اونا خفتیت شاغنگ اس۔ نیاڑی ہندن مس دُنکہ اوڑا گروک کس ٹس۔ اونا
خوینکا کخن میٹ تا باریس۔ تفینک جورا مبارخرین اڑسینگا۔ خنک تا پیشن مسور۔ حمزہ نا
توار اودے ہندن لگا کہ دُن کہ مردون اسے ٹی تموک انگا بندغ ناتوار.....، ہن پیشن

مرکنا اُراغن ای نے مُسٹ ایتوہ..... ای نے مُسٹ ایتوہ..... ای نے مُسٹ ایتوہ.....“
داسا اونا مُسٹ مسٹر واسہ مارکس اسک ہراکہ فوت کرے
حمزہ بجلو دیندار و بندغ نغے حج ہم کرینے۔ مخلوق اودے حاجی پاھک۔ پیش
امامی ہم کیک۔ اوپین برام کس کرے وے شومی قسمت دا زانیفہ تا ہم سنٹ کس پیشن
مس.....

///

تاتاری

نوشکے تینا مٹ مٹیٹ ے۔ داباسنی ٹی ہندن باسک کہ خاخر شکک وسیل اٹ داخدر تخ
مریک کہ کچک ہم لڑزہ ٹی بریک واللہ جان مہروان مس تو وخت کس برف ہم بٹک:
دامد ہتم ناتو بیچ مٹ اف۔ تو بہ توبہ۔ دے قبلہ پارہ غان ہندو مچی و تہودنز ولوڑتون بریرہ کہ
مخلوق ے صفا ڈم ایترہ۔ بیچ سریدی مفک کہ ہراگناہ ناسز ملک۔ کہ خدا جان نوشکے نا
مخلوق ے تسونے۔ دافنا نصیب اٹ ہندو ڈیہہ اس بسونے۔۔۔۔

ولے داڈول ناسخت انگا بے ڈول آمد آتن پدہم نن ”وائے تن ہشکلین دار“ الم پانہ:
داتیرمہ ناباز باسنودے اس اسک کہ خلق آن بھلو زمیر وآہ وزاری کس بش مس۔ مخلوق تینا
مون داینگ اینگ رُم کرسہ اس۔ اوفقا توار توار کوک و پاڑو آسمان ے کاٹم ے ارفیسس۔
انت مس؟

اسٹ پارے، ”دُر محمد دون ٹی تما“
تاتاری دُر محمد دون اٹ تما۔ خلق ناغٹ مخلوق سڑدارنا ملک آتے آن خوک میجر صاحب نا
دون ہلمہ تون رُم کنگ اسور۔
خدائے کہ زندہ مرے۔

ہمر زندہ بچو۔ اودون اس اف بلا سے بلا۔ دیچائے اخدر کڑنب ے۔ انگریز زمانہ نادون
اسے۔

دُر محمد نوشکے نابے دیری ناگواچی مر سہ کسک۔ اوخواجہ نابز غراس۔ اونا اراٹلی ہم کاریم کر یکہ۔

جوباریس۔ ہموڑے سڑدارنا ملک آتے آہراڑے میجر صاحب نادون اس، خواجہ کن
دیر پُر کنگ کہ ہناس۔ خوائے پُر کریس، ارٹھی کس اسے ناخوانا دیر کہ دول ے دون ٹی
بٹے۔ چرخ ے چکا دول بڑا بس اوچٹ آکن دوے مریفے، دول ے ہلنگ تون وزم
ے تینا تورنگ کتھو دول تون اوار دون اٹ درینپہ کرے۔

پن تہ دُر محمد اس ولے مخلوق اودے ”تاتاری“ و ”درو“ پاریرہ، داوجہ غان کہ اونا دروشم
تاتاری تا وڑاس۔ پاریرہ کہ اونا بلہ تاتاری کس اس و اوغانستان اودے تینتو اوار
ایسوس۔ محوس تو مون تہ ہندن لگا کہ کس پائے اوغنگ ے۔ اوہراست تون دُر محمد ے
سالم کنگ نا پاریکہ ولے کس ہم اودے ہوکتو کہ۔ تاتاری نارایڑ اسور۔ اسٹ بختو ارٹھی
بزرگو۔۔۔۔

دیچا ہمر دننا زنا و کریمک نا اُست اٹ رحم بس کہ اوک تینا چوکا مسٹر جماعتی ے تاتاری ے
تسور۔ کل پاریرہ کہ کریمک تاتاری ے ریفینے کہ ہرا تم اسکان خدا کے جمک (جماعتی)
بھلن مرے او وخت اسکان تاتاری پیرمریک یا کہک چٹک۔۔۔

اسدے دُر ناز کاریم اسے نا غز اٹ نا گورالس۔ بی بی اودے پارے: ”نم دا دُر محمد ے
موٹو ے انتے ریفٹنر ے آسرہ ٹی شاغارے تہ۔ ہرا وخت اسکان کہ نا مسٹر جمک بھلن
مرے تو او وخت اسکان اوبیوس پیرمریک کہک کاہک؟“

دُر ناز پارے: ”اخنہ گودی! کنا مسٹر داسا ہم رسیدہ ے۔ دُر محمد اتے ہزار روپی کئے ایت
ے اینوشام تون نکاح ے تہ تقینہ۔۔!“

”دُر محمد تون ہزار روپی ارے مکہ؟“

”بازارے اوڑتوں اگہ پین مفک تینا خواجہ غان ہزار روپی ہلے ایت ئے نئے۔ خواجہ تہ تینا مزدور و بزغرتے آہنچ ہزار ناواک مریہ۔ ہزار روپی انت اسے؟“

ہندن مس۔ جھک بھلن مس۔ در محمد تینا خواجہ غان ہزار روپی وام ہلک ایس کریمک ئے تس و برام تہ مس۔ داسا اونا ارامسٹرواسٹ تہ پنچ سال ایلو تہ دو نیم سال ناوئی ئی اس کہ دُر محمد اوفتے ہلا ہنا۔

اونا ایڑ و زانیفہ تہ اوغار پٹار آخر حال و کار آن ہنار چُپ کریر تو سُر۔ خدا اسکان دنا دوک رسیگارہ۔

شش تُو سال اس تہ دے۔ داسا خواجہ دُر محمد نا جنوزان ئے تنک کنگ ئے شروع کرے۔ ”ات کنا وام تے واپس کہ۔ نرینہ اولیاد نے اف کہ برے تینا باوہ نا جاگہ غا کنا کاریم تے کہ۔ ہمرکیسہ کنا پیسہ ات ایت کئے“

”خواجہ ای ہرا کہ پیسہ اتیو۔ کنا حالت آن نے جوان سمائے۔ دارا چنکا مسٹر گیشتر میر کہ لب اٹ بہا کیوتہ گڑانے ہزار روپی ایتوہ۔“

”نی مینٹ داسکان ورنائس! نی انتے پین برام تس کپسہ؟“

ہزار نال لب مریمک ہزار نا بھلا مسٹر نا۔ ای بندغ اس خنانٹ ہرانے ونا مسٹر اڑتو ماتے کہ پیسہ تننگ کیک۔ نے مینکے و مسٹرے نا تینا مار کہ۔ پیرو سے توانت تس مس دُر ووا ہرا کہ ورناس!!“

”اخہ خواجہ۔ نے خدا نا دُرائے۔ دونو ہیبت کہہ۔ کنا مسٹر تینا تاتہ نا مارناپن اٹے۔ نا پیسہ تے ایتوہ۔ ہرا تم کہ کنا مسک بھلن مسورتو“

خواجہ غصہ کرے ”ای اسا پین صبر کنگ کپہ کہ تولیو چاری مریو، کہ داکشی آ مسٹر نا بھلن مرے۔ کنے بزغرتس بکارے، ای داپیسہ تے نے آن ہلیوہ دلشادے ایتوہ کہ داپیسہ تن خواجہ نا تینا وام تے ایت ئے برے کفتو بزغرمے۔ ای نا باوہ کریمک تون ہیبت کریٹٹ اوکنے ہو کرے۔ کفتو زیات آہ زاری کہہ کنے نا داخو ییکا تے کہ چیتا ہم اف“

جماعتی نا ایڑ بختو آ دا ہیبت سر مس تو او پر یاد کرے کہ کنا مارنا دشترے پلپے۔

او خواجہ۔۔۔ او خواجہ نارہی آ ہنا۔ ولے بختو نا پر یادے خواجہ ہرا کہ بنگو کہ۔

اونا شوم آ نصیب کہ دیر تینا تے ناراض کریم کہ دادے ہلیوہ دا بختو نا حق ئے۔ داڑے حق نا ہیبت اخہ دودا تا ہیبت چلینگ۔ کریمک مینٹ ہم دا خواجہ نا وام تہ کیرہ غان اس۔ اودے ہم مار ہلو کہ وام تا بڈے سُبک کروس۔ گڑا انت کہ خواجہ پاریمک ”جی خواجہ جی خواجہ“ پاریمک۔ وانت اس کہ خواجہ پاروس اوڑان نہ من متو کہ۔

جماعتی مسٹر تون او ار بہا مس۔ پین خلق نا بندغ اس لمہ و مسٹرے خرید کرے درے۔ لمہ ئے مینکے و مسٹرے مارتون نکاح تس۔۔۔۔۔

////

اینو چناک ہندن گل آن بال کس پائے اوفتے خزانہ اس رسیگانے۔ لُمہ بائل بس دُنکھ ائید
 نانوک بس۔ بائل هلو تو ہندن لگا کہ کہ جہان کل آبیہ و بیران ے۔ اراتو نا بائل نامری
 چناتے کن دہ سال نامری اس مس۔ چناک اوڑا ہندن مچ سور دُنکھ شادی آہیک شادا مچ
 مریرہ۔ لُمہ بائل تینا بیگ نانچ نج آٹانی آن پُر پلا شک اس تخاس۔ اوچناتے توار کر یکہ وا
 بانکر کرسہ چار چارٹانی ترسہ پار یکہ هَل ندر مسوٹ نیکہ۔ لُمہ بائل دا پارا پارا نا غٹ ہمسایہ
 تہ چناتے نیک دعا کرسہ ندر وخیرات مرسہ ٹیک ترسہ ہنا۔ نیٹ آ اوٹا ٹیکیک چٹار۔

لُمہ بائل خورک آپلا شک ے خسہ پارے ”دا بے مراد خورک مس نہ تو ای نمہ پین ٹانی
 ہم ترسہ ہنا۔ داسا ہنو گوازی کبو۔“

چناک خورک آپلا شک ے چغل تزوک خنار تو اُسٹ ہکیم کرسہ رُم اٹ ہنار تینا تینا گوازی
 تیٹ اختہ مسور۔

داسا بیہ میر جلال نا ہر چار انگا چناک تو لوک اسور۔ چناتا تو اراتو اریس مس تو میر جلال کوئی
 آن پیشن بس ”بہ لُمہ نے اللہ ااتے۔ داجار فی اُخس اُرے کر یس۔ نن چناک کل نیکہ باز
 زہیر کر یبون۔“

لُمہ بائل لڑزیسہ بش مس اوور دکننگ اس جوڑک تہ مُرارہ: ”اللہ ای ندر وخیرات مریو تینا
 چناتے کن۔ لکھ وار ندر۔ بہ کنا چناتے تینا اُسٹ اٹ خلیو“

او میر جلال ے بانکر کرے۔ دعاس۔ او ہندا خس جوزہ ٹی اس کہ خلیس اس کہ تموے وتینو

اوار میر جلال ے ہم بٹوے۔ میر جلال تینے اونا دوتن خلاص کرسہ لُمہ ے چیر گچ آتولے۔
 ”بس کہ مہروان آلمہ نی تمیٹ دم دریٹس“

”ای خیرات نمہ وچناتے خنات تو کنا غٹ دمدری اریس مس۔“

”لُمہ نما ایلو خلق و خا ہوت کل جوان دراخ جوڑا سور؟“

”کل جوان اسور نے سلام پاریرہ۔ نا ایلو مزور وچو کری تے“

”وعلیک سلام! جوان مس لُمہ نی بسوس۔ غٹ چناک نی یات کریرہ۔ نے آن

بیدار ابے زیب اس“

”اُرانا زیب و نما تو فی اُس۔ اللہ کنے نے آن مُست کے۔ کنا مار“

ولدالمہ ہنا چناتے کن مون کرے و ماہل رفونک ے ارفے بس ہمودر گہ نامون ے
 روننگ ے شروع کرے ہراڑے چناک تینا نت تیٹ مش تے ایسوئر۔ پارے: ”لُمہ
 ہُرگز ناگون نامٹھائی کہ ای کلہو کریسوٹ“

ماہل لُمہ نالوت اٹ دوشاغسہ پارے ”لُمہ بلہ کتکھ انت ایسوئر؟“

دوستین مُر آن کوک کرے: ”اخہ لُمہ گون نا مٹھانیک کنا“ شادین تینا گڑا تے خسہ
 دُوبنگسہ بس ”لُمہ کنا چا ولیک ہرا دو؟“

کل تہ لُمہ نالوت نا پٹنگ ٹی لگار۔ ماہل شادین نا دوے هَلک چکا پارے نم لُمہ تک
 کنتکورے۔“

”کنا مسٹر، کنا ایڑا ولیم تہ چناک نم کنا گل و بالیک اُرے۔ یک کر ایلم نا دوے۔ نازکا
 دوتا ہسون مریک۔ نم کہ ای پین جوانو گڑا ایسوئر گز نا شیرہ وچا ولی و انت بلا و؟ اولوت نا

ہائے ملاو ایرانی ثانی تاڈبہ ے کشا۔ ”ہر بواہی نم کہ ہمر وگڑ ایسوٹ؟“
ماہل وشادین ہندن سمجھ کہ گنوک مسور مرسار چغل تسور ثانی تہ ڈبہ ے۔ ”اُشنہ خاخرئی دافنے
۔ داڑے مکہ دُنو ثانی اف“

”ابوئے ای نم کہ ندر مریو۔“ لمہ ڈبہ ے اسیکہ وامج کرے
دوستین خن تے ہڑ کرے تو خنا کہ لمہ تہ ہبیلی نادر گہ غان تہہ ئی بنگ ے۔ او ہندا کہ کوکار
کرے ”لمہ لمہ مستائی ایت کنا لمہ بسونے“

لمہ لڑزیسہ بش مس۔ لمہ ے بانکر کرے۔ دروت ہلک۔ جان گل ہم لمہ ے خنگ آن باز
خوش اس۔ سلام دعا آن پد پارے ”جان گل ہرای چناتے کن ہمر و جوا نوگڑ ایسوٹ ولے
چناک پارہ دافک ننے دوست بتو، اوکل ے چغل تسور کہ نی نن کہ گون ناملی، گزنا شیرہ
کوٹخ ناچاولی، گون ناسا جک انتے انتے؟ نن ثانی وپستہ تے ارفینہ“

او اسیکہ واڈبہ ے چناتا مونا تخسہ ”ارقبہ کنا چناک ای خیرات۔ خاران ئی پھر کتنے۔ تمغ و
چاولی ہرا کہ بریک؟ گون تے خا خوک کنگر۔ گزاتے مخلوق گڈادرے بہا کرے یا اُشائے“
جان گل پارے ”لمہ نی تینے انتے داخس خور کر یس؟ چناک ہرا گڑاتے کہ کھو کر یسور ہموقتن
اتوس“

”ہمر کیو، ہزارانی وکجور جان کئے ہلتور پاریر گم کہ دامڑ دارا گڑاتے۔ دافنے خاران ئی کس
کپنک گڑ ایڑے شاری آبندغ آک ہرا کہ کنورتہ۔ نی چناتے دامڑ دارا نگا گڑاتے ہمر
کنفسہ۔ دا کل گڑاتے کجور جان مینٹ بہا ئی ہلک ایس۔ کجور جان اینو پگہ ماشکیل و بچگور آ
کاہک بریک“

لمہ بائل اصل اٹ خاران ناباتی سے۔ لمہ بائل نالمہ نواب صاحب (نواب خاران) میر
جلال نا پیرہ ے بشنگا کس۔ بائل نالمہ تینا زندے میر جلال نابا وہ پیرہ کہ ارغ بستگ و دیر
ڈونگ ئی تدفے۔ بائل ہرا تم رسیدہ مس تو میر جلال نابا وہ اودے تینا مسٹر ناڈول جوان
بندغ اسے تون نکاح تس۔ ولے بد قسمتی آن اودے اولیا ممتو۔ چار سال آن گڈ ہمو بائل
نا ارغ پین برام نس کرے۔ بائل سوچ خلک کہ مولد (غلام آنیازی) آنیازی نا چناتے
بھلن کنگ آن جوانے کہ ای پدی کا و تینا خواجہ نا چناتے سمبالیو۔ گڑا اودن میر جلال خان نا
چناتے بھلن کرے۔ میر جلال ودا نا چناک بائل ے لمہ پاریرہ۔ بائل نالمہ غان جتا ونا
اسہ ایڑا س ہزاری خاران ئی رہنگا کہ۔ سال کپ اسے آبائل اونا خنگ کہ اوفنے آخاران آ
ہنا کہ۔ ہموڑے ٹوکپ اس کر یکہ ولے داجار تو او سرجم ارا ٹوکرے۔۔۔

کجور جان ہزاری نا نو اسے۔۔

داسالمہ بائل اُرا ناروز گارنا متوس۔ میر جلال و جان گل ہم اودے تینا لمہ نا وڑ ہرا رہ
وشرف تسورہ۔

اونا انت کاریم کہ دا چناتا بوٹ و جراب تے مینے یا گڑا چناتیکہ راست و دروغ نا کہ
پائے۔۔

اونا تینا ہر کہسے ے کتابی و کہسہ اس پار یکہ دے مرے یانن ہرا تم کہ چناک پاریرہ لمہ کہسہ
اس پاتوا کہسہ ے شروع کر یکہ۔ چناتے پیتاتے گچ نہہ کتو کہ۔ او پار یکہ چناتا اُست ے
پھر غنگ گنائے۔ اینو چناک ولدا پاریر کہ لمہ کہسہ نس جف۔ او پارے ہرا کہسہ ے ہنفیو،
کتابی یا دنیائی؟ چناک اسہ تو ارغار وغیرہ اس بنا کریر کس تہ پار یکہ کتابی کس پار یکہ دنیائی

”جوان جوان کتابی وکسہ اس بنفیوہ۔ چناک نم گوج ے خنازے؟“

”ہاں“ کل چناک یک زبان پاریر۔ درولاو ملک آتیٹ اسٹ نہ خلکوسس اونا نگ ہم حنام اسور“

”چناک دا گوج ہم مہالو نے امبار بندغ اسور۔ بی بی کہ قربان مریو۔ دا اونا چوکری اس۔ بی بی نا پوسکن برام مسوس۔ نک و دوک نہ حنام اسور۔ بی بی پارے نہ ہن خوائے ارف دیر پڑ کہ ات۔ او بش مس خوائے ارف اُرانا پداٹ ہنا۔ خوائے اُف کرے تہو آن پڑ کرے پدام تس ایس تہا و تینٹ تینا اُرخ نا گورا ہنا۔

خیرات مریو بی بی نا پن کہ او ملاس مس تو تا س ے ارف ہنا خوائے اُف کہ دیر کئیو خوائے با ے ملا تو او کہ بیرہ بلو اُفقت اس پیشن مس و خوائے اُفقت ہن پیشن تما۔ بی بی خاراٹ بدعاتس نہ کہ ہن نی ہم گوج اس مرہربے و بوج ناشیف اُفقت کرسہ ہن“

اہل گوٹینکسہ پارے: ”لمہ گڑا د اہمودے کہ داسکان زندہ ے۔؟“

لمہ پارے: ”اخہ او داخہ وخت اسکان ہرا کہ زندہ سلیسکہ؟ دا اونا مسٹر نواسہ و کوڑا سہ تن مرو“

”نرینہ گوج ہم مریک؟“

شادین ماہل ے چانپٹ اس خلک: ”چپ کہ، اخہ باز سوج کیسہ۔ تینا سوج ورنندی تن لمہ ے فریشان کریں۔“

لمہ، ماہل نا کاٹم ے بغل ٹی کرے۔

”دا بولو ہم مہالو انسان نس مسونے۔ دا ہم بی بی نا نو کراس۔ بی بی کہ ندر مریو اسہ دوائی نس جوڑ کرے ارا لوت ے یکجہ تہ تہا و بولو ے تس نہ پارے دا دوائی ے درخت آتیا چکار

کرتا کہ چلہ ٹی کھرو ولد ازندہ مریر۔ داشوم ہمر کرے؟

مُرداتہ دوائی تے درخت آتے آخا و درخت آتے قبرستان آچکار کرے۔ بی بی بدعاتس کہ ”ہن نے آن اسہ لٹک اس خرک و دنیا ٹی دا درخت آن ایلو درخت آسٹہ ہن“

ماہل دا ہیئت تون امنا کنگک ہلو پارے ”لمہ دا کل دروغ و۔ بی بی کس ے بدعاتس۔ او ہرا سٹ کہ نیک دعا کریک۔ ای تینا کتاب آتیٹ خواناٹ کہ گوج اول دے آن گوج اس بولو اول دے آن بولو اس۔ نی ہر وخت کہ تیٹ دُن ہم پاسہ کہ آسمان مہالو شیف اس۔ بلہ داژن اسہ ٹکرس اریسہ تینا نواسہ نا گنداتے صاف کرے تو آسمان غصہ کرے و بڑز ہنا۔ نا خیال ٹی انت آسمان چچا اسے کہ او دے کس اُرنگ کیک؟“

”لمہ فریشانی ٹی پارے: ”نی چنا سہ اُس دا ہیئت آتے پومغیسہ۔ ننہ نا پیرانگا اوفتہ اوتا پیرانگا ہندا وڑ پارینو کہ دا کتابی کسہ و۔ ہر کس دافتے دروغ پارے او گہنگار مریک: دوستین ے لمہ نا داسادئی تے آ پزابس او مہراٹ پارے: ”نی ہل دا ماہل ے۔ دا چارلوز خوانا نے تینے دیچا انت نس سر پدمنگ ے۔ کتابی کسہ تے دروغ پاریسہ تینٹ گہنگار مریک۔ دادے یلک کرے قیامت نا دے چٹ دانالخی ٹی مریک:“

”اخہ کنا باوہ، ماہل ے دُن پاہ اللہ امان ایتہ“

”لمہ دا چناک نے آن ہم مست و دی مسنو۔ دا کل گڑا تے چارہ۔ راست پارہ۔“

گل جان جانمازے۔ کوریسہ دیول ٹی جوڑ کروکا در بچہ ٹی تنخہ پارے۔

لمہ آسٹ داس کشا۔ دا مرغنا زنداٹ اولی وار دُن مسوس کہ چناک لمہ نا کسہ ے دروغ پاریر۔ لمہ نایا داشت باز سگو اس۔ زمانہ نا کسہ تے ہندن بنفیکہ دُن درو ملخند و نا ہیئت اس

مرے۔ دن چالمہ میر جلال خان ناخا ہوت ناتاریخی آکیسٹ اس۔ میر جلال ناخا ہوت نا غم و خوشی، چناتا و دی مننگ، جنڈ سائی، دنتان نہ پیشن مننگ و پھر غنگ، چناتا گوگلہ و چرینگ چناتے مسلمان ناہیت و گپ، پنت و شون غٹ لمہ ناڈاڑی ٹی خوندی اسور ہموکہ بنفگارہ۔

اسد دے اس خدا چائے دوستین نادماغ ٹی انت اس بس کہ اسوج کرے ”لمہ ناعمر اخدرے؟“

”کنے انت سما؟“

”بیست مرویاسی یا چل کنے سرپدی اف“

دوستین حیران مس۔ ”لمہ خدا غن خُل۔ کنا باوہ ناعمر پنجا سال نے“

”اخہ اخہ کنا مار ہر کس نے پارینے رد پارینے“

”کنا پیرہ عینٹ لکھانے تہ“

”ای ندر مرویونا پیرہ کن، گڑہ اور دکھانے تہ“

جوان سٹ اس چچی مس۔ ولد اپارے ”ناباوہ ناودی دے کنے ہندن یادے دُنکہ درو ملخند و ناہیت کس مرے۔ ای عینٹ گیلن نے دیر آن پُر کریٹ اُرانا ھبیلی نے چکار کریٹ۔ ولد خواجہ (نما پیرہ) نارہی آہٹ۔ اوڈن مستائی ھلکٹ۔ خواجہ کنے مستائی ٹی ارارو پئی تس۔

ای داخس خوش مسوٹ کہ سوچ کیس“

”اللہ، لمہ نی ارارو پی کن گل آن بال مسوس؟“

”دانما بے بخت و بے کرامت و بے خیر آکا خدا تن ھلور۔ انگریز نا کلد اراک اسور۔ اووخت آمار ناودشت نا اسہ کلدار و مسٹر نامستائی ناہشت آنہ مسورہ“

”گڑا مسٹر ناموٹو ناودشتی مستائی نا پیسہ غاک انتے کم مسورہ؟“ ماہل سوچ کرے

”بس مارنا تہ خدا جان زیات کرینے“

”لمہ فی مکہ تپسہ کہ جنت لمہ نانت تاشیف اٹے۔ مسک زیات شرفدار“

دوستین تینا چیلے ایشان تس ”نیاڑی زینہ نانت ناترے“

ماہل تینا جاگہ غان ترند ترند بش مس و تینا ایلیم نامونا دو تے سرفسہ پارے ”ہان ہان! خواجہ و لے داسا اوزمانہ ہنا۔ زینہ و نیاڑی بریرو۔ اسہ گاڑی ناراراپہیہ و نم نے باز دھکے تسورے و لے داسا اوڈول مفک۔“

لمہ پارے: ”بس بس نم لمہ نا کسہ نے گوہارے اودیم کریرے۔ لمہ نے اُشبو خاخر ٹی خدا دے تہ۔ دوستین نما ایلیم نے۔ دادے خدا نے آن زیات کرینے۔۔۔۔۔“

نیاڑی

سنسکرت زبان نامتکو ادیب اس تینا اسہ نظم اسے ٹی پاہک کہ خدا نیاڑی ے ہمر جوڑ کرے۔ او تینا خیال و بولی ٹی داڈول تران کیک:

ہراتم خدا جان نیاڑی ے جوڑنگ نا حکم تس تو سماس کہ تیوی مشک نرینہ نا جوڑکنگ ٹی خلاص مسور۔ گڑا خدا جان نیاڑی ے نازرک و خلکنا گڑا تن جوڑکنگ ے شروع کرے، پھل، شوغم، رنگ، ہتم، پرک، توبے، جمر، عشق مہرو مابت بے و بوج آتا تھوٹی چاپ نا احساس و کیفیت، ولد ادائی خرم ننا خنک، گلاب نانا زکی و تازگی، دے نا برا نزا تا شادمانی و جمر تہ پراخی و تہونا و شبوتا تالانی ے اوار کرسہ، مرونانا ہڑز، طاووز نامغوزی، الماس نازیبہ داری، ہنگمین ناھنینی، خلغا نا بے رحمی، آسمان نا باسنی، برف و تر و گڑ نا بخی و لدابلبل و ش ترانی، شانبل نا کوکوتاھنینی و چاشنی، لکھو نا وفا کل آن نیاڑی نا وجودے شون مننگا و نیاڑی ے نرینہ ے مننگا۔

ہفتہ سے آن گڈ نرینہ خالق نا گورابلس پارے ”اے خدا تو ما جہان تہ بادشاہ، دا گڑا ے کئے تسوس دا تو کنا زندے دور کرینے تنخانے۔ مدامی کنتو جیڑہ کیک۔ دونو دے اس مفک کہ کنتو جنگ کپ۔ مدامی کئے خلنگ کہ سلو کہ۔ تینائی ہم وڑ پک تہ ہروخت ای او نا پاداری ے کیوہ۔ وارس جنک وارس اوٹک۔ دے درست بیکا رتو لوک ے۔ ہنداڑن ای خواست کیوہ اے پروردگار آقائے دو جہان دادے واپس ارف!“

خدا جان ہراتم نرینہ آہ پریات ے بنگ تو پارے جو ان دادے ہنداڑے چل ہن۔ نرینہ

نیاڑی ے ہلا ہنا۔

ولے ہفتہ سے آن پدھلشہ نرینہ پدی بارگاہ ٹی بس رسینگا۔ ”اے خدا“ داسا بید نیاڑی آن ای زندگی تدفنگ کپرہ۔ کئے تہائی وڑ پک زند ساچپک۔ مدامی اوڑن بیدلور و مونجھا مریوہ۔ چڑہ نا تر وکا دا گڑا کناخن مون ٹی بریک۔ دارقص ناز واد اچرینگ و گوازی۔ کئے آن خلنگ و ولدرا خللیس اٹ کنا بغل ٹی برسہ تینے ڈھلنگ۔ دانا خشم و غصہ اودے کنا اسیکہ واخوش کننگ۔ داڑن بید کنا اُست ویران ے۔ تینا جوڑا کا دا گڑا ے کئے پدی ایت۔ خدا جان نرینہ نا دازاری منت آہ و پریات بنگ آن خوش مس و نیاڑی ے اودے واپس تس۔

نرینہ مسہ دے آن پد واپس خدا نا در بارا رسینگا و عرض کرے ”اے خدا جان مچ تپرہ پومفرہ انت ہیئت اسے۔ اخدرنگ خلکٹ مچ کس سر پدمٹوٹ۔ ای داسا دایسری آرسینگاٹ کہ نیاڑی تون گزارہ کننگ کپرہ۔ دا بنگ تو خدا جان پارے داسا دا نا بند و بست ے تمینٹ کرک۔ اٹنکہ بید نیاڑی آن نی جارات ہم کننگ کپیہ۔ دا بنگ تون نرینہ تینا کاٹم ے شیف کرے۔ اُست اٹ پارے مچ تپرہ ہمر کیو۔ نیاڑی تو رسینگا نہ نیاڑی تون اداری جارات ارے نہہ او نا جتائی ٹی جارات بریک۔ داڑ کہ متل اسے ”نہہ بیتون مریوہ نہہ نے آن بید“

مارکو فوٹو تا الہم ے اونا دوٹی تس ”تاتہ ناما رتا برا م ن فوٹو کو“
 ”کنا فوٹو ہم بسو نے یا نہ؟“

ای پتن پنی آانجیر ناد رخت اُٹ

کنا کاٹمے بچو تہوئس چند یفنگ کتو

داپاس آوا ناہورتیا ترندو خڈلُس بش مس۔ او تصویر تا الہم ے شیف تخوا وتینا ہورتے پلنگ
ٹی لگا۔ بش مس گلاس ے ار فے کو لڑا آن دیر شاغا ولد اپرس نا شیف نازپ ے ملا ،

اودیرنا گلاسے اسہ دمہ تون کش کرے واسیکہ واتینا ہورتاپلنگ ٹی لگا۔ امی واہرا کہ دُن زو

ہر اکاریم اس کہ اونا دوتے آن متوس - کشیدہ ہراسہ ذیل، موسم - ہفت رنگہ
دوسوٹی، پڑی وال، ارسو، جالار، چوک، فیتائی، دوسوٹی، خاک، تڑو، متلب بلوچی کشیدہ نا
چو ذیل نس دونا ہلو کہ اونا دو آن بچاس - ہندونو کونٹ ودری گٹوفیکہ دونو مون پل
جوڑا کہ کہ مخلوق خنگ تو گوڑیگا کہ آکہ مسکہ - کس تے ہندن تریکہ ولد اگوسفہ ہنا کہ کس اونا
دو جوڑا اکس تاگڑا کہ شفی، دری وکونٹ آتے کاس اخہ ریشم ناسرپد مسکہ -

ہندن اوسیزن ٹی الم ایزک، زک، گڑی وخوا جوڑ کریکے۔۔۔۔

خاص کر ہتم نامداٹ تیرمہ نابنائی و گھڑی و ایزک جوڑ کر یکہ ہرافتہ ٹی خاسن تے پُرارہ ولد اخیسی تے گھڑی (1: ایزک ناوڑ و لے چنکا سور یا دغر ناسل آن جوڑ کروکا ہرا ٹی خسی تے مچ کنتلک) تے ٹی مچ کریرہ۔

داڈول خید و خواری کاریم وسیلہ کاری آ اودے خنسہ لمہ تہ تزد مسکہ پاریکہ ”اوسٹرے نی دتخس تینا صحت و جان درانخی ناپام ارے اف نن و دے سیلہ نا کاریم تے آن خن تے تینا گوئیہ۔ ایلومسن تے ہڑا و فک یقا تینا پوشاک و سیگار و بیرشت آن خلاص افس۔ اسٹ نی اُس کہ نے گچ تینا جان نا چیتا اف نہہ کہ تینا زیب و درو شم سیگار نا پامداری نے کیہ۔“

اونا ایڈلوک اوڑا مسخرہ خلسہ ہیئت بٹہ پاریرہ ”خیرات اُن خدا کہ۔ ہند نو گڑاس نے تسونے کہ نی اونا قدرے ہم تپیسہ۔ اگہ دا کل کاریم تے ہند اوڑ گشاد کاری تو نن کروئن تو تا فو نا وڑ منون منون ہڑ سگانہ و لے نا درو شم تو یقا پروال نا ڈول پھین پھین ے۔“

او پاریکہ ای تینا لمہ نالولی پورو کیوہ:

ناز جان نے تو اکریرہ مسک

پارہ برکشیدہ کین

ہیل کین نے گشاد

سرپدی و علم ایت

نی رغام نن برک

نن گو فن کونٹ ے ہمر

سوارن ہمر برو نک

چیر گچ، سچکان ے دا

پا ہمر گو فن نی پا

”بیرہ نے نامہ لولی تیٹ ناز ولا ڈاٹ بھلن کتنے، نن ے ہم نالہ غاک مہر ولا ڈولولی تیٹ

بھلن کرینو“

”گڑا نمادوتے دیر تورینے“ اوورندی ترسہ پارے

نمہ وکنے ٹی دا پرخ ارے کہ نمہ بیرہ عینکہ کیرے ای کل مخلوق کہ کاریم کیوہ، کل ناسوچ ے خلیوہ۔ سیال، قریب، خلق ہمسایہ کل کہ کیوہ۔۔۔۔

متل اسے کہ ”بے شک شکل و صورت مف نے ولے بخت مرے نے“۔۔۔۔

دامشیاں ہمو کہ بریک ہراچنک سنی ٹی تینا تاتہ مار بنگل نا پنا کننگا سس۔ و بنگل کراچی ٹی خوانا کہ او پاریکہ ہرا تم اسکان خواننگ ے سرجم کٹاٹ کتو برام نا ہیئت کپیرے۔ اونا اسٹ انگا ایڈے مہالوان اوڑ کہ بدلی کننگا سس۔ ہرا تم اونا ایلم نا اُرائی اراچنا مسورتو ایڈ ایلم تاز وراث بنگل ے برام کہ راضی کریر۔

نکاح نانن تاتہ تہ بادشاہ و برامی نے دوپہ دو کرے واوفتے زندنا خوشی و شاد کامی، آسراتی و خوشحالی نا نیک دعا کرے پیش تما۔ بنگل بش مس درگہ ے تھے۔ ولدا چادر اُس ارفے ہنا نفل خوانا بس نازک نا خوکا توس۔ ”ہڑ نازک! کنے آن دروغ مفک نہہ کہ ای دروغ بُرا سے اُٹ۔ نی کنے زانیفہ نا شکل اٹ چنکی آن دوست متہ اُس۔ داسا تو دور بدل مس داسا تعلیم نازمانہ ے۔ گشاد ولا نچی نازمانہ ے۔ ای ہناٹ خواناٹ بسوٹ۔ پگہ نا دے بھلو آفسر اس مریوہ۔ داراست ے کہ نی ہم خوانا اُس ولے نی قرآن شریف و پنچ کتاب و گلستان و بوستان خوانا اُس۔ شکل و صورت ے ہم کس سلپک کنپک۔ پشت در پشت اسہ خاہوت آن نکاح (برام) کننگ آن چناتے ٹی ذہنی معذوری و کریابی مریک۔ چناک ماندہ سلسہ، آج، گنوک یا معذور مریہ۔ ہندراٹن ای کراچی ٹی تینا ہندوستانی

کلاس فیلو سٹراسے تون برام کریٹ - لمہ باوہ ئے داسکان پائٹ - ولے زواس پاوہ تہ -
کنے او میت ئے نی دابارواٹ او فتون ہیٹ کپیہ وکنے آن داکان زیات بھلو او میت ہم
تخپیسہ - وجہ دادے کہ نی کنا ضرورت افس کنا لمہ باوہ ناضرورت اُس - او فتا پانگا ای
نیتو نکاح کریٹ ایلو تینا ایٹنا پانگا کہ نی او نابدلی اُس -

دایبنگ تون او نا باہندن خرین مس کس پائے او مشی بوچ مار مو تک نا پگ نس بیدس دیر آن
کنگنئے۔ اونا تینا خیسن و بار و نا جوڑ تے دنت تیٹ گٹ ہلسہ تورے وخن تے آن تہ غو یک
ریڈ کرسہ وھیسہ ہنار۔۔۔

لمہ باوہ وخواہوت ۛے بنگل نادا کان مہالونا کراچی ٹی کروکا برام ناسامس۔ ولے اوفک
انت کننگ کریرہ۔ برام اس کر یس گناہ اس توکتوس۔ بنگل نامرضی اس اوخواوس توہے
تمادارشتہ ۛے چٹنگ کر یکہ نہہ اونا باوہ وایلک دابدانگا عمل ۛے کریرہ نہہ اونا اُست اٹ
دُن بسوس۔

نازک پارے: ”مسٹر پٹرز ونک اس اف کہ ہڑ دے اسٹ نامونا تالان مرے۔ کتکے نا (بزل) پن، کا کا نامہرو مابت وسیالدری گنج اسے۔ نصیب قسمت نافصلہ خاک آسمان ٹی مریرہ انتس کہ کنا بخت و قسمت!

دے ون تو وسال آک تہر مرہ ہنار وخت بدل مس۔۔۔ دخت ہر کس آہر تہر مریک
اودے سائے۔ مہربان کا کائے داسا چار سال مریک کہ کذیت کرے ہنار۔ تا تو بنگل تون
رہنگ۔ انتکہ ارغ وزائفہ اڑتو ماک بجلو آفسرو۔ داشار وائے شارا دورہ کیرہ۔ اُرا چناتے
سمبالنگ کہ تو کس ناضرورت مریک۔ اینو پگہ ایماندار و نو کر ہرا کہ رسیدنگ۔ مہالو باوہ نا

آسرہ اس داساودیر کہ لمہائے ہلوس ہنوس؟ اسہ دنیا کی ضرورت اس مریکہ دُنکہ متل اسے
 ”پیرانگانیڑی ارا کاریم کننگ کہ جوان مریکہ اسٹ دیگ بسک ایلو ارا نا خیال داری
 “اودے تینا مار کہ گڑو؛ دیگ کننگ نا گڑتی توہلو، تینا مار نا ارا و چناتے سمبالنگ آن او
 اُسٹ ھیکیم اس۔

داسا او بیرہ کا کانار اگودی اس۔ اودے کس زورزبردستی ٹی کشنگ کتو کہ۔ خوااوتینا باوہ و اہلم آن گزنگا کہ یاتینا دونامخت و خواری نا۔ و ہر اچاچاتے او بیس سال مُست پانزہ روپی ہق اٹ مغو کہ داسا ہمو فتنے کہ مُسہ چار ہزار روپی ہلکا کہ۔

اواسیکہ واہور تے ہُرا۔ اونا فیروزہ نایب کوکا چلنو دُن پاوا نا جان اس۔ اوہم؟ او تینا کاٹم نے
سُر نے دُنکھ اودا خیال نے مُرچغل تنگ خواہیو کہ او ولدافو ٹوتے ہُرن گ ٹی گٹ مس۔ تینا
یک تنا انگا فو ٹوئے ہُس سوچ اسے ٹی ڈب ہنا۔ بش مس دیوال نے میخ اسے آئنگو کاجابی
تے ار نے وبھلا صندوق نے ملا۔ اواسٹ اسٹ پیج آتے شنسہ وکشہ ہنا، اسٹ،
ارٹ، مَسٹ، چار، پنج، شش۔۔۔ بیست اسکان حساب کننگ کرے۔ دافتے بینگ نا
وخت ہراتم برو؟ ای داسدا دافتے ہم کروٹ؟ کنانت کاریم ناؤ؟ غٹ نے تہ کھٹ نازی آ
خسا۔ صندوق ناشیف آن اسہ متکنو البم اس کشا۔۔ ولدا ہو رتے آ حساب کرے سی
۔۔ اینودا البم نے سی سال تدینے۔۔۔۔۔ اڑے دے وٹوسال اک بہرمزم اٹ تدیرہ
کارہ۔!!

متکون زمانہ ناکیمرہ تیٹ ھلوکا چنکا چنکا فوٹوک اودے نظر بنگ اسور۔ اواندازہ ٹی ٹنگ
 خلصہ پانگ اس کہ دادیرے اے دیرے۔ اوفتا چہرہ غا درست متنگ ھلو ریم متورہ
 -- ارمان کہ داوخت ناکیمرہ غاک اے زمانہ ٹی مروئر۔ ولے اوفتیٹ اونا اسہ فوٹوس اس
 ہر اے اوتینا سنگت آن ڈھکوئی جناح روڈنا اسہ فوٹو گرافر اسے آھلفیس۔ اوھو فوٹوئے
 کشا و پوسکنا فوٹو تون اوارتخسہ سوچ اسے ٹی تما کہ دااڑتو ماتیت ای ہراسٹ اٹ!!
 دا کہ قلات نابسوناسوف تہ وڑے یادا کہ ہرانا مون چوشوکا آمب امبارے۔ اونا ہر گڑاٹی
 پر خ اس۔ خنک، با، بامس، دانتانک ---
 اوتینے آن تینٹ مخنگ ئے شروع کرے کہ تینٹ تینے تیرہ۔ ہند اخس مخا کہ خٹینک آک تہ
 بسور ---

ہنداڑتو فوٹو اونا دو آن تما ---

اونا مخنگ یکدم سلیس ---

اودا پس تینا ہورتے پلنگ ٹی لگا ---

////

نیک بی بی

استون درست آن اتغ کتو۔ نن مچ میل تا گاراغان اونا کاٹم لیپ آکشوک اس۔ گدان
 ٹی تارمئی اس ولے سہب تون اسپیدہ دمہ کرے تو اودے درک مس کہ سہب مسونے۔
 بالشت ناشیف آن گدے تینا ارفے وکاٹم آکرے بش مس توس وھلو جانکش نس کشا۔
 کری ناپالنا پاٹ تہ موٹ اونا کاٹم ئے پین پدام تنگ اس ”دادرناز اس ہران درست موٹ
 کنگو کہ اونا نثارے ارادے مست چناس موسس اواخدر موٹ وڈوگار کروس نہہ خاخر
 جوانیکہ لگا کہ نہہ گدان باسیسکہ۔ ”توبہ خدا توبہ شوان تہ زندگی ہم عذاب اسے۔“ اواست
 اٹ نپاداتے ارفے کوریسہ بروک آسوار آو گدان آن پیش تما۔ ہنابدنی ئے ارفے مون دو
 کرے وگدان نامون ناخکنار یک آتے سلیس نماز کہ نیت تھے۔
 ماہو گدان آن کاٹم ئے کشا۔ خنا کہ نیک بی بی نماز خواننگ ئے۔ اوکاٹم ئے پدی گدان ٹی
 کرے۔

نمازے چٹفہ۔ دوتے دعا کہ بڑ کرے: ”اے وسیلہ کروک آرب، فی تینٹ کنکہ وسیلہ
 اس کر۔ ای بیوس ونزور اٹ۔ نیاڑی سے اٹ۔ تینا حبیب نا ابروٹی کنے خرما تا پلو یڑ آن
 کش:“

ماہواڑتو مادو تیٹ تینا شال ئے چندریسہ گدان آن پیش بس۔ گڑاتے ارفے و پاٹ تے
 پورنگ کہ ہیزک ئے ترکڑا درنجہ پارے:

”بس کہ نمازے، اوٹلا نامسٹر۔ دے کاٹم آنا سلوک نے داسکان نادعا نماز چپسہ۔ ہرا دعائے نی خواہے اوفتے خدا جان پچر قبول کپرو۔ کنا مسٹر کھرنال اغرا انگسہد اس کہ نم تو بدلی کرین تہ؟ اونا ایلیم کہ ارامار واسہ مسٹر اس ایس۔ اونے وسم کرے۔ نما ایلیم نا اُرائے آباد کرے۔ خیرات کیوناسنٹ انگایڈے تینا مارکہ۔ ہرا اسپیدار نارخت ناوڑتیا سلوک نے نہہ اوڑاپن بریک نہہ میوہ۔ اودے مُسٹ چو وڑاسے ٹی ملپیر و۔ چائے کہ اونا پڑہ غاک دنت تاوڑ پھین مریر۔ دُن ہم اف کہ نیازی نازات ختم مسونے۔ ای تینا مارے پین زانیفہ نس اتیوہ ایتیوہ و لے سانو پین کس نابغل ٹی ہنپر وداڑ کہ اُسٹ جم کپس۔“

”برک داسا ہیزک نے پور“

نیک بی بی کلیمہ نے خوانہ دوتے مونا تینا خوشکا، وزنچک ٹی تینا چُف کر سہ بش مس و ہنا ہیزک ناتر کڑتہ شیف آتوس۔ ہیزک نابابیرہ نے ملار استیکو دونارا ہور ہیزک نابائی تس و ہیزک نابائے زرس بوزتورے تو ہیزک تہو آن پُرمس دیتخہ پدام ہلک و ہیزک نابابیرہ نے ولد اسخت تھے و پورنگ ٹی تلگا۔

ماہو چادان نے خوا نالوڑ دنگا دیرتے آن پُر کرے و خاخر آتخا و پدی گدان ٹی پہا۔ نیک بی بی زوز و تینا چوٹیل نے مونا ایس و چٹے تہ سخت تفسہ گرنگ تس ہندن شتابی ٹی پدی چوٹیل نے پدے خسا۔ ماہوتا نیک ٹی گڑتے شاغا و گدان آن پیشن بس۔ بھلو مشی و پیالہ سے ٹی چاہ شاغا و گڑنا اسہ ٹکراس ایس نیک بی بی نا دوٹی تس۔ پیالہ نے شیف ڈغار اتخسا پارے ”ارف چاہ گن“

نیک بی بی گڑنا چنڈ اس گٹ اٹ پھر غسہ باٹی کرے و چاہ نا گلم نس ہلک ”اینو کسے پورو

میت دے مس“ او اُسٹ اٹ پارے۔ ہندا ژتون باسنا چاہ تن گڑنا ہمو ٹکر ہرا کہ دیر متوس اونا بن ٹی ہنا توڑ و جائت و وجہ غان اونا خنک خطیک آن پُرمسورار نے گدنا پلو ٹی خن تے تینا پاک کرے۔

ماہو و چنک اوڑ کہ بیگانہ ہلور اونا عزیز و سیال اسور۔ نیک بی بی اوتما چنک اس ہرا تم اونا بھلا ایڈ سام بی بی نے بنگل نا ایڈ ماہ خاتون تو بدلی ٹی نکاح تسور۔ ماہ خاتون بہرام خان تون خوش اس۔ ولے سام بی بی نن کان پین جاگہس دے آن پین تین نت شپاد کھرنار ندات بنگل تون اوار ہنگ کتو کہ۔ خلق شارنا بریری نے کنگ کپک۔ شوانی نازند باز سخت وزند اس مریک۔ سام بی بی خلق ٹی بھلن مسوس۔ قرآن پاک خواناس و خلق نامسن تے قرآن پاک خوانہیک۔

اونا لمہ بنگل نا ہلہ نامسٹراس۔ بنگل اسک سیم نا ایپارنا اوغان اسور و سام بی بی اسک بلوچ۔ بنگل و ایلیم اسک تہ سال دُرست دوازدہ ٹو پھر و کاوچر نار ندات ہنپ و ہٹ کریرہ۔ وارس سیم آن ایپار وارس داپار، چلہ ٹی باسنو علاقہ تیٹ و باسنی ٹی تخ انگ علاقہ تے آہنارہ بسورہ۔

سال ارٹ اسے آن پد سام بی بی بس باوہ نا اُرائی توس پارے کسفو کسے ولے بنگل تون ہنپرہ۔ اوتما ماہ خاتون اسہ مسٹراسے نالمہ اس۔ بہرام میٹرک کریس و اسکول ٹی ماسٹراس۔ زانیفہ نے ہڑسنگ نا خلیس آن اوتینا بدلی نے کونڈی ٹی کر فے و اوتینے خاہوت آن بے چکار کرے و زانیفہ و مسٹرے ار فے ہنا کونڈی ٹی توس۔

بنگل تینا مالدار سبب امیر و بندغ نس اس۔ او مہ صدنا کچ میل تا کھرنار خواجہ اس۔

اودے میر، سڑدار صاحب آک ہر اجا گہ غادوست تھارہ۔

سام بی بی نا اُسٹ مچ بنگل آبتو۔ او تینا ارغ آچندی بوتان تے خلکا کہ۔ او پارے کہ بنگل سمیٹ نیاڑی سے کنے ہر کیک؟ بنگل دا پاریسہ بہرام نے خلیفے کہ کہ اگہ کنا ایڑے مسٹ کر لیس تو ای نایڑے ہم مسٹ ایتوہ۔

سڑدار اسہ دے سام بی بی نابا وہ ملائے خواکے پارے ”سڑے او نارغ نا حوالہ کہ ہنک و نت و دو تے تہ زور اٹ راہی کہ تہ۔ نہ تو کنا خلق آن بیٹ کہ۔ ای ناوڑ نا بے غیرت اے تینا خلق اٹ ہلپرہ۔ مَسہ چار مار کوراہی کیوہ ناکڈے بٹیرہ وگڑا تے نا خلق آن مَر خسرہ۔“ ملائے سما سڑدار ہر پاہک ہموڑ کیک۔ او چپ چپ او خلق آن بیٹ کرے او ارغی خلق آہنا میر نا باہوٹ مس۔ ہمو خلق نا گڈ کیو کاٹم آ تینا کڈے تے۔

داہیت نے چندی سال آک تدر ملا و سڑتا دا کہسے اُسُل ہوشان دریر۔ باسنی نانک اسور۔ خلق نا مخلوق کڑن ب انگلغ اٹ اس۔ کہ خلق آسُم کاری مس۔ کس سما کرے کس کتو۔ سہب نے میر پٹ لوٹ کرے تو معلوم تما کہ بنگل میر نا خلیفنگ کہ دُن کرینے تاکہ تینا نیاڑی نے دے، یا گڑہ میر، ملائے خلق آن کش نے۔ بنگل نا دا غرہ غان گڈ میر ملا نا پشت پناہی نے پین سو گنو کرے۔

سیڈ نا گڈی دیک اسور۔ چلہ ہنسہ ہنسہ زور آور و جہو اس کیک ولد ایسر مرک۔ ہندراٹن مخلوق دادے تا چلہ نے ارامسہ پن ٹی یا ت کیک۔ دُکھ آش و ہوش، خرش، گاوش، باگ بر بوگ بر۔

دا مد نیاخ و تارمہ ون نُس اسک۔ پھر باز مسوس۔ گور پچی آتہو زور اٹ کشنگ اس۔ ملا نا

اڑتو ما کڈ ایتھ اسٹ اٹ ملا و چنک تہ خاچوک اسور وارغی ٹی سام بی بی و نیک بی بی تو لوک چراغ آ کشیدہ کنگ اسور۔ لمہ نا بغل ٹی چنکا ایڑ کمل ٹی خاچوک اس۔ دیک دان نا خا خرخ مسوس۔ پونگ تہ ہم ہس مرسہ چنک مسوس۔ واری واری ٹی ایڑک چنکو پاٹ کس ارفسہ ہس تے شنسہ پونغ پٹیسہ دو تے تینا باسنگ کوشست اس کریرہ۔

ناگمان ناکڈ نا درگہ ملنگا و بنگل تینا گڑ اس سبر و ایلیم و ہلہ مارتون کڈاٹ پھیا۔ سام بی بی بندغ اے دُست کرے و پنچہ تے آچار پادہ دُستگسہ دیچا ہمارا فتا خٹ آتے آن پیشن مرسہ کڈ آن پیشن نرا۔ زینہ غاک اڑتو ما کڈا تے پٹار۔ لمہ نے تہ خنار ولے سام بی بی نا درک متو۔ سام بی بی نے خنار تو خارے تینا نیک بی بی آ کشسہ اودے گر کریر۔ لمہ تہ پر یاد کرے زینہ تانت تے آتما ولے او فک نیک بی بی نے نت شپا کاٹم پیشن گڈ نازی آ تقیر دریر۔ ہمو تما گڑ اسام بی بی او غیسہ پراد کر سہ میر نا اُرا کہ ہنا۔۔

ہرا تم اسکان میر نا بندغ آک جہو کروکا زنداٹ ہنوسر او فک سما ف ہراکان ہراڑے رسیگا سُر۔ میر نا بندغ آک سہب نے چچ اے گڑی کر سہ پدی نا او میت بسور۔ اینونیک بی بی نے سرجم بیست دے مسوس۔ ہڑدے او تینا چوٹیل آ گرنگ اس ترسہ دے تے حساب کر یکہ اینو اونا ہسابی آ گرنگ چوٹیل نا کاٹم آ رسیگا سس۔ او ہڑدے ہندا دعائے خواہو کہ کہ اینو نا ہسابی آ گرنگ گڈ کیو گرنگ مرے۔ اینو ہم ہندا دعا آن پداو ہیزک نا پورنگ نے بنا کرے۔

”دروای اسہ بندغ نُس مُر آن خناٹ اور ضاناڈ یک نے تسک۔ مننگ کیک میر رضائے کنا دنگ کہ دانگ راہی کرینے۔ ولے رضا کنے ہمر دا کان دیک؟ داڑے ہر پاس آلم اسہ

پہرہ دار اس سلوک مرید۔ ایلو پارہ غاؤ فتا کھری آنرازے، اتو بدرو بندغ اس خنا ہم تو اودے پٹکال کیک۔“

اونادوک ہیزک آتخ تفتیر۔ داسکان خسی مچ مفروے۔ ماہوتاس اٹ زرس دیر نالیس و ہیزک ٹی شانا۔

”اونابودا مسٹر، نیتو خسی ہرا کہ مچ مرید۔ ناتو یکدم مخ خٹل اٹ بریک“ اودو تے ہیزک آ خشکے کرار کرار آسرفسہ ہناتہ۔ ہیزک نابائے تلاوٹھراتہ۔ ہرا تم خسی مچ مس تو اوہیزک اے ارفے ہنا۔

اینودے دے درست آدے نیک بی بی ناخن مون رضا پھیری کریکہ۔ اوتینو تینیت پاریسہ ہنا کہ ”منتگ کیک میر اودے کناہتنگ کہ راہی کرینے۔ کنا باوہ میر نابا ہوٹے۔ ای اونا ننگ اٹ خلق ناشر ف و عزت اٹ۔ اگہ میر مچ کس کپک داوڑ مرے گڑا پگہ پین کس برے اونا خلق آن مسن تے ارفے دے۔ خدا کپ! او بلکہ پاٹ مچ کنگ کہ بسونے۔ اخہ کسے پک تھینے۔ او کنگہ بسونے۔ ہرا تم موقع تہ راست مس دیک کسے۔“ ای دے درست ہندا گڑاتی ٹی تینے آن سوج ورنندی کریکہ۔.....

ولدا اوتو ار کرے ”لعل جان انت کنگ اُس؟“

”انت اسے؟“ لعل خاتون گدان ناتہ غان ورنندی تس!

”کان گربست ناساگ ہنگ کن“

”ساگ واداسا ہرا کہ بس۔ ای بفرہ۔ تینا کوس آسیلہ ناکاریم تے کیوہ۔ اسے کوس تون سڑاٹ ہناٹ۔“ لعل خاتون ہمو کہ گدان ناتہ غان ہیبت کنگ اس۔

”اخہ ای پاو بلکہ نن گربست خن“

لعل خاتون گدان آن پیشن مس وخنسہ پارے ”نی ہرا نگ اُس؟“ نانت خیال اے کہ دا نوشکے ٹی شاہ جی دیرو لنگار کرد کا ڈغارے، ہراڑے گودی کاہک گربست خلک بریک۔ ہمروتغ خنگ اُس اینو؟“

”اخہ اخہ۔ نیک بی بی لچی مرسہ مخیسہ پارے۔“ کنا مطلب کہ تھ آن تر بروک آ بوچ آتا شیف اٹ کتھ اسے ناکچ ساگ بلکہ رسینگ اے“

”داکاری آ پھروخ نیکہ خرونی اس ہلانو؟ دے اس پاش کے کہ خرونی اس ترک کے۔ نی سار اٹی اُس اینو؟“

گواچنی اینو اونا دماغ جاگہ غاھلو۔ اونا اُست اٹ داہیت اس کہ وڑنا وڑا سے ٹی اینو پیشن میدان آکا وودرونا ہمو بندغ اے پک کیوٹھر یو کہ ”واقعی ورضا اس یا پین کس؟“

لعل خاتون دے مون آتوس تینا کشیدہ غاکاریم اے شروع کرے وپارے ”اگہ نا اُست خواہک تون ہن“

”ای تینا کاو؟“

ہلہ انتے نے تینا خرماک کگیرہ انت؟“

”اخہ اخہ ای پاو نی اُست ہیکمی ٹی پانگ اُس نہ“

”ہن ہن۔ دا کہ تینا نوشکے کن ناباوہ انگہ ہنگ کپک“

نیک بی بی سرہلک تو لعل خاتون پدا آن کوک کرے تہ ”اونیک بخت کتا رآن بید ہنگ اُس تو

ساگ ہمر خلوس اتوس؟“

”ڈغار نمب ے دوٹی کشیوہ اتیوہ“

کس اسے پد آن تو ار خلنگ مکن گوندنگک تو او سوچ خلک کہ داکنے پد آن تو ار کر سہ مکن کرے اینو اتینا اس ولے بنگل ناگاٹ وکچک آتا ہڑ زو بھیم اوڑتون ہند اس۔ چار انگا پارہ غاخن نا کک اٹ ہر سہ ہنگ اس۔ ہر اتم اور یک نا بھلا زیلہ غان شیف ڈڑا تو خنا کہ رضا تینے دستار ٹی تینا مول کرینے، ریکا تے تو سونے۔ او وختس نیک بی بی ے خنا تو بش مس۔ نیک بی بی نا اُست ننا در پپہ غاک زیات مسور و خوشی و ہڑز ہر تو ماتہہ ٹی تار خلنگ اس۔ جوزہ غان اونانت و دوک بخ تفتیر بدن آن تہ خید اس یلہ مس۔۔۔

”خُلینہ، ای رضا اُٹ“

”ای نے دُرست کیوہ“

اوجیب آدوے در سہ و پارے ”دادے چاہیوس“

نیک بی بی ہمو تہیج ے یکدم دُرست کر سہ پارے ”ہودا کنا باوہ نا تہیج ے“

”بس ہندا نشانی ے کفتو کہ ای نادنگ کہ بسوٹ۔ شام نماز آن پد ہر اتم اوک مال توں اختہ مریرہ تو نی تینے اوکان کش داڑے رسیف تینے۔ ای ہنداڑے نیکہ چاری مروٹ۔ ہندار یک نا پد ابریس۔ مونی ناقسمت!“

رضا چادرے تینے آزر س پین سوگوئی توں پیڑیہ سرھلک۔ نیک بی بی ہموڑے توں۔ اونا اُست ننا در پپہ غاک پین زیات مننگ اسور داخدر کہ او تینا اُست ننا در پپہ تا تو ارے بنگ اس۔ درھک۔ درھک۔ اودوے اُست آتھاوارے اسکان ہموڑے توں ہر اوخت

اسکان کہ اونا حالیت بریر مس گڑا اوگدان کہ پدی سرھلک۔ لعل خاتون خنا تو ہے کہ مَر آن تو ار کرے تہ ”اڑی نی تو دو خالی بسوس“

نی کنے پد گوانک؛ مکن کر لیس۔ کنے چچس رسینگلتو دو خالی پدی بسوٹ“

”جوان مس کہ تینٹ ہناس خناس بسوس۔ کناہیت آنے اعتبار بتو کہ“

ماہو باز خواری تے ٹی خاصو کٹوئی اس بے؛ تیار کرے

”لمہ نی انتے کہ تینے داخدر خواری کیمہ“ لعل خاتون پارے

”ای نم کہ دافے بستائٹ کہ زار خلسہ کنبوت۔ ای دافے تینا مارتے کن بسیٹ کہ اوک افر تینو دیرتہ۔ دے دُرست بزل ناندات خوار چرنگرہ۔ تینا ارغ، گڑ، پیاز یا ہلار گنیرہ۔ دا اوفا و نمافس۔ مش تہ تل اس تفرہ نے۔ خیرات کیونم ایڑتے تینا مارتے کن!“

لعلو خنا کہ اینو لمہ باز خاری ے تو چپ کرے توں۔

”نا بھلا غان اینگ اگہ ای خوار و خراب اُٹ“ ماہو چپ متو۔ ”نی تول دے درست آدے

تینا سیلہ نا کاریم تے کر، کس پائے پگہ برام ے نا۔ بی بی نیکو تو جانی ے نا۔ ہرا کہ چڑہ پہناد آ

نا تو لوک ے۔ اودے ہم نے کشیدہ غاکمک کے۔ انت اونا دوک مفسہ پنا نو یاخن تے آن

کورے خنک؟ دے دُرست دوک تا کاٹم ٹی خلکو تینا باوہ وایلم تے کہ مودہ کیک“

”اینو باز غصہ ٹی ے، لعلو تیشو روڑیہ پارے:

مَر آن چڑینگ آتا ژلنگ ژلنگ نا تو ار بس۔ نیک بی بی پومس کہ کھرے سور و دغر تے پاٹ

اوڑ فنگ کہ ہنگو۔ او بش مس گدان ٹی ہنا توں۔ داہیت ارے کہ بنگل اونا سالم ے۔

ولے ہمو تو اودے گریہ مچ تے ایس۔

لعلو بش مس تینا کاریم نے مچ کرے وسہد ارتا گیر نازی آتھا۔

او میلتن زرس پاڈ بیڑے ولد اسورتے تا اوڑنگ کہ یلک کرے۔ ماہو ہیزک آن تاس ٹی پینگلو خاس شاناغوا تا فو آن چارھلنو ارغ ایس ماتا مونتا تھامیٹ افنون تولیہ پُس پُس نے ٹی ہیٹ نے شروع کرے۔

”ڈن مف کہ داشوم“ ماہو“ رضا نابارواٹ چاہندارر مرداسا تینا ماتے حوال ایتو۔ ماہو بے بخت نادوئی آچٹ اس برے نی گنگ مرلیس۔ خن تے نادوشہ اس چو لینے“

ماہو اوفتے دعا تا پھر اس شلا۔ ”خدا جان نابا ہوٹ مریرے۔ اللہ پاک نے ڈغار و آزمان نا بلا تے آن رکھئے۔ خواجہ نم تون اوار مرے“

لعلو اسیکہ و اتینا کشیدہ تون اختہ مس و نیک بی بی ہم بس اونا گور اتوس۔ ماہو تاس اس خاٹن و اسہ ارغ اس ایس نیک بی بی نامونا تھ۔

اولعلو نابارہ غاھر سہ پارے ”لعل نی کنپیسہ انت؟“

”ای کنگٹ“

”نی ہم کن تیار خور“

”نم مینٹ کنے آن کاریم ہلتورے“ او ارغ نے ار فے۔ اونا نگاہ مون نے تہ سلوک آ کچک آتے آتھا۔ ”خدا کے کہ بنگل نا کچک آک کھر۔ بنگل نے نہار اوردیر کیر۔ یا اونا وڑٹی تے بڈھلے۔

ایونادے باز مرغٹن اس۔ اگہ اونا دور سینگوس تو او، دوئے تینا مریہیکہ دے نے چٹ اسے

ٹی لوپ کرسہ سہدارنا وڑ کوتل کرسہ بھلا ریک نا ایپار آن ڈھکا کہ۔ اودے قبلہ ٹی پارہ غا ہر سہ چچی کودونا پنچہ ملسہ چچکول نے ڈغار اتھا و چچی کودوٹی سینگاے کچ کننگا لگا۔

لعلو خنسہ پارے تہ ”خیر مرے اینو سینگاے کچ کننگا اُس“

اونا اُست شولنگا او تینے مچ کرسہ خنسہ پارے ”ہندن ہرنگ اسوٹ کہ دے ناٹمی پارے؟“

”تو گڑا؟“

”دے پانگے نماز وخت و پاس خوک نے ہن مون دو کہ“ ماہو مروتو لوک ہیزاک آتیکہ چٹ گو فنگ اس ہے کہ توار کرے ”او گودی سہدارتا گیر ٹی ہن لڈاتے مچ کر۔ تا فو نا کیرہ غا خاخر کہ نانت تے ایتوہ انت؟ دا پالنا کر یک صفا خیت امبار خرونو ایہن خاخر ہلپسہ مچ۔

ہن زو کہ لڈاتے مچ کہ ات“

”ای اوفتے مہالوچ کریٹ دے مونابارنگ کہ تھٹ تہ ہم“

اینو او ہر ہیٹ ہر کاریم ٹی لپڑہ اس۔ ولے کس اونا دا وڑا پام کتوس کہ ہر کس تینا کاریم ٹی اختہ اس۔

”اگہ ای تینا لمہ نا اولیکو چنا مرو سٹ تو دے آخواست کرسہ پاریٹہ ہن زوئس شیف تم“

اودے تینا دا خیال آتینٹ منگ ہلک۔

”داکل پیرا نگاتہ وہم، شرک و پال و دے ہرا کہ کس ناخواست کنگ اٹ شیف ڈک“

آخردے تما۔ شام مس۔ گھر بس تینا ہندو گیر اسیگا۔ بنگل وزے نا گارو گیر بندغ آتا کوک و پاڑو۔ دادے ہل تف دادے تور۔ ہنداشٹرا بڑاٹی اوبدنی نے ار فے سہدارتا گیر نا پداٹ وضو کہ ہنا۔ بدنی نے ہمو تھو چندنا خیراٹ بھلا ریک کہ سر ہلک۔ رضا تینا

قول نارِ داٹ مہالو ہموڑے ھلی تون اور سلوک اس۔

دے ٹک آن مُست اوسید پالیزی آرسینگار۔۔۔

رضا اودے ھلی آن شیف کرسہ پارے ”داسامونی نی تھیٹ ہن“ اوجیب آن تسبیجے کشا
تس تہ پارے دادے میرے ایتس۔ داسا دا کنا نشانی ہے۔

رضا ھلی ہے کُری کرسہ تینا کسرتی سرھلک۔۔۔۔

نیک بی بی ریک آژند آ، اونا خنک بے تھی آن ملنگتورہ۔ اوہموڑے کاٹم ہے تخوا ونگان ہنا۔
ہندن خاچا کہ دنیا نا چرت ھلو تہ۔ داسا دیر بروس اودے بش کروس۔ تیوی کسر اوباز کم
سوار موس، جاگھس لچ وین جاگھس پیادہ جاگھس ریک وپٹ۔۔۔۔

اونت تے گرسہ شام نماز نا وخت آتینا اراغا رینگا۔ اوہندن کہ گدان آسر مس تو چنا اس
اودے خنا ہراڈنگ اس دوٹی ملا نا دکان آگاز لیٹ ھلنگ کہ ہنگ اس۔ چنا اودے خنگ
تون ترند آن توارے کرے ”نیک بی بی بس، نیک بی بی بس“ اوداڈول پاریسہ دینگاسہ
خلق اٹ پھیری ہے شروع کرے۔ داہنگ تون ہمودم خلق نا چنا نیازی کماش وورناک مچ
مسور۔ ”ہمر بسوس؟“ ”دیر ایس نے“ ”کسرے ہمر خناس؟“ ”خہ دے سفر کریٹس؟“ نی
اوبندغ آک ہرانگ دیر؟ نے تو انت سلوک کریر؟“ ”ڈنکہ اوگنگ اس۔ کس ہے ورنندی
تنتو۔۔۔

بس اونا خن تیان وھوکا خویک آک ہر سوج نا ورنندی ہے تنگ اسور۔۔۔ اونت شپا داس
ونت تاھورک لچ آن پُر اسور۔ کس اس نت تے آن تیچ وریڈتے صاف کنگ اس۔۔
کس اونا ارنگو کا پا جامہ ہے شون کنگ اس۔۔ کس اونا پروکانت ہے ھروک آوکس اونا

حالیٹ آ ارمان کنگ اس۔ نن نیمہ اسکان نیازی تہ ہن برا وقتا گدان اس۔ لائخ انگاسام بی
بی اسوار تون بش مس نیازی تہ نیام آن اونا دوٹی ھلسہ پارے ”کان نی تینے تماشہ کریٹس
دیونے میرنا اراغا“

ارٹونا قاصدی وکھوتے آن پد میر صاحب جوانو فیصلہ اس کرے۔ بنگلے اونا ایلم و
معتبر تون اور خواتنے۔ سام بی بی آن بنگل نامٹ آتے ھلک ودانا یوز بہرام نا ارامسٹر
اودے تس۔۔۔ نیک بی بی ہے بنگل تون نکاح تس ولب ھلک۔۔۔

ہراسٹ پاریکہ میر باز گچینو فیصلہ اس کرے۔ اوٹلا نامون ہے پھین کرے اودے خیس
بامس اس تس۔ ہراسٹ خواجہ ناصفت ویتائی اس۔۔۔

نیک بی بی گوڑینلوک ھبکہ ہراسٹ نامون اٹ ھرسہ سوج کریکہ

”وے کنا گناہ انت اس۔۔۔۔۔؟“

تسکہ کسہ کریکہ بخالی زبان نالوزاتے پاریسہ نئے گوڑیفکہ۔۔۔

باوہ تہ مڑا سوزانی آن بیدپین چھوکاریم اس کتو کہ۔ سوزانی تہ ہمارا۔۔ اوچڑہ تنگان
اس۔۔۔ سہدارک بسورہ ملک وپالیزے لتاڑرہ۔۔ گنگرہ ہنارہ۔۔

زبونا بیوس آلمہ اراروپچی آھتی وچچ مغو کہ۔ اے زمانہ ٹی نہہ دُنوچ وپوشاک نہہ فیشن ونہہ
داوڑ ہزاری آدوچ آک اُسر۔ کنایات آہفک کہ زبوموٹو وخت اس پوسکنو کشیدہ ٹی وکوس
اس بینانے۔

دُنو دے اس بس کہ خلق اٹھو کہ تما کہ زبونا سانگ مسونے نن کل خوش مسون کہ زربخت ہم
ساگی مس۔

نن کل ہنان زبونا لمہ غا۔۔ تا تو حوال ایت ہراڑے سانگ مسونے زربخت نا؟
ہو۔۔ شال اٹ سانگ تسون تہ۔۔!

نرینہ ناپن دیرے؟

شہبازے پن تہ!

انت کاریم کیک؟

ہموڑے شال نابازار ٹی سوزی سودا کیک!

اوٹونے ہم سائے کہ زربخت کہ واہرا تحصیلد ارا سہ نارسالیک بریرہ۔

اخر لب ایتک نمے؟

اسہ ہزاری اس!!

لمہ تہ خوش خوش ورندی تس

ہرا تم وچ تہ مریک؟

مریک وچ تہ ہم۔۔۔ نم اخس سوخ روخ کیرے۔۔۔ ہرازدے مس وچ تہ نئے پانہ۔۔
داساھنیو گوازی کبو!

خدا چائے۔۔۔ شش تومس یا سال اس تہ۔۔۔ نہہ زبو کہ وچ بس نہہ گددری مس
۔۔۔

اسہ دے اس وانن ہنان او نالہ ہلکن۔۔۔ زبوئے ہرا تم برام ایتہ؟

لمہ تہ خار کرے۔۔۔ پارے ہان۔۔۔ شہباز چخیر اسے۔۔۔ زبوئے پنڈہ ٹی خواہک
ای او نا کچول ٹی بیوہ ایتوہ تہ۔۔۔

نن چناک صلاہ کرین ہنان سید محمودنا کری نادرخت ناشیف آن ژنڈان دعا کرین۔۔۔ یا
خدا جان وائے سید محمود شہبازے ہندا خدر باز پیسہ ایت کہ تینا لبے خلاص کے وزبونا
برام مرے۔ اودے پوسکنو چچ بیر فر۔۔۔ اسٹ پارے ”زبوئے ہنام کینہ۔۔۔“

ایلو پارے ”زبوتینا مونے خیسن تون سلو“۔۔۔ ایلو پارہ ”زبوتینا گیسوتے
گوفو۔۔۔ خن تہ سُر مہ وجوڑتے موزاک کرو۔۔۔“

اسٹ اس پارے ”خدائے کہ اوڑ کہ جوانوزیا کہوش اتیر۔۔۔ موٹو تینا زنداٹ کہوش خنتے
۔۔۔“ گڑاز بوہمزب کر و ہمزبیا مرؤ“

ولے خدا ننادعائے قبول کتنو۔ شہبازے پیسہ تفتو۔۔۔ چارمی دے اس کہ زبوخنگ
تھو کہ۔۔۔!

پنچی دے اس نن شنکی ٹی تولوک دُتی کنگ اسون کہ زبوس رسینگا۔۔۔ نن کل یک توار

سوج کرین ”اوووزر بخت، بختیڑ فی ہر انگ مسوئس۔۔۔؟“ ”ننا بجال نامسٹرنا برام اس، ای و بلہ کنا ہمونگ ہنائیں۔۔۔۔ داسادم اس مریک کہ بسون۔۔۔۔“
 بومسک نے بجال تہ شعر ایسوٹ۔۔۔ ہونفے پاوہ۔۔۔۔ زبُو چکا گلی آتال ئے ودیرہ نا وڑنت تیٹ تس تہ۔۔۔ خلنگ ٹی تہ شروع مس۔۔۔

چھوڑ و بابل کا گھر موکے (مورے) پی کے نجر (نگر)

آجو (آج) جانا پڑا او آجو جانا پڑا

نہن دا شعر ولوز اتے سر پدمسونه نہہ چند تہ پومسکہ کہ انت پانگ اٹ۔۔۔۔۔ نن دتک کہ چچ کرین۔۔۔۔۔ اونا بائی گوڑینگو گوڑینگو کھرا نہ او شعر پاریکہ۔۔۔۔۔ داشوم گٹ سخت ہنین اس۔۔۔۔۔ دیچا انت انت بلا تر پارے رجا۔۔۔۔۔ نن بنگن۔۔۔۔۔
 دے تو سال تے تدنگ آ اے مفک۔۔۔۔۔

اسہ دے اس بنگن کہ زبُو نا ہوتا تہ کہ شال اٹ اس کلہو کرینے کہ زبُو ئے ہند انگ شال ئے اتبوی تینا ماتون نکاح ایتوہ تہ۔۔۔۔۔ اونا ماراخبار بہا کیک۔

ہمودے تیٹ نن اراوار او فنا اراغا ہنان کہ داسا نے خلق اٹ چرینگ و گوازی ناموکل ہلو۔
 اسہ دے اس خنان کہ زبُو پوسکونگ اس بینک ننا ارا نا مون آن ترند ترند تینگ اس کوک کریٹ تہ ”زر بخت ہر انگ کاسہ؟“

مون ئے ہڑسا۔۔۔۔۔ مون تہ سیلوک صاف اس۔۔۔۔۔ کاٹم تہ مشکوک و پڑہ غاک تہ خرینہ تیل خلوک چرپ و گیسوک ترند ترند تفوک اسر۔ او خٹنگ و گل آن بال ورنی تس۔ ”بی بی

سہب تون خیراٹ نن شال آکانہ۔۔۔۔۔ کانہ تاتہ کنے خواہنے اونا مارنا برام ئے۔۔۔۔۔“
 ارٹی دے آ زبُو ئے گواچی باوہ تہ ارنے درے۔۔۔۔۔ و لے شاکوٹ آتاتہ ناتہ اراغا نہ
 ۔۔۔۔۔ پین بیمہ سے آ کاٹم ئے تہ کشادرے۔۔۔۔۔!
 زبُو ہمودے آن گم و گارے۔۔۔۔۔

اسہ دے اس تاتہ تاو غیہ بس پارے داشوم کنے چچ سہی کتے مسٹرے درینے سندھی سے آ بہا کرینے

شش تو سال اسے آن پدمراوٹی بی نا بیماری گواچی مس و کسک۔ دیک پرہ کریر بال کرسہ ہنار۔۔۔۔۔ ہراسٹ کہ زبُو نا لہ غان اونا حوال ئے اریفکہ او پاریکہ ”زر بخت سندھ اٹ باز خوش ئے۔۔۔۔۔ آسودہ ئے۔۔۔۔۔“

واپین کس کس پاریکہ ”اخہ نن خنان تہ باز خوار و بزرگ ئے موٹو۔۔۔۔۔ دے درست سندھ نا جنگل تیٹ مہی خواہک و زہیر و نک خلیک“

زبُو نا لہ ہشت و وہ سال اُلا یا اُلا یا آخر دیک تہ پور و مسر ساہ تس۔۔۔۔۔

زبُو نا ایڑس اسک اودے تاتہ تا درے تینا ماتون نکاح تس۔۔۔۔۔

اُخس کہ دُر بخت، ناز جان و پاتمہ سندھ اٹ بہا مسونو، و لے زبُو نا بزرگی بیچ اُست آن ہنپک
 ۔۔۔۔۔ اودے ولد اکس اس پدرند کتو ولد اچ سوج تہ متو۔

////

غمنخوا ر حیات نادا وخت اسکان شینک مروک آ کتاب آک

نمبر شمار	کتاب ناپن	سرھال	شینک سال	شینکا راداره
1	اُست ناسیجا	شاعری	2001ء	راسکوه ادبی دیوان
2	چیدہ	افسانہ	2011	مہر در پہلی کیشنز
3	ورد	حمدیہ، نعتیہ کلام	2014	راسکوه ادبی دیوان
4	خوینکا تا سفر	شاعری	2015	مہر در پہلی کیشنز
5	ٹیمبو	انشائیہ	2015	براہوئی ادبی سوسائٹی
6	کسرمونی کاھک	نوشت آک	2017	مہر در پہلی کیشنز
7	براہوئی متل	پٹ و پول	2017	ہائیر ایجوکیشن - اسلام آباد
8	کناد اغستان	رسول حمزہ توف	2018	سنگت اکیڈمی آف سائنسز
9	براہوئی اولسی کسہ	پٹ و پول	2018	ہائیر ایجوکیشن - اسلام آباد
10	مہروان	شاعری	2019	اوتان کلچر اکیڈمی بلوچستان
11	لٹ خانہ	تین تد	2020	آماج ادبی دیوان
12	زند - زندان اسے	افسانہ	2020	اوتان کلچر اکیڈمی نوشکے بلوچستان
13	راز حیات	مولانا وحید الدین	2021	اوتان کلچر اکیڈمی بلوچستان
	E_Book	براہوئی مٹ		

14	نو کا پ	شاعری	2022	اوتان کلچر اکیڈمی بلوچستان
15	گڈ کیوتغ	افسانہ	2022	براہوئی ادبی سوسائٹی
16	کفایت کرار کرڈ وگشاد	فن و شخصیت	2022	زند اکیڈمی نوشکے
17	ہانی کنالمہ وطن	مبارک کازی	2024	بلوچستان اکیڈمی تربت
18	گل گال	گل خان نصیر	2024	بلوچی اکیڈمی کوسنہ
19	تہل تموک آمیل تہ رنداٹ (سفر نامہ)	یار جان بادی	2024	بلوچی لہز انگی دیوان
20	بازہینے دترنا	شاعری	2025	اوتان کلچر اکیڈمی بلوچستان
21	بیرہ نے کن E_Book	شاعری	2026	اوتان کلچر اکیڈمی بلوچستان
22	تو بے نادر وشم	ڈاکٹر عنبرین مینگل	2026	اوتان کلچر اکیڈمی بلوچستان
	زبو	گودی گوہر ملک	2026	اوتان کلچر اکیڈمی بلوچستان
		افسانہ غاتا براہوئی بدل		

بروکا کتاب آک			
1	رابلد	تران و جاج آک	زیر طبع
2	دے آبدغ آک (ناول)	غسان کنفانی براهوئی بدل	زیر طبع
3	گورچ	براهوئی شاعری	زیر طبع
4	براهوئی مزاحمتی شاعری، پٹ پولی جاج	ایم فل مقالہ	زیر طبع
5	لوزا تارنداٹ	پٹ و پولی نوشت آک	زیر طبع
6	رژنا تاسافرک	براهوئی ناول	زیر طبع
7	ہمسفر	چاری افسانوی مجموعہ	زیر طبع

اوتان کلچر اکیڈمی بلوچستان ناداوخت اسکان شینک مروک آکتاباک

نمبر شمار	کتاب	نوشته کار	صنف	شینک سال
1:	ہجر نامہ	یار جان زیب	براهوئی مجموعہ کلام	2017ء
2:	شہزادہ فردوس	خالد اسیر	منظوم احادیث	2018ء
3:	مہروان	غنخوار حیات	براهوئی مجموعہ کلام	2019ء
4:	دڑداتالوار	رفیق شوہاز	براهوئی مجموعہ کلام	2019ء
5:	مہر اسیر مفک	یار جان زیب	براهوئی ناول	2019
6:	سرتاج مدینہ	خالد اسیر	براهوئی نعتیہ شاعری	2019ء
7:	زندہ زندان اسے	غنخوار حیات	براهوئی افسانہ	2020ء
8:	شارلی و چاکلیٹ	ناکیلٹری	حماد مینگل ترجمہ	2020ء
9:	چراغ ناروشانی	عنبرین مینگل	براهوئی ناول	2020ء
10:	کوہ باطل	عنبرین مینگل	براهوئی افسانہ	2021ء
11:	ناؤرک	محسن ایوب	براهوئی شاعری	2021ء
12:	راہ حیات	مولانا وحید الدین	غنخوار حیات	2021ء
13:	تنیائی	رحیم زام	براهوئی افسانہ	2021ء
14:	اُست انا خون بیٹ	قمر مینگل	براهوئی شاعری	2021ء
15:	بی۔ آر۔ سی	عنبرین مینگل	براهوئی ناول	2022ء
16:	نو کا پ	غنخوار حیات	براهوئی شاعری	2022ء

- 17: یارِ کامل خالد اسیر براہوئی سوانح عمری 2022ء
- 18: دژ داتا کلہو ہدایت نادری شاعری 2025
- 19: بازہننے دترنا غنچوار حیات شاعری 2025
- 20: بیرہ نے کن غنچوار حیات شاعری 2026
- 21: زبو گودی گوہر ملک/ غنچوار حیات، ترجمہ 2026
- 22: توبے نادر وشم گودی ڈاکٹر عنبرین مینگل/ غنچوار حیات، ترجمہ 2026